การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

DEVELOPMENT OF A LOGIC MODEL FOR SOCIAL ACADEMIC SERVICES PROJECT EVALUATION IN ECONOMIC

อารีรัตน์ ลาวน้อย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2562

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

อารีรัตน์ ลาวน้อย

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEVELOPMENT OF A LOGIC MODEL FOR SOCIAL ACADEMIC SERVICES PROJECT EVALUATION IN ECONOMIC

AREERAT LAONOI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of MASTER OF SCIENCE

(Evaluation Methodology)

THE EDUCATION AND PSYCHOLOGYCAL TEST BUREAU, Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

ของ

อารีรัตน์ ลาวน้อย

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการการประเมิน

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.กาญจนา ตระกูลวรกุล)

..... ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ)

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.กาญจนา ตระกูลวรกุล)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุไร จักษ์ตรีมงคล)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ
ผู้วิจัย	อารีรัตน์ ลาวน้อย
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. กาญจนา ตระกูลวรกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โดยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ กระบวนการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ของโครงการ มีการกำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยคัดเลือกโครงการที่มีการดำเนินการมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 ปี คือ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ และระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะในภาพรวมพบว่าองค์ประกอบความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 9 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า 3 องค์ประกอบ ด้านกิจกรรม 3 องค์ประกอบ ด้านผลผลิต 3 องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น 3 องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง 3 องค์ประกอบ ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ 3 องค์ประกอบ ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา 1 องค์ประกอบ ด้านปัจจัยภายนอก 1 องค์ประกอบ และด้านข้อตกลง 1 องค์ประกอบ

คำสำคัญ : การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ, โครงการบริการวิชาการแก่สังคม, การประเมินผลด้านเศรษฐกิจ

Title	DEVELOPMENT OF A LOGIC MODEL FOR SOCIAL ACADEMIC SERVICES PROJECT EVALUATION IN ECONOMIC
Author	AREERAT LAONOI
Degree	MASTER OF SCIENCE
Academic Year	2019
Thesis Advisor	Dr. Kanjana Trakoonvorakun
Co Advisor	Dr. Kaittiyos Kuldejchaichan

The objectives of this research are to develop a logic model for social academic services project evaluation in economics by studying the factors affecting success and the activities of the project. The scope of research is the project that was implemented for three years, namely the Organic Mushroom Farming Project and the processing, according to the guidelines of the sufficiency economy guidelines. The research methodology was divided into two phases. Phase One developed a logic model. Phase Two checked the appropriateness of the model components. The research instruments included an open-ended structured interview form, the focus group form and the questionnaire to check the appropriateness of the logic model components. The data analyses were mean, standard deviation and descriptive data. The results of the research were as follows: The development of a logic model, which was suitable overall at the highest level. The logic model consists of nine components. The three input components, the three activities components, the three components of the output , the three components of short-term outcomes, the three components of intermediate-term outcomes, the three components of long-term outcomes, including impact, one component of the situation, one component of the external factors and another component is the assumption.

Keyword : Logic Model Development, Academic Services Project, Economic Evaluation

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ทั้งนี้เนื่องด้วยความเมตตา กรุณา และเอาใจใส่อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ อาจารย์ ดร.กาญจนา ตระกูลวรกุล อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ ดร.เกียรติยศ กุลเดชชัยชาญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางให้ความรู้ในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไร จักษ์ตรีมงคล คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่มีความเมตตาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ คล้ายคลึง ที่คอยให้การสนับสนุนในการศึกษาต่อ กระตุ้น ให้กำลังใจ แนะนำและให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการเก็บข้อมูลที่สามารถเห็นเป็นเชิงประจักษ์ได้อย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนากิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้การสนับสนุนในการศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาตนเองด้านการประเมินผล ให้สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านและเจ้าหน้าที่ในสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มอบความรู้และประสบการณ์ที่ดีและมีค่าอย่างยิ่ง รวมถึงกำลังใจ คำแนะนำที่ดีและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่กรุณาสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลที่มีประโยชน์และมีคุณค่าแก่งานวิจัยนี้ และขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัยอย่างดีตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนและคนใกล้ชิดของผู้วิจัยที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

อารีรัตน์ ลาวน้อย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ฌ

สารบัญรูปภาพ ..... ญ

บทที่ 1 บทนำ 1

ภูมิหลัง 1

คำถามการวิจัย 6

วัตถุประสงค์การวิจัย 7

ขอบเขตของการวิจัย 7

นิยามศัพท์เฉพาะ 9

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 11

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 12

1. แนวคิดการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ 12

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนกิจการเพื่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ . 33

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โมเดลเชิงตรรกะ 42

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ 48

5. กรอบแนวคิดการวิจัย 52

6. องค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะตามทฤษฎี 53

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย 55

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ 55
ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ 60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 66
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 66
ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 97
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 105
ความมุ่งหมายของการวิจัย 105
วิธีการดำเนินการวิจัย 105
การวิเคราะห์ข้อมูล 108
สรุปผลการวิจัย 108
อภิปรายผลการวิจัย 112
ข้อเสนอแนะ 120
บรรณานุกรม 122
ภาคผนวก 126
ประวัติผู้เขียน 169

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประเภทของการประเมินผล..... 24

ตาราง 2 กรอบแนวคิดเชิงตรรกะ..... 30

ตาราง 3 ตัวอย่างกรอบแนวคิดเชิงตรรกะของ W.K. Kellogg Foundation 2017 31

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง..... 98

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 99

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 โมเดลเชิงตรรกะแบบพื้นฐาน 16

ภาพประกอบ 2 โมเดลเชิงตรรกะตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง 18

ภาพประกอบ 3 แผนภาพโมเดลเชิงตรรกะเต็มรูปแบบ (fully detailed logic model) 20

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย 53

ภาพประกอบ 5 ร่างองค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษาตามทฤษฎี 54

ภาพประกอบ 6 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 1..... 73

ภาพประกอบ 7 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 2..... 77

ภาพประกอบ 8 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs)81

ภาพประกอบ 9 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านกิจกรรม (activities). 84

ภาพประกอบ 10 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลผลิต (outputs).. 85

ภาพประกอบ 11 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes)..... 86

ภาพประกอบ 12 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (short-term outcomes or impact)..... 89

ภาพประกอบ 13 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านข้อตกลง (assumption) 91

ภาพประกอบ 14 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดลที่ 3 93

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงระยะเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่นๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างความเข้มแข็ง (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

ยุทธศาสตร์ชาติที่ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบันและการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนา และลดความเหลื่อมล้ำและเสริมสร้างศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่โดยสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการดำเนินงานที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น และ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ ประกอบกับเป็นหน่วยงานที่ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ เป็นแหล่งรวมทรัพยากรบุคคลและองค์ความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยดำเนินงานพันธกิจ 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม โดยเน้นการบูรณาการร่วมกัน มหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของศักยภาพในหน่วยงานที่สามารถทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนช่วยพัฒนาชุมชนและสังคม โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิชาการบูรณาการร่วมกันภายในมหาวิทยาลัยเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและสังคม รวมถึงขับเคลื่อนนำร่องการปฏิรูปสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรมและพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยต้นแบบ “มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม” ที่นำร่องในด้านการนำองค์ความรู้ที่ช่วยเหลือสังคม สามารถสร้างเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม มีการกำหนดอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย “การบริการวิชาการแก่สังคมและสังคมอย่างมีส่วนร่วมเพื่อความยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ 1 มหาวิทยาลัย 1 จังหวัด” และมีการกำหนดให้การบริการวิชาการแก่สังคมและสังคมเป็น 1 ใน 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic issues) ในแผน

ยุทธศาสตร์ (พ.ศ 2553 – 2567) และกำหนดให้การพัฒนางานบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน (1 มหาวิทยาลัย 1 จังหวัด) เป็น 1 ใน 9 แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์หลักอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือ เป็น “มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม” อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนกิจการเพื่อสังคมเป็นหน่วยงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบพันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย มีการดำเนินงานปรับเปลี่ยนแผนงานเพื่อให้การดำเนินงานมีประโยชน์สูงสุดในเรื่องการให้บริการวิชาการแก่สังคม และมีภารกิจในการสร้างเครือข่ายด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน รวมถึงมหาวิทยาลัยระดับอุดมศึกษาต่างๆ นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2561 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้เร่งรัดพัฒนาโครงการเพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชนและความจำเป็นตามลำดับ โดยบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการ นำองค์ความรู้ที่มีไปเผยแพร่ลงสู่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน เป็นการเพิ่มพูนความรู้ กระจายโอกาสและส่งเสริมการศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ ไปสู่ท้องถิ่น ประชาชน ทั้งในเมืองและชนบท รวมทั้งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกับชุมชนและภาคีต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการขับเคลื่อนพันธกิจการบริการวิชาการแก่สังคมอย่างจริงจังและเข้มแข็ง ในการดำเนินงานในแต่ละพื้นที่ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับชุมชนและภาคีต่างๆ ในการส่งผ่านองค์ความรู้จากมหาวิทยาลัยสู่ชุมชน เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน การบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมโดยส่วนกิจการเพื่อสังคม มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (area base) ที่ชัดเจนใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก จังหวัดสระแก้ว อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ด้วยการบูรณาร่วมกันของทุกคณะหรือสำนักหรือศูนย์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณมีโครงการมากกว่า 100 โครงการในแต่ละด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม (การศึกษา สุขภาพ และวัฒนธรรมและศิลปะ) และด้านสิ่งแวดล้อม ที่มีการดำเนินการในพื้นที่เป้าหมายดังกล่าว

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมหนึ่งที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ของส่วนกิจการเพื่อสังคมด้านเศรษฐกิจ ที่มีการดำเนินการด้วยการบูรณาการร่วมกันของคณะหรือสำนักหรือศูนย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อส่งเสริมด้านอาชีพ การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายมีผลการดำเนินโครงการ ต่อเนื่อง 3 ปี (พ.ศ. 2559 – 2561) ได้แก่ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ เป็นโครงการที่มีการนำองค์ความรู้

ด้านการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่โดยการดำเนินการปีที่ 1 (พ.ศ. 2559) โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการการเพาะเห็ดเบื้องต้น ณ ตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โครงการปีที่ 2 (พ.ศ. 2560) จัดโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป นำผลจากการสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการ ถึงความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพด้านการเพาะเห็ดอื่นๆ ที่สนใจ ณ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านบีกริม มีความต้องการที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมประกอบกับอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการอบรมมีความพร้อม จึงมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดให้กับชุมชน ปีที่ 3 (พ.ศ. 2561) มีการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ณ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

จากการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมของส่วนกิจการเพื่อสังคมที่ผ่านมายังไม่พบการติดตามประเมินผลระยะยาวหลังสิ้นสุดโครงการ (long-term summative evaluation) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการ ทั้งนี้หากไม่มีการประเมินจะทำให้ขาดสารสนเทศในการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการบริการวิชาการแก่สังคม ผู้วิจัยจึงเลือกโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นโครงการต้นแบบในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมอีกหลายโครงการ ว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ และสามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนหรือไม่ เมื่อการดำเนินการไปแล้วบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร หรือมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึคัดเลือกโครงการนี้ เป็นต้นแบบในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินคุณค่าของโครงการว่าควรจะขยายผลโครงการต่อ รวมทั้งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุง แผน แผนงานและโครงการ (สมคิด พรมจุ้ย. 2552 : 35 อ้างถึงใน สุดาทิพย์ เสนามนตรี. 2558 : 3)

นอกจากนั้นจากการสืบค้นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ซึ่งมีจำนวนไม่มากพบว่า ยังไม่มีรูปแบบหรือแนวทางการ

ประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) มากนัก ส่วนใหญ่เป็นการประเมินเมื่อระยะสิ้นสุดโครงการ (summative evaluation) ยังไม่มีการประเมินปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (impact) ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการประเมิน เพราะโครงการบริการวิชาการแก่สังคมจะมีระยะสิ้นสุดคือ 1 ปีงบประมาณ ทำให้เกิดการขาดช่วงในการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบ (outcome and impact) ทั้งนี้การประเมินโมเดลเชิงตรรกะเป็นแนวคิดการประเมินพื้นฐานรูปแบบหนึ่งที่ใช้สำหรับการประเมินโครงการที่สามารถนำมาใช้เพื่อการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินแบบติดตามประเมินผลระยะยาวหลังสิ้นสุดโครงการได้ เพื่อเป็นสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมต่อไป

โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) หมายถึงแผนภาพหรือรูปแบบที่เป็นระบบที่แสดงถึงการทำงานของโครงการหรือกิจกรรมภายใต้ทฤษฎีและเงื่อนไขข้อตกลงที่กำหนด โดยการแสดงความเชื่อมโยงรูปแบบที่เป็นระบบและสามารถมองเห็นภาพรวมได้ง่าย ในการที่จะนำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่มีอยู่และส่งผลต่อกิจกรรมการวางแผนและผลลัพธ์ความสำเร็จที่คาดหวังไว้ (ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำเข้า (inputs) และกระบวนการ (process) ที่สามารถนำไปสู่ผลผลิต (products) และผลที่ตามมา อันรวมกันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง และ W.K.Kellogg Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2004) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นระบบและแผนภาพที่แสดงและสร้างความเข้าใจของความสัมพันธ์ของทรัพยากรที่มีอยู่ กิจกรรมที่วางแผน และผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

สรุปได้ว่า โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) หมายถึง รูปแบบหรือแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (resources or input) กิจกรรมหรือกระบวนการ (activities or process) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcomes) และผลกระทบ (impact) เพื่อช่วยให้การประเมินผลการดำเนินงานเป็นระบบ และได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ ได้แก่ น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) และธัญลักษณ์ มณีโชติ (ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560) พบว่า โมเดลเชิงตรรกะ อาจเรียกได้หลายคำ เช่น ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (theory of change), โมเดลการเปลี่ยนแปลง (model of change), การดำเนินงานโปรแกรม (programme action),

แผนที่เชิงความคิด (conceptual map) หรือ แผนที่เชิงผลลัพธ์ (outcome map) ซึ่งไม่ว่าจะเรียกอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ใช้ประโยชน์ เช่น ถ้าเราใช้โมเดลเพื่อวางแผนโครงการ อาจเรียกโมเดลว่า “การดำเนินงานโปรแกรม (programme action)” หรือถ้าใช้โมเดลอธิบายว่าทำไมต้องจัดชุดกิจกรรมแบบนี้ ดำเนินกิจกรรมแบบนี้ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในระยะต่างๆ ทั้งระยะต้น ระยะกลาง และระยะยาว ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจเรียกว่าโมเดลนี้ว่า “ทฤษฎีการเปลี่ยแปลง (theory of change)” แต่โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ไม่ใช่ “ทฤษฎี (theory)” ไม่ใช่ “ความเป็นจริง (reality)” และไม่ใช่ “โมเดลหรือวิธีการประเมิน (evaluation model or method)” สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2559) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) หมายถึง แผนภาพที่แสดงการทำงานขององค์กรภายใต้ทฤษฎีและเงื่อนไขข้อตกลงที่กำหนด โดยแสดงความเชื่อมโยงเป็นแผนภาพเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการกิจกรรม การเปลี่ยนแปลงหรือผลลัพธ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวของโปรแกรมที่ต้องการให้เกิด โมเดลเชิงตรรกะสามารถอ้างถึงในฐานเป็นทฤษฎีได้เนื่องจากกว่าโมเดลเชิง ตรรกะสามารถบรรยายให้เห็นว่างานในโปรแกรมสามารถดำเนินการให้ไปสู่ผลลัพธ์ต่างๆ ของโปรแกรมได้อย่างไร

จากสาระที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทางด้านเศรษฐกิจ โดยนำโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบในการพัฒนาโมเดลเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมอีกหลายโครงการ ว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ และสามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนหรือไม่ เมื่อดำเนินการไปแล้วบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร หรือมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอย่างไร ซึ่งผลงานวิจัยนี้จะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิตและผลลัพธ์ ได้สารสนเทศจากโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการประเมินผลโครงการอื่นๆ ของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

คำถามการวิจัย

โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ ควรมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (input) กิจกรรม (activity) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกโครงการที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เป็นโครงการที่มีการดำเนินโครงการมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 ปีต่อเนื่อง คือ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงระยะเวลา 3 ปีย้อนหลังตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559-2561 เพื่อใช้ในการออกแบบการประเมินโครงการ ทั้งนี้เพื่อการออกแบบและพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจสำหรับการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินโครงการ โดยรวบรวมข้อมูลจากชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเป็นพื้นที่โครงการดำเนินการจนสิ้นสุด แบ่งการวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ โดยมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (purposive sampling) ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 ท่าน

1.1 ผู้นำชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1 ท่าน

1.2 ตัวแทนชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน

2.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ท่าน

2.2 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

3.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3.3 ผู้บริหารโครงการ ได้แก่ หัวหน้าโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน

2.2 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่

1. ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐิจ จำนวน 5 ท่าน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

1.3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน

1.4 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) หมายถึง รูปแบบเชิงระบบที่แสดงด้วยรูปแบบหรือข้อความที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กิจกรรม (activity) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcome) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งรูปแบบนี้จะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของกิจกรรมหรือโครงการ

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ หมายถึง การออกแบบแผนภาพแสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีกระบวนการดำเนินงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของกิจกรรมหรือโครงการ

ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) หมายถึง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการและจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหานั้น และนำไปสู่การดำเนินการแก้ไขด้วยโครงการหรือกิจกรรม เช่น การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน เป็นต้น

ด้านปัจจัยภายนอก (external factor) หมายถึง ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงได้ เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ เช่น การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน หรือนโยบายการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

ด้านข้อตกลง (assumption) หมายถึง ความเชื่อที่มีต่อการดำเนินโครงการ เป็นสิ่งที่คิดว่าจะส่งผลให้โครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคมดำเนินการได้สำเร็จ เช่น การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ด้านปัจจัยนำเข้า (input) หมายถึง ความเพียงพอ ความเหมาะสม ความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ของส่วนกิจการเพื่อสังคม ได้แก่ ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน แผนการดำเนินโครงการ และทรัพยากร

ที่ใช้ในการจัดโครงการ เช่น งบประมาณ บุคลากร วิทยากร หลักสูตรการอบรม วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ระบบการบริหารจัดการโครงการ และเครือข่ายความร่วมมือ

ด้านกิจกรรม (activities) หมายถึง การปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะและความรู้ให้แก่ชุมชน เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ ของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม

ด้านผลผลิต (output) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดขึ้นชัดเจน ได้แก่ การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เช่น ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม เช่น ชุมชนมีความรู้และทักษะในการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 1 – 3 ปี เช่น ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ เป็นต้น

ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 4 – 6 ปี เช่น รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลผลิต ผลลัพธ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม ในระยะ 7 – 10 ปีขึ้นไป เช่น อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง อันเป็นผลมาจากเมื่อชุมชนมีความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ทำให้รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบลดลง เป็นต้น

โครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ หมายถึง โครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีผลการดำเนินโครงการ

ต่อเนื่อง 3 ปีต่อเนื่อง (พ.ศ. 2559 – 2561) เป็นโครงการที่มีการนำองค์ความรู้ทางวิชาการและศักยภาพของมหาวิทยาลัยเผยแพร่และพัฒนาชุมชนด้านการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โดยสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ประโยชน์ที่ได้รับในเชิงวิชาการ ทำให้ได้ตัวอย่างของการใช้แนวคิดการประเมินโมเดลเชิงตรรกะในการประเมินความสำเร็จของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

2. ประโยชน์ที่ได้รับระดับโครงการ ทำให้ได้แนวทางในการออกแบบกระบวนการดำเนินงานหรือกิจกรรมของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

3. ประโยชน์ที่ได้รับระดับหน่วยงาน ทำให้ได้ต้นแบบการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้โมเดลเชิงตรรกะเป็นต้นแบบในการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านอื่นๆ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ
    1.1 ความหมายของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model)
    1.2 หลักการและแนวคิดของโมเดลเชิงตรรกะ
    1.3 ประเภทของการประเมินผลโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ
    1.4 ประโยชน์ของโมเดลเชิงตรรกะ
    1.5 ข้อจำกัดของโมเดลเชิงตรรกะ
    1.6 กรอบความคิดเชิงตรรกะ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนกิจการเพื่อสังคมด้านเศรษฐกิจ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โมเดลเชิงตรรกะ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิชาการแก่สังคม
5. กรอบแนวคิดการวิจัย
6. องค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะตามทฤษฎี

1. แนวคิดการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ

การนำเสนอแนวคิดการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ แบ่งเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่ (1.1) ความหมายของโมเดลเชิงตรรกะ (1.2) หลักการและแนวคิดของโมเดลเชิงตรรกะ (1.3) ประเภทของการประเมินโมเดลเชิงตรรกะ (1.4) ประโยชน์ของโมเดลเชิงตรรกะ (1.5) ข้อจำกัดของโมเดลเชิงตรรกะและ (1.6) กรอบความคิดเชิงตรรกะ

1.1 ความหมายของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model)

การประเมินโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model evaluation) มีการใช้อย่างกว้างขวางในสาขาทางด้านสุขภาพของชุมชน และเริ่มใช้แพร่หลายเพิ่มขึ้นในสาขาอื่น การใช้โมเดลเชิงตรรกะ เป็นพื้นฐานกระบวนการประเมิน ซึ่งจะต้องมีองค์ประกอบสำหรับนำไปใช้ในการวางแผนการประเมิน ทั้งนี้ Ellen Tylor-Powell & Ellen Henert (Ellen Tylor-Powell & Ellen

Henert, 2008) ให้นิยามโมเดลเชิงตรรกะหลายความหมาย เช่น theory of change, model of change, programme action, conceptual mapping หรือ outcome mapping ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการนำโมเดลไปใช้ โมเดลเชิงตรรกะเป็นการแสดงแผนภาพให้เห็นว่าต้องดำเนินการอะไรบ้างในแผนงานและโครงการ และเมื่อดำเนินการแล้วจะได้ผลสัมฤทธิ์ (ผลผลิตและผลลัพธ์) อะไรบ้าง โดยความสัมพันธ์ต่างๆ เหล่านี้เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน กล่าวคือ ถ้าแผนงานและโครงการเป็นไปตามที่วางแผนไว้แล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ จึงกล่าวได้ว่า logic model เป็นแกนหลักในเรื่องของการวางแผนและการประเมินผล ส่วน McCutcheon K, Lohan M (McCutcheon K & Lohan M., 2017) ได้ให้นิยามโมเดลเชิงตรรกะ เป็นภาพประกอบของความสัมพันธ์ทางตรรกะ" ระหว่างทรัพยากรกิจกรรมผลลัพธ์และผลงานของโครงการ โมเดลเชิงตรรกะมักใช้ในการประเมินโครงการใหม่ๆ แต่ก็สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินการได้ Kneale D. Thomas J. & Harris K. (Kneale D. Thomas J. & Harris K., 2005) ได้ให้นิยามของโมเดลเชิงตรรกะไว้ว่า โมเดลเชิงตรรกะเป็นแบบจำลองที่มีคุณลักษณะพื้นฐานของการประเมินผลการตรวจสอบที่เป็นระบบ โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีโปรแกรมที่นำเสนอกรอบการทำงานเพื่อช่วยให้ผู้ตรวจสอบ ตรวจทานระบบการทำงาน และเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์การในการประเมินผลการดำเนินงาน โดยปราศจากการชี้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การดำเนินงาน Centers for Disease Control and Privention (Centers for Disease Control and Privention, 2003) ให้นิยามโมเดลเชิงตรรกะว่า โมเดลเชิงตรรกะเป็นเครื่องมือสำหรับการวางแผน การอธิบาย การจัดการ การสื่อสารและการประเมินผลโปรแกรมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมของโปรแกรมและผลที่เกิดขึ้นจริง มีการระบุสมมติฐานที่คาดหวังถึงความสำเร็จของโปรแกรม กำหนดกรอบของบริบท ปัจจัยนำเข้าของโปรแกรมที่จะดำเนินการ โดยที่โมเดลเชิงตรรกะสามารถปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่คาดหวังของโปรแกรมได้ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการตามโปรแกรม

สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2552) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นแผนภาพที่แสดงการทำงานขององค์กรภายใต้ทฤษฎีและเงื่อนไขข้อตกลงที่กำหนด โดยการแสดงความเชื่อมโยงเป็นแผนภาพเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน กิจกรรม การเปลี่ยนแปลงหรือผลลัพธ์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวของโปรแกรมที่ต้องการให้เกิด โมเดลเชิงตรรกะสามารถอ้างถึงในฐานเป็นทฤษฎีได้เนื่องจากว่าโมเดลเชิงตรรกะสามารถบรรยายให้เห็นว่างานในโปรแกรมสามารถดำเนินการให้ไปสู่ผลลัพธ์ต่างๆ ของโปรแกรมได้อย่างไร

ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำเข้า (inputs) และกระบวนการ (process) ที่สามารถนำไปสู่ผลผลิต (products) และผลที่ตามมา อันรวมกันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง

W.K.Kellogg Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2004) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นระบบและแผนภาพที่แสดงและสร้างความเข้าใจของความสัมพันธ์ของทรัพยากรที่มีอยู่ กิจกรรมที่วางแผน และผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้ ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

Kaplan and Garrett (Sue A. Kaplan & Katherine E. Garrett, 2005) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นแผนภาพหรือแผนที่ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างโปรแกรม กิจกรรม และผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิด ซึ่งสามารถพิสูจน์ทฤษฎีและสมมติฐานที่รองรับโปรแกรมนั้นด้วย

สุรีย์มาศ ทัสโร (สุรีย์มาศ ทัสโร, 2556) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน ด้วยแผนผัง รูปภาพ ไดอะแกรม ที่ประกอบด้วย เป้าหมาย ปัจจัยป้อนเข้า ผลผลิต ผลลัพธ์ต่างๆ ที่เชื่อมต่อกันด้วยการเชื่อมโยงที่เป็นเหตุเป็นผล (causal) มีตรรกะ (logical) โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาจะนำเสนอด้วยภาพ ว่ามีสิ่งใดบ้างและจะทำให้เกิดผลลัพธ์เหล่านั้นอย่างไร

ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2559) กล่าวว่า ตัวแบบตรรกะ หรือ โมเดลเชิงตรรกะ หมายถึง ตัวแบบซึ่งแสดงถึงการจัดระเบียบข้อมูลและความคิดในรูปแบบกราฟิก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้า ผลลัพธ์ และกิจกรรที่จะเกิดขึ้นในแผนพัฒนา ณ จุดหนึ่งและช่วงเวลาหนึ่งหรือสถานการณ์หนึ่งๆ เพื่อทำให้การดำเนินการตามความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมดังกล่าว นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ อาจเรียกรูปแบบตรรกะนี้ว่า แผนที่ทางความคิดหรือแผนแม่แบบ

สรุปได้ว่า โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) หมายถึง รูปแบบหรือแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (resources/input) กิจกรรมหรือกระบวนการ (activities/process) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcomes) และผลกระทบ (impact) เพื่อช่วยให้การประเมินผลการดำเนินงานเป็นระบบ และได้ผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.2 หลักการและแนวคิดของโมเดลเชิงตรรกะ

ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) กล่าวว่า การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมาย (purposes) ระดับต่างๆ เหล่านั้นจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ (strategy) การดำเนินงานและกิจกรรมที่เหมาะสม การสร้างโมเดลเชิงรรรกะ (logic model) ของการดำเนินงานสู่ผลสัมฤทธิ์เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานบังเกิดผลโดยตรงต่อการบรรลุเป้าหมายของความสำเร็จด้วยการพิจารณาถึงองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและกิจกรรมที่จำเป็นของแต่ละองค์ประกอบ เพื่อสร้างโครงข่ายของการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งติดตามกำกับงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไขและประเมินสรุปผลการดำเนินงาน

ผลสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลสัมฤทธิ์ เป็นคำรวมที่มาจากส่วนประกอบของ “ผล” หลายส่วนที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน สามารถเรียงลำดับจากรูปธรรมสู่นามธรรม คือ ผลผลิต (outputs) เป็นผลโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม ผลกระทบ (impacts) เป็นผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิตและผลลัพธ์ (outcomes) เป็นผลจุดหมายปลายทางที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากผลกระทบ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562)

ในการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่การตัดสินคุณค่าของผลการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณค่าของการดำเนินงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญซึ่งสามารถสะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงาน ครอบคลุมถึงประสิทธิผล (effectiveness) ประสิทธิภาพ (efficiency) และความพึงพอใจ (satisfaction) ของกลุ่มเป้าหมายและผู้ปฏิบัติงาน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562)

ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) กล่าวว่า กระบวนการประเมินผลการดำเนินงาน ควรประกอบด้วย การศึกษาวิสัยทัศน์/จุดมุ่งหมายขององค์การ วัตถุประสงค์/เป้าหมายของการดำเนินงานวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (ทรัพยากร) กระบวนการและผลการดำเนินงาน ติดตามกำกับการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดผลการดำเนินงานสำหรับเปรียบเทียบกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน และวัดผลการดำเนินงานสำหรับเปรียบเทียบผลที่คาดหวัง เพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และใช้ผลการประเมินสำหรับพัฒนาความสำเร็จของการดำเนินงานในระดับที่สูงยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559) ที่กล่าวว่า การทำให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจความสัมพันธ์ของกิจกรรมและผลที่ต้องการให้เกิด ทำให้รู้ว่าปัจจัยและทรัพยากรในการดำเนินงานได้ใช้ไปเพื่อบรรลุกิจกรรมและเป้าหมายใด โมเดลเชิงตรรกะเป็นวิธีการที่สร้างความมั่นใจในผลลัพธ์ที่มุ่งหวัง และการใช้โมเดลเชิงตรรกะจะช่วยให้การวางแผน การบริหารจัดการ และการดำเนินการด้านการประเมินอย่างเป็นระบบ

วิรินธิ์ กิตติพิชัย จุฑามาศ แก้วพิจิตร และอังศินันท์ อินทรกำแพง (วิรินธิ์ กิตติพิชัย จุฑามาศ แก้วพิจิตร และอังศินันท์ อินทรกำแพง, 2552) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ หรือรูปแบบเชิงเหตุผล (logic model) เป็นรูปแบบที่ประยุกต์ขึ้นเพื่อประเมินลำดับขั้นตอนการทำงานหรือกระบวนการทำงานที่สามารถให้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการได้ และในภาพรวมองค์ประกอบของรูปแบบโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) มีความคล้ายคลึงกับตัวแบบการประเมินแบบ CIPP model และตัวแบบการประเมินแบบ IPO (input-process-output) มีองค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินเป้าหมาย (goals) ทรัพยากร หรือปัจจัยนำเข้า (inputs or resourses) กิจกรรมหรือกระบวนการ (activities or process) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) และผลลัพธ์ระยะยาว (long-terms outcomes) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559) กล่าวว่า โดยพื้นฐานแล้วโมเดลเชิงตรรกะเป็นรูปแบบเชิงระบบและเป็นวิธีดำเนินการที่ทำให้มองเห็นเป็นภาพได้เพื่อนำเสนอและให้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งทรัพยากร แผนกิจกรรม และผลต่างๆ ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับโปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะสามารถสร้างได้จากทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) ที่กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำเข้า (inputs) และกระบวนการ (process) ที่สามารถนำไปสู่ผลผลิต (products) และผลที่ตามมา อันรวมกันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง ส่วน น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) กล่าวว่า โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) มีรากฐานมาจากทฤษฎีระบบ (system theory) ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) ผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) และเป็นกรอบแนวคิดเพื่อบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนในทรัพยากรทางการบริหาร (investment) การดำเนินกิจกรรม (activities) และผลที่ได้รับ (results) ซึ่งวิธีการ (approach) ที่นำมาใช้ในการบูรณาการระหว่างการวางแผน (planning) การนำแผนไปปฏิบัติ (implementing) การประเมินผล (evaluating) และการรายงานผล (reporting) ดังภาพประกอบ 1

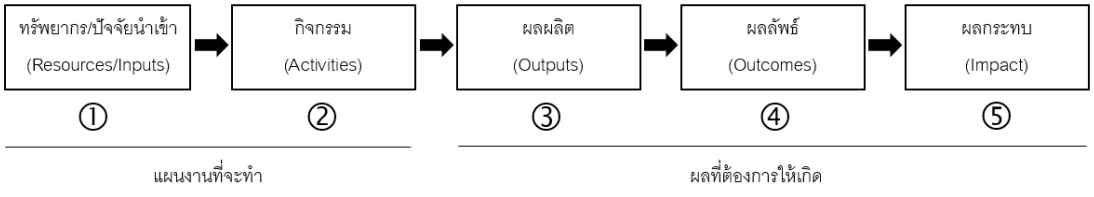

ภาพประกอบ 1 โมเดลเชิงตรรกะแบบพื้นฐาน

ที่มา: สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559)

จากภาพประกอบที่ 1 โมเดลเชิงตรรกะแบบพื้นฐาน จะเห็นว่ามีการเชื่อมกันระหว่างงานที่วางแผนจะทำและผลที่คาดหวังให้เกิดขึ้น สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559) กล่าวไว้ว่าขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง 5 ขั้นตอน รายละเอียดขององค์ประกอบและขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 แผนงานที่จะทำ เป็นการบรรยายแหล่งทรัพยากรของโปรแกรมที่คิดว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องใช้และคาดว่าจะต้องดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แหล่งทรัพยากร ในที่นี้รวมถึงบุคคล งบประมาณ องค์กรและทรัพยากรในชุมชนที่โปรแกรมสามารถจัดหาได้เพื่อมุ่งให้งานของโปรแกรมสามารถดำเนินการได้ ซึ่งในบางครั้งองค์ประกอบที่เป็นแหล่งทรัพยากรนี้อาจเรียกว่า ปัจจัย

2. กิจกรรมของโปรแกรม เป็นสิ่งที่โปรแกรมกระทำกับแหล่งทรัพยากร ในที่นี้กิจกรรมเป็นกระบวนการ เครื่องมือ สถานการณ์ เทคโนโลยี และการปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่โปรแกรมต้องในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือผลที่คาดหวังของโปรแกรม

ส่วนที่ 2 ผลที่ต้องการให้เกิด ในที่นี้รวมถึงผลที่พึงเกิดขึ้นทั้งหมดของโปรแกรม (ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง และผลกระทบ) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3. ผลผลิต เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงของกิจกรรมในโครงการ และอาจรวมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของบริการที่ต้องการจัดให้โดยโปรแกรม

4. ผลลัพธ์ที่คาดหวัง เป็นการเปลี่ยนแปลงเฉพาะของผู้มีส่วนร่วมกับโปรแกรมเกี่ยวกับพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพ และระดับของการทำหน้าที่ ผลลัพธ์ที่คาดหวังในระยะสั้นควรเกิดขึ้นภายในระยะเวลา 1 – 3 ปี ในขณะที่ผลลัพธ์ที่คาดหวังในระยะยาวควรเกิดขึ้นได้ภายในระยะเวลา 4 – 6 ปี นอกจากนี้ ความก้าวหน้าอย่างเป็นเหตุเป็นผลระหว่างผลลัพธ์ที่คาดหวังในระยะสั้นกับผลลัพธ์ที่คาดหวังในระยะยาวควรสะท้อนให้เห็นผลกระทบได้ภายในระยะเวลาประมาณ 7 – 10 ปี

5. ผลกระทบ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นหรือไม่คาดหวังให้เกิดขึ้นโดยพื้นฐานที่ปรากฏในองค์กร ชุมชน หรือระบบ ซึ่งเป็นผลของกิจกรรมในโปรแกรมภายในระยะเวลาประมาณ 7 – 10 ปี

โดยปกติ โมเดลเชิงตรรกะจะสร้างขึ้นมาตามทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งองค์ประกอบของโมเดลการกระทำและโมเดลการเปลี่ยนแปลง นักวิจัยต้องเข้าใจว่าหากต้องการให้เกิดผลลัพธ์ตามต้องการ ต้องดำเนินการจัดกิจกรรมอะไรบ้าง และกิจกรรมนั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยป้อนและทรัพยากรในการดำเนินงานอย่างไร นอกจากนี้ยังต้องเข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงที่กำหนด

ขึ้นจะทำงานได้ ต้องอยู่ภายในเงื่อนไขข้อตกลง (assumption) ที่เป็นปัจจัยภายนอกจากโมเดลเชิงตรรกะที่พัฒนาขึ้น นักวิจัยจะนำข้อมูลในโมเดลไปกำหนดกรอบความคิดเชิงตรรกะ (logical framework-LogFrame) สำหรับการประเมินที่จะนำเสนอต่อไป

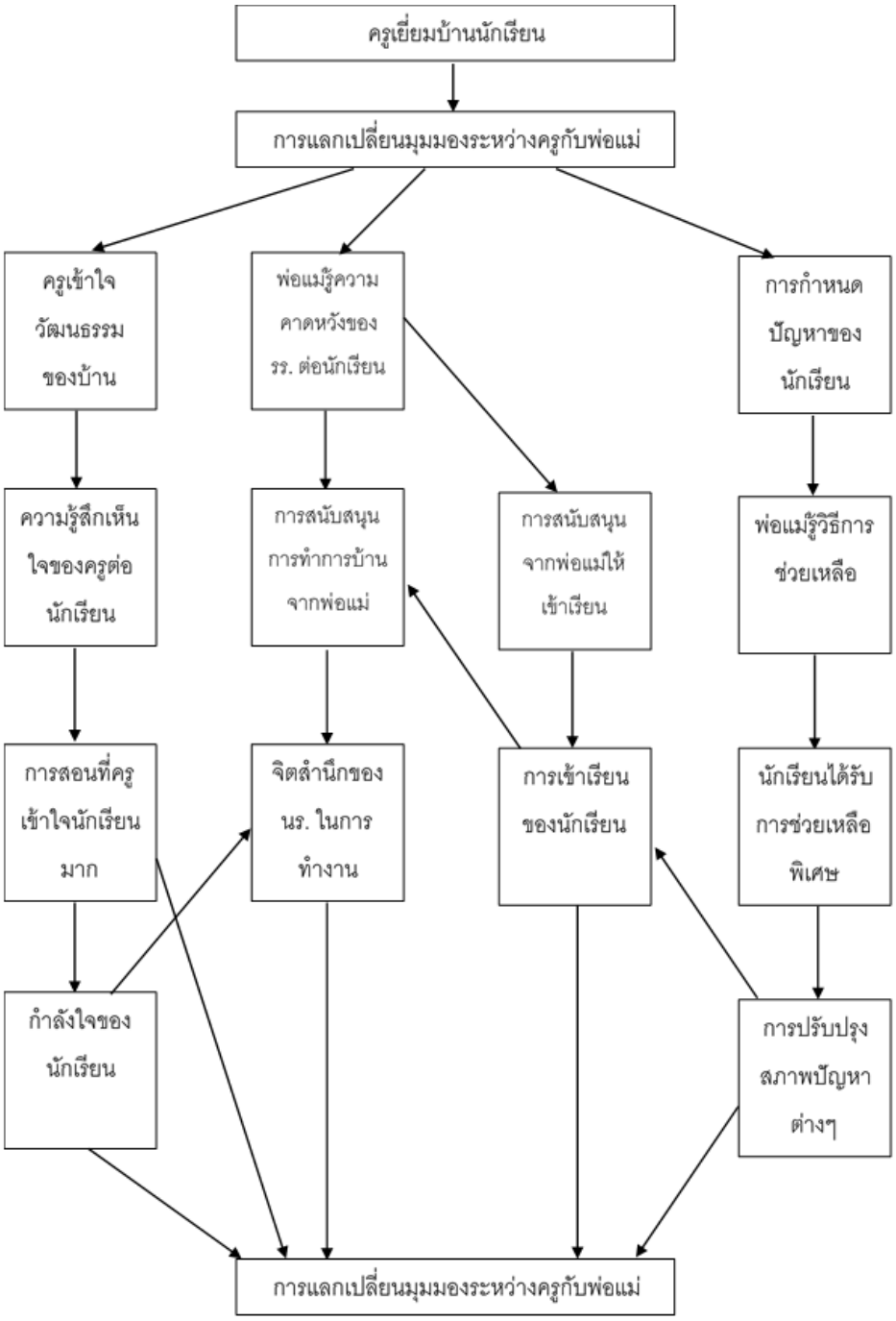

ภาพประกอบ 2 โมเดลเชิงตรรกะตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

ที่มา: Imas & Rist อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559)

จากภาพประกอบ 2 ได้แสดงตัวอย่างแผนภาพการสร้างโมเดลเชิงตรรกะของโครงการครูเยี่ยมบ้านนักเรียนนี้สร้างตามทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (theory of change) โดยแสดงขั้นตอนการทงานของทฤษฎีซึ่งท้ายที่สุดทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่านักเรียนจะมีพัฒนาการดีขึ้นหาก ครูเข้าใจนักเรียนและปรับเปลี่ยนการสอน พ่อแม่รู้ความคาดหวังของโรงเรียนที่มีต่อบุตร และครูและพ่อแม่ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดกับนักเรียนร่วมกัน (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559)

สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช , 2559) กล่าวว่า การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ควรสร้างมาจากทฤษฎีโปรแกรม (program theory) ที่ดี นั้นหมายความว่า ทฤษฎีโปรแกรมต้องมีการออกแบบตัวแทรกแซง (intervention) ภายใต้โมเดลการกระทำ (action model) ที่เหมาะสม และเข้าใจการทำงานของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (theory of change) ซึ่งแสดงให้เห็นในโมเดลการเปลี่ยนแปลง (change model) เชื่อมโยงสิ่งที่จำเป็นต้องทำให้เกิดเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายปลายทางที่ต้องการของโครงการหรือตัวแทรกแซงต่างๆ

การสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม ตามแนวคิดของ W.K. Kellog Foundation 2004 อ้างถึงใน (ธัญลักษณ์ มณีโชติ และ นริสรา หร่ายพิมาย, 2557) มีดังนี้

1. ประเด็นปัญหา (problem or issue statement) คือ ปัญหาที่ระบุถึงทางแก้ปัญหาหรือวิธีการจัดการปัญหา

2. การต้องการจำเป็นทางสังคม (community needs/assets) คือ การระบุความต้องการหรือสิ่งที่มีคุณค่าของสังคม ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อองค์กรในการวางแผนและการจัดการปัญหา

3. ผลลัพธ์ที่ต้องการ (output, outcome, impact) คือ การระบุผลลัพธ์ที่ต้องการหรือวิสัยทัศน์ซึ่งหมายถึงการคาดหวัง ผลสำเร็จทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพล (influential factors) คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5. กลยุทธ์ (strategies) คือ รายการที่บ่งบอกถึงความสำเร็จโดยทั่วไป หรือวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดที่ช่วยให้องค์กรประสบผลสำเร็จหรือทำให้ผลของโปรแกรมมีความมั่นใจในความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

6. การสันนิษฐาน (assumption) คือ การตั้งข้อสังเกตที่อยู่ภายใต้คำว่า อย่างไร ทำไม ของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์การทำงานในชุมชน

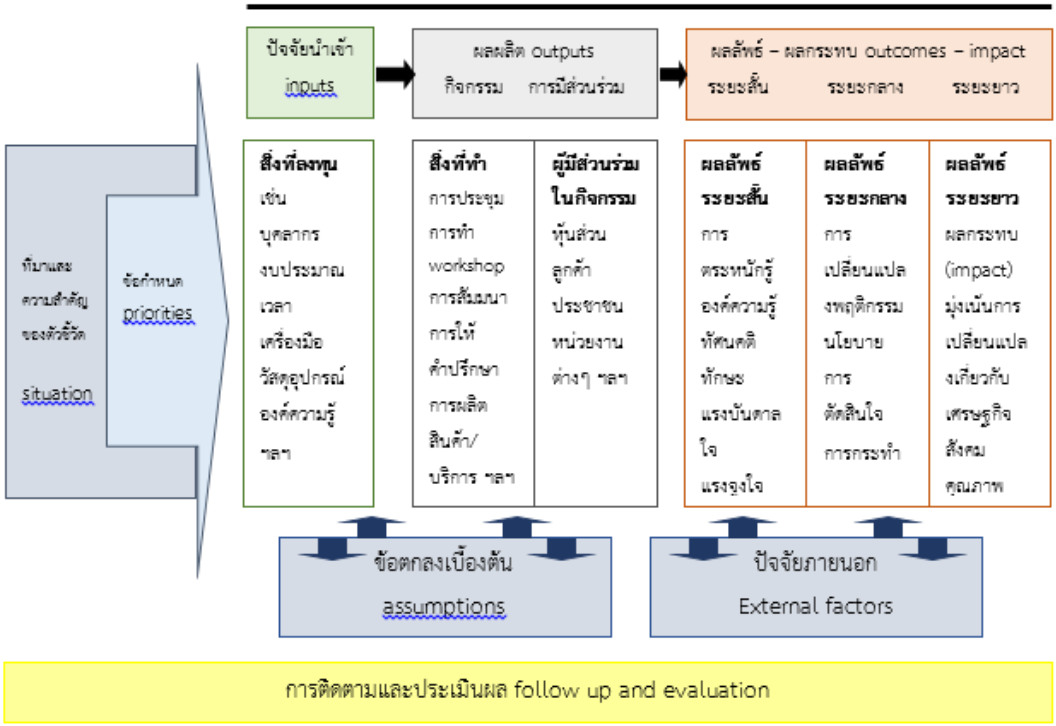

ภาพประกอบ 3 แผนภาพโมเดลเชิงตรรกะเต็มรูปแบบ (fully detailed logic model)

ที่มา: (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555)

รายละเอียดขององค์ประกอบของแผนภาพโมเดลเชิงตรรกะ (fully detailed logic model) มีดังนี้ (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555)

1. ที่มาและความสำคัญของตัวชี้วัด (situation) เป็นสภาพปัญหาหรือประเด็นสำคัญภายใต้บริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดทำโมเดลเชิงตรรกะ

2. การจัดลำดับความสำคัญ (priorities) เป็นสิ่งที่เป็นข้อบังคับหรือเป็นเงื่อนไขในการดำเนินโครงการ เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น หากข้อกำหนดของแผนงาน/โครงการ คือ ความรวดเร็วก็จะถูกใช้เป็นเงื่อนไขในการออกแบบกิจกรรมหรือสิ่งที่ต้องดำเนินการภายใต้แผนงาน/โครงการนั้น หรือต้องคิดทบทวนว่าการจัดทำแผนงาน/โครงการต้องมีความสอดคล้องกับข้อกำหนดอะไรบ้าง

3. ปัจจัยนำเข้า (inputs) ได้แก่ ทรัพยากรทางการบริหารที่ต้องลงทุนไปกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ เวลา เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ ฐานองค์ความรู้และการวิจัยและพัฒนา (R&D)

4. ผลผลิต (outputs) ประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ได้แก่

4.1 กิจกรรม (activities) เช่น การทำ workshop, การประชุม, การสัมมนา, การให้คำปรึกษา และการผลิตสินค้า/บริการ เป็นต้น

4.2 ผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรม (participants) ประกอบด้วยเป้าหมายที่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ เช่น ลูกค้า ประชาชน หน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

5. ผลกระทบเชิงผลลัพธ์ (outcomes-impacts) เป็นการเปลี่ยนแปลงหรือการสร้างคุณค่าให้กับบุคคล กลุ่มคน หน่วยงาน องค์กรธุรกิจ ชุมชน หรือระบบต่างๆ ในองค์กรภาคเอกชน แบ่งระดับของผลลัพธ์ได้ 3 ระดับ ได้แก่ องค์กร (corporate) หน่วยธุรกิจในองค์กร (business) และปฏิบัติการ (operation) หรือในองค์กรภาคราชการอาจแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ บุคคล (individual) สำนัก (department) และสำนักงาน (organization) และผลลัพธ์แบ่งออกได้เป็นระยะต่างๆ 3 ระยะ เช่น ระยะสั้น (short-term) ระยะกลาง (intermediate-term) และระยะยาว (long-term)

5.1 ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term desired outcomes) มุ่งเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงการตระหนักรู้ องค์ความรู้ ทัศนคติ ทักษะ แรงบันดาลใจ และแรงจูงใจ

5.2 ผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term desired outcomes) มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม นโยบาย การตัดสินใจ และการกระทำ

5.3 ผลลัพธ์ระยะยาว (long-term desired outcomes) ซึ่งเรียกว่า ผลกระทบ (impact) มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเศรษฐกิจ, สังคม, คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม

6. ข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ข้อตกลงเบื้องต้นหรือสมมติฐานเป็นความเชื่อที่มีต่อการดำเนินโครงการ หรือต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เป็นสิ่งที่เราคิดว่าจะส่งผลให้โครงการดำเนินการได้สำเร็จ หรืออาจเป็นสิ่งที่อาจขัดขวางทำให้ดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จ หรือทำให้ดำเนินการประสบความสำเร็จแต่ไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังเท่าที่ควร ดังนั้น ประโยชน์ของโมเดลเชิงตรรกะคือ การทำให้ข้อตกลงเบื้องต้นหรือสมมติฐานนั้นเด่นชัดขึ้น

ข้อตกลงเบื้องต้นหรือสมมติฐานนั้น ประกอบไปด้วยปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น วิธีการดำเนินโครงการ ผลสำเร็จที่ต้องการได้รับหลังจากที่ดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการจะเรียนรู้และแสดงพฤติกรรมอย่างไรและมีแรงจูงใจอะไรบ้าง เงื่อนไขในการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร บุคลากร ฐานความรู้ สภาพแวดล้อมภายนอกของ

องค์กร สมมติฐานที่ผิดพลาด (faulty assumption) จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ (poor results) (ชนิดา ไกรเพชร, 2555)

7. ปัจจัยภายนอก (external factor) สภาพแวดล้อมภายนอกมักจะส่งผลต่อการดำเนินการในโครงการ องค์กรในระบบเปิดมักจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ภูมิหลังและประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมดำเนินการในโครงการ หรืออาจกล่าวได้ว่าปัจจัยต่างๆ เหล่านั้นย่อมมีผลต่อการดำเนินโครงการอย่างแน่นอน แต่เราก็จะสามารถควบคุมปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ได้น้อยมาก

8. การติดตามและประเมินผล (follow up and evaluation) เป็นวิธีการติดตามและประเมินผล ซึ่งหมายรวมถึงวิธีการประเมินและบุคคลที่จะมีบทบาทเป็นผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้ประเมินจากภายในองค์กร หรือผู้ประเมินอิสระจากภายนอกองค์กร เป็นต้น

W.K. Kellogg Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ประกอบด้วย

1. ทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า (resources/inputs) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ องค์กร กิจกรรม/โปรแกรม ทรัพยากรต่างๆ กลยุทธ์และนโยบาย

2. กลยุทธ์หรือกิจกรรม (strategies or activities) ได้แก่ กระบวนการ เครื่องมือ เทคโนโลยีและการกระทำที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ โดยตัวแทรกแซงเหล่านี้จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

3. ผลผลิต (outputs) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม อาจจะรวมถึงเป้าหมายเกิดขึ้นจากโปรแกรมหรือกิจกรรม และปัจจัยนำเข้า และนำไปสู่การเกิดผลลัพธ์ ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเกิดขึ้นตามระยะเวลาดังนี้

3.1 ผลลัพธ์ระยะสั้น (immediate outcomes or short-term outcomes) คือ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทันที เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทันทีที่เสร็จสิ้นจากการดำเนินกิจกรรม/โปรแกรม ปกติจะอยู่ในระยะเวลา 1-2 ปี ซึ่งผลที่เกิดขึ้นตามแผนที่กำหนดไว้

3.2 ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate outcomes) เป็นการทบทวนผลที่เกิดจากผลลัพธ์ระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรม ในช่วงระยะเวลา 1-2 ปีของผลลัพธ์ระยะสั้น

3.3 ผลลัพธ์ระยะยาว หรือบางครั้งเรียกว่า ผลกระทบ (long-term outcome : impacts) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงภายหลังจากดำเนินกิจกรรม/โปรแกรม เช่น สภาพสังคมดีขึ้น อัตราการป่วยลดลง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2562) กล่าวว่า การสร้างโมเดลเชิงตรรกะของการดำเนินงาน เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลมีขั้นตอนพอสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ (target to be achieved)

2. ระบุองค์ประกอบที่สำคัญ (critical factors) และกระบวนการหลัก (core process) ที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนสู่เป้าหมายความสำเร็จ

3. ในแต่ละองค์ประกอบ ระบุกิจกรรม (activities) ที่จะต้องปฏิบัติเพื่อทำการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า ผ่านกระบวนการไปในทิศทางที่จะสร้างผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

4. วางแผนปฏิบัติการ พร้อมทั้งพิจารณาว่ากิจกรรมใดบ้างที่จำเป็นต้องปฏิบัติตามปกติ กิจกรรมใดบ้างควรที่ควรปรับปรุงแก้ไข และกิจกรรมใดเป็นกิจกรรมใหม่ (new activities) ที่จะต้องจัดทำขึ้นมาเสริมภายใต้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่และพึงดำเนินการได้

5. ลงมือปฏิบัติ (action) ตามแผนปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามต้องการ

ลักษณะของตัวแบบตรรกะหรือโมเดลเชิงตรรกะมาจากการริเริ่มของนักประเมินผลแผน ซึ่งได้นำสิ่งนี้มาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และในช่วงระยะเวลาต่อมาได้มีการนำมาปรับใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนา เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจต่อความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์และส่วนประกอบอื่นๆ ของแผนพัฒนาภายใต้สถานการณ์ขณะนั้น รวมทั้งจะทำให้เกิดความเข้าใจต่อการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่สัมฤทธิผลของการดำเนินงานตามองค์ประกอบดังกล่าว (ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2559)

สรุปได้ว่า โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ทรัพยากร/ปัจจัยนำเข้า (resources/inputs) กลยุทธ์หรือกิจกรรมหรือกระบวนการ (strategies or activities or processes) ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ (outcome) ได้แก่ ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ปัจจัยภายนอก (external factor) โดยในแต่ละองค์ประกอบควรมีการดำเนินงานตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดเป้าหมายความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ 2) ระบุองค์ประกอบที่สำคัญและกระบวนการหลักในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ 3) ระบุกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติเพื่อทำการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า ผ่านกระบวนการไปในทิศทางที่จะสร้างผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายในแต่ละองค์ประกอบ 4) วางแผนปฏิบัติการตามกิจกรรม 5) ลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

1.3 ประเภทของการประเมินผลโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ

W.K.Kellogg Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินผลที่ต้องการขึ้นอยู่กับระยะของกลยุทธ์การเริ่มต้นของโปรแกรม และวัตถุประสงค์ของการประเมินผล การประเมินผลขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการให้สำเร็จผ่านกระบวนการประเมินผล (เช่น การสร้างความสามารถของพนักงาน, การเพิ่มขีดความสามารถให้กับผู้นำ, การให้ความสำคัญประโยชน์ของสังคม) ซึ่งสามารถตัดสินใจเลือกรูปแบบการประเมินที่ต้องการ และสามารถเลือกรูปแบบการประเมินที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับกรณีที่ต้องการประเมิน

โดยพื้นฐานการประเมินผลมี 3 ประเภทหลัก ได้แก่

1. การตรวจสอบประสิทธิภาพ
2. การประเมินผลกระบวนการหรือการประเมินผลความก้าวหน้า
3. การประเมินผลลัพธ์หรือการประเมินผลสรุป

บางครั้งอาจจำเป็นต้องดำเนินการประเมินทั้งสามประเภทพร้อมกัน

ตาราง 1 ประเภทของการประเมินผล

	วัตถุประสงค์	**ชนิดของคำถามและคำตอบ**	**ระยะเวลา**
การตรวจสอบประสิทธิภาพ	- การตรวจสอบกิจกรรม - การใช้และจัดการทรัพยากรกิจกรรมมีความเหมาะสม - การติดตามและการรายงานผลเกี่ยวกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ - เป็นการแจ้งเตือนล่วงหน้าสำหรับการใช้งบประมาณและการจัดการปัญหา	- มีการดำเนินการกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ - มีบริการและผลผลิตเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ - มีความพยายามที่จะดำเนินการให้สำเร็จหรือไม่	การตรวจสอบประสิทธิภาพสามารถทำได้ตลอดระยะเวลาการจัดกิจกรรมตั้งแต่การเริ่มต้นกิจกรรมถึงสิ้นสุดการจัดกิจกรรม

ตาราง 1 (ต่อ)

	วัตถุประสงค์	ชนิดของคำถามและคำตอบ	ระยะเวลา
กระบวนการหรือการประเมินผลความก้าวหน้า	- ความพยายามที่จะดำเนิน กิจกรรมให้เป็นไปตามแผน ระยะเวลาที่กำหนดไว้ - ประเมินว่าผลผลิตเป็นไปตามที่กำหนดไว้ - ระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินกิจกรรม - การปรับเปลี่ยนการดำเนินกิจกรรม	- มีกลยุทธ์หรือกิจกรรมที่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ หากไม่เป็นเช่นนั้น. เพราะอะไร - ได้ผลเป็นอย่างไร - มีความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงหรือไม่อย่างไร	กระบวนการหรือการประเมินผลความก้าวหน้าควรดำเนินการในขณะที่มีการดำเนินกิจกรรม
ผลลัพธ์หรือการประเมินผลสรุป	- ตรวจสอบว่ากิจกรรมได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ และทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือไม่ - ประเมินว่าการดำเนินกิจกรรมนั้นเกิดความยั่งยืน	- กิจกรรมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง - ความพยายามนั้นทำให้เกิดหรือนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างไร - ความพยายามนั้นจะทำให้เกิดความยั่งยืนและต่อเนื่องได้อย่างไร	ควรมีการประเมินผลลัพธ์หรือการประเมินผลสิ้นสุดกิจกรรม เมื่อคาดว่าจะเกิดผลลัพธ์ในทันทีหรือเกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมช่วงระยะเวลาหนึ่ง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า “เติบโตเต็มที่” หรือ “มั่นคง” (เช่น ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอีก)

ที่มา : (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017)

สรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินผล ประกอบด้วย 3 ประเภทหลัก คือ การตรวจสอบประสิทธิภาพ การประเมินกระบวนการหรือการประเมินผลความก้าวหน้า และการประเมินผล

ลัพธ์หรือการประเมินผลสรุป โดยแต่ละประเภทมีการกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน ชนิดของคำถามและคำตอบที่ใช้ และระยะเวลาของการประเมินผล

1.4 ประโยชน์ของโมเดลเชิงตรรกะ

W.K. Kellogg Foundation (2009 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวาณิช, 2559) ได้อธิบายว่าแนวทางการสร้างโมเดลเชิงตรรกะไม่สามารถหาโมเดลที่ดีที่สุด เพราะมีเงื่อนไขปัจจัยหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิด อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ประโยชน์จากการสร้างโมเดลเชิงตรรกะมี 3 ประการ ได้แก่

ประการที่ 1 โมเดลเชิงตรรกะช่วยสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับทฤษฎีโปรแกรม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจว่ามีใครเข้ามาเกี่ยวข้องในโปรแกรม และมีกิจกรรมการดำเนินงานอะไรบ้าง เพื่อผลลัพธ์อะไรบ้าง

ประการที่ 2 โมเดลเชิงตรรกะช่วยทำให้สามารถออกแบบการเก็บข้อมูลเพื่อวัดความสำเร็จตามผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่ต้องการให้เกิด

ประการที่ 3 ช่วยในการสร้างคำถามประเมินและการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน การใช้ประเมินแบบทฤษฎีแรงขับ ต้องมีการสร้างทฤษฎีโปรแกรม โดยการกำหนดโมเดลเชิงตรรกะของโปรแกรม

Midlands and Lancashire (Midlands and Lancashire Commissioning Suport Unit, 2016) กล่าวว่า มุมมองการประเมินผล โมเดลเชิงตรรกะ มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินโปรแกรมเสมอ หมายความว่า การประเมินสามารถเกิดขึ้นรอบๆ วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของโปรแกรม และสามารถออกแบบมาเพื่อการประเมินความก้าวหน้า (ความต่อเนื่อง) รวมทั้งการประเมินสรุปผล (โปรแกรมสิ้นสุด) การใช้แนวคิดโมเดลเชิงตรรกะมีมาตรฐานการประเมิน มีการยอมรับ และยืดหยุ่นสำหรับบริบทที่แตกต่างกัน

น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) ได้กล่าวถึงการนำโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ไปใช้ประโยชน์ มีรายละเอียดดังนี้

การวางแผนโครงการ (project planning) กรอบแนวคิดในการวางแผนโครงการแบบเดิม เป็นการเขียนโครงการโดยการคิดจากเหตุไปผล โดยเริ่มต้นจากการเขียนหลักการและเหตุผลว่าทำไมจึงต้องมีโครงการนี้ โครงการนี้มีความสำคัญอย่างไร หลังจากนั้นก็บริหารโครงการจนเกิดผลผลิตและผลลัพธ์ โดยไม่ทราบว่าผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ตอบวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ มีส่วนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์หรือไม่ แต่การใช้โมเดลเชิง

ตรรกะ (logic model) ในการวางแผนโครงการ จะเป็นการปรับเปลี่ยนให้ฝึกการคิดโดยเริ่มต้นจากผลกลับไปหาเหตุ กล่าวคือ ก่อนอื่นต้องรู้ว่าการดำเนินแผนงาน/โครงการหนึ่งๆ นั้น เราอยากได้ผลลัพธ์ (outcomes) อะไรจากการดำเนินงาน ต่อจากนั้น จึงคิดไปถึงวิธีการ (process) ที่จะได้มาซึ่งผลลัพธ์เหล่านั้น

การประเมินผลโครงการ (project evaluation) โมเดลเชิงตรรกะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการประเมินผลแผนงาน/โครงการในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ เช่น ช่วยทำให้แผนงาน/โครงการกับการประเมินผลแผนงาน/โครงการไปด้วยกัน ช่วยทำให้ผู้ประเมินได้ทราบว่าต้องการวัด “อะไร (what)” และต้องการวัด “เมื่อไหร่ (when)” คือต้องการวัดที่ตัว “กระบวนการ (process)” หรือวัดที่ “ผลลัพธ์ (outcomes)” ช่วยให้มุ่งเน้นไปที่ข้อมูลที่สำคัญ (key information) จัดลำดับเรื่องที่สำคัญ (prioritize) เรื่องอะไรที่เราอยากทราบจริงๆ หรือมีความสำคัญเร่งด่วนสมควรแก่การจัดสรรทรัพยากรทางการบริหารให้ดำเนินการ

ทั้งนี้การประเมินผลโครงการควรมีความสอดคล้องกับกระบวนการในการวางแผนโครงการ เริ่มตั้งแต่การคิดโครงการที่เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จะทำให้ผลลัพธ์ที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อย่างแท้จริง ดังนั้น การติดตามและประเมินผลก็จะมีแนวทางที่ชัดเจนมากขึ้นตามผลลัพธ์ที่ตั้งไว้แต่แรก ซึ่งเป็นแนวทางร่วมกันระหว่างการวางแผนและการประเมินผล กล่าวคือ “การวางแผนโครงการ” ก็ต้องระบุผลลัพธ์ที่คาดหวังเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ และ “การประเมินผลโครงการ” ก็นำผลลัพธ์ที่คาดหวังมากำหนดตัวชี้วัด เกณฑ์ และค่าเป้าหมายไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้ผู้ดำเนินการและผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการได้มีแนวทางในการประเมิน โดยสามารถกำหนดข้อมูลที่ต้องการจัดเก็บเพื่อตอบโจทย์ตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ และออกแบบวิธีการจัดเก็บข้อมูลนั้นเพื่อวัดความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ

ศิริชัย กาญจนวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) กล่าวว่า การสร้างโมเดลเชิงตรรกะของการดำเนินงาน สามารถกระทำได้โดยศึกษาจุดมุ่งหมายและมาตรฐานที่เป็นเป้าหมายของการดำเนินงาน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยพิจารณา องค์ประกอบที่สำคัญ (critical success factors) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และกำหนดกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับแต่ละองค์ประกอบของความสำเร็จ เพื่อสร้างโครงข่ายเชื่อมโยงของการปฏิบัติงานจากการจัดสรรทรัพยากร นำเข้าสู่กิจกรรมการปฏิบัติซึ่งจำแนกได้เป็นกิจกรรมจำเป็นที่ต้องปฏิบัติตามปกติ กิจกรรมตามปกติที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและกิจกรรมที่ต้องจัดทำหรือริเริ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลต่อการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ในขั้นตอนของการปฏิบัติ มีการลงมือปฏิบัติตามที่ได้กำหนดลำดับขั้นของกิจกรรม ช่วงเวลา

ดำเนินการ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีการติดตามกำกับและประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งระหว่างการดำเนินงานและหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน ในระหว่างการดำเนินงานมีการติดตามกำกับงานสำหรับเปรียบเทียบกับมาตรฐานการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไข ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการดำเนินงานให้สามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น (formative evaluation) เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานมีการวัดผลการดำเนินงานสำหรับเปรียบเทียบกับผลตามเป้าหมายเพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน (summative evaluation)

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของโมเดลเชิงตรรกะ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงาน ดังนี้ 1) วางแผนการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม เพื่อกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง 2) การประเมินผลโครงการ/กิจกรรมเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ/กิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งการประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน (formative evaluation) เพื่อปรับปรุงแผน ทรัพยากร กิจกรรมหรือกระบวนการให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น และการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (summative evaluation) เพื่อตัดสินคุณค่าของผลการดำเนินงานและนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาโครงการ/กิจกรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1.5 ข้อจำกัดของโมเดลเชิงตรรกะ

น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดและข้อพึงระวังในการใช้โมเดลเชิงตรรกะ

1. เป็นแค่การแสดงถึงความตั้งใจ (intention) แต่ไม่ใช่ความจริง (reality)

2. มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง (expected outcome) จนอาจให้ความใส่ใจในปัจจัยนำเข้า (input) ผลผลิต (output) และความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลน้อยเกินไป ซึ่งต้องไม่ลืมว่าส่วนประกอบต่างๆ ก็เป็นส่วนที่นำไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายเช่นกัน

3. นอกจากความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลกัน (challenge in causal connection) เพราะยังมีอีกหลายปัจจัยที่อาจแทรกซ้อน และส่งผลต่อการดำเนินการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

4. โมเดลเชิงตรรกะอาจไม่ถูกต้องเสมอไป

5. อาจทำให้เสียเวลาเพราะโมเดลเชิงตรรกะเป็นแค่เอกสาร

6. กิจกรรมหรือกลยุทธ์ที่จะทำอาจไม่ตรงกับเป้าหมายตามที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผลว่าสามารถที่จะบรรลุผลลัพธ์ที่คาดหวังได้หรือไม่

7. บางครั้ง การดำเนินการที่ดี อาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่ดีก็ได้

8. ตัวแบบอาจซับซ้อนมีหลายระดับ (multi-level/multi-component) แต่ผู้ประเมินนำมารวมกันที่ตัวแบบเพียงตัวแบบเดียว

9. กลายเป็นความแน่นอนตายตัว (fixed) มากกว่าความยืดหยุ่น (flexible) และเป็นพลวัตร (dynamic) เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายนอก

10. การใช้ตัวแบบเชิงตรรกะ (logic model) ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับบริบททางวัฒนธรรม (cultural appropriateness) ด้วย เนื่องจากการประยุกต์ใช้ที่หนึ่งอาจเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับที่อื่นๆ ซึ่งผู้ประเมินต้องประยุกต์ใช้บนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่เหมาะสม และการศึกษาวิจัยที่ดีพอสมควรก่อนจะนำตัวแบบมาใช้

Caitlin A. Gamel-Mc Cormick (Caitlin A. Gamel-Mc Cormick, 2011) ได้สรุปข้อจำกัดของโมเดลเชิงตรรกะดังนี้

1. ผลสรุปการประเมินและการระบุตัวบ่งชี้อาจคลาดเคลื่อนหากไม่มีการระบุผลลัพธ์ที่ต้องการอย่างชัดเจน

2. อาจเกิดการปฏิเสธความเป็นไปได้ของโมเดลเชิงรรกะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. อาจสร้างความสับสนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและหรือผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากความไม่ชัดเจนของโมเดลเชิงตรรกะ

4. คำจำกัดความของส่วนประกอบของโมเดลเชิงตรรกะหรือองค์ประกอบอื่นๆ มีความซับซ้อน

5. ไม่สามารถแยกผลผลิตและผลลัพธ์เชิงลบ

6. ใช้ระยะเวลานานในการดำเนินงานตามกระบวนการของโมเดลเชิงตรรกะ

สรุปได้ว่า ข้อจำกัดของโมเดลเชิงตรรกะ ได้แก่ มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่คาดหวัง จนอาจให้ความใส่ใจในปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล อาจสร้างความสับสนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและหรือผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากความไม่ชัดเจนของโมเดลเชิงตรรกะ ตัวแบบอาจซับซ้อนมีหลายระดับอาจสร้างความสับสนให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและหรือผู้มีส่วนได้เสีย และใช้ระยะเวลานานในการดำเนินงานตามกระบวนการของโมเดลเชิงตรรกะ

1.6 กรอบความคิดเชิงตรรกะ

สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2559) กล่าวว่า กรอบความคิดเชิงตรรกะ (logical framework-logframe) หมายถึง เมทริกซ์ที่เชื่อมโยงปัจจัยป้อน ทรัพยากร กิจกรรม

จุดมุ่งหมาย เป้าหมายปลายทางของนโยบาย โปรแกรม โครงการหรือกิจกรรม เมทริกซ์นี้เขียนในรูปของตารางประกอบด้วย 4 คอลัมน์ คอลัมน์แรก ประกอบด้วย ปัจจัยป้อน ทรัพยากร กิจกรรม จุดมุ่งหมาย เป้าหมายปลายทาง คอลัมน์ที่สองเป็นตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินสำหรับการวัดความสำเร็จของปัจจัยป้อน ทรัพยากร กิจกรรม จุดมุ่งหมาย เป้าหมายปลายทาง คอลัมน์ที่สามเป็นวิธีการเก็บข้อมูล ส่วนคอลัมน์สุดท้ายเป็นเงื่อนไขข้อตกลงซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่กระทบต่อการดำเนินงาน ดังตาราง 2

ตาราง 2 กรอบแนวคิดเชิงตรรกะ

ลำดับขั้นของเป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวบ่งชี้	วิธีการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบตัวบ่งชี้	เงื่อนไขภายนอกที่ต้องมี
เป้าหมาย			
วัตถุประสงค์			
จุดประสงค์			
ผลลัพธ์			
กิจกรรม			
ปัจจัย/ทรัพยากร			

ที่มา : สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2559)

W.K. Kellogg (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017) ได้เสนอตัวอย่างกรอบแนวคิดเชิงตรรกะในการประเมินผลผลิต (output) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) และผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ตัวอย่างกรอบแนวคิดเชิงตรรกะของ W.K. Kellogg Foundation 2017

ผลผลิต/ ผลลัพธ์	**ตัวบ่งชี้**	**การวัด**	**วิธีการรวบรวมข้อมูล**	**แหล่งข้อมูล**	**การเก็บรวบรวมข้อมูล**
(ผลที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลง)	**(ผลที่เปลี่ยนในสังคมที่วัดได้)**	**(ค่าสำหรับการประเมินความคืบหน้า)**	**(จะเก็บข้อมูลได้อย่างไร)**	**เก็บข้อมูลได้จากที่ใด**	**ความถี่ในการเก็บข้อมูล**
<u>ผลผลิต</u> จำนวนของผู้ที่ผ่านการอบรม	ผู้ที่จบหลักสูตร	- ร้อยละของผู้เข้าร่วมโครงการ/ผ่านหลักสูตร - ค่าเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมต่อหลักสูตร	- บุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ - บันทึกการเข้าร่วมงาน	- บุคลากรที่เข้าร่วมโครงการ - บันทึกการเข้าร่วมงาน	ทุกเดือน (ตามกำหนดการของหลักสูตร)
<u>ผลลัพธ์ระยะสั้น</u> ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ทางการเงินมากขึ้น	- การใช้บริการธนาคาร - เงินออมของครอบครัว	- การเปิดบัญชีธนาคาร - การเริ่มต้นของการออมเงินของครอบครัว	การสัมภาษณ์	หลักสูตรการอบรมของผู้เข้าร่วมการอบรม	2 ครั้ง ตลอดการจัดโครงการ/โปรแกรม
<u>ผลลัพธ์ระยะกลาง</u> การฝากเงินที่เพิ่มขึ้น	จำนวนเงินที่มากขึ้นในธนาคาร	- ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงเงินออมในธนาคาร - การติดตามเงินออมของครอบครัว	การสัมภาษณ์ บันทึกการฝากเงินรายเดือน	การจบหลักสูตรการอบรม	ทุกๆ 6 เดือนหลังจากจบหลักสูตรการอบรม

ตาราง 3 (ต่อ)

ผลผลิต/ผลลัพธ์	ตัวบ่งชี้	การวัด	วิธีการรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล	การเก็บรวบรวมข้อมูล
(ผลที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลง)	(ผลที่เปลี่ยนในสังคมที่วัดได้)	(ค่าสำหรับการประเมินความคืบหน้า)	(จะเก็บข้อมูลได้อย่างไร)	เก็บข้อมูลได้จากที่ใด	ความถี่ในการเก็บข้อมูล
ผลลัพธ์ระยะยาว การเพิ่มจำนวนของชนชั้นแรงงานของชาวแอฟริกัน-อเมริกัน ที่เป็นเจ้าของบ้านในเมืองเรนโบว์	ร้อยละของการเป็นเจ้าของบ้านของชุมชนชั้นแรงงานของครอบครัวแอฟริกัน-อเมริกัน	อัตราการเป็นเจ้าของบ้านแยกประเภทตามธุรกิจ	การรวบรวมข้อมูลการเป็นเจ้าของบ้าน	บันทึกของหน่วยงานราชการ	ทุกๆ 2 ปี

ที่มา : (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017)

การสร้างกรอบความคิดเชิงตรรกะที่ดี จะทำให้ได้ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้นักประเมินสามารถอธิบายปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จในการดำเนินงาน หรือชี้จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาให้ดี ในการประเมินคุณภาพของกรอบความคิดเชิงตรรกะ หรือที่นิยมเรียกกันว่า logframe ให้พิจารณาจากจุดตรวจสอบรายได้ต่อไปนี้ คือ มีการระบุกิจกรรมที่จำเป็นของโปรแกรมนั้นๆ ลักษณะของกิจกรรมมีการเชื่อมโยงกับทฤษฎีโปรแกรมที่กำหนด มีการระบุทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานทรัพยากรสอดคล้องกับลักษณะของโปรแกรม กิจกรรมทั้งหมดได้รับการสนับสนุนจากทรัพยากรที่เพียงพอ

สรุปได้ว่า กรอบแนวคิดเชิงตรรกะ เป็นการอภิปรายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กิจกรรม (activities) ผลผลิต (output) ผลลัพธ์หรือผลกระทบ (outcomes or impact) ที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน เพื่อตรวจสอบ ระบุกิจกรรมที่จำเป็นของโปรแกรม วิธีการ

ดำเนินงาน และทรัพยากรที่จำเป็นและเพียงพอต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และง่ายต่อการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ส่วนกิจการเพื่อสังคม ด้านเศรษฐกิจ

หลักการ “หนึ่งมหาวิทยาลัย : หนึ่งจังหวัด” คือการใช้ประโยชน์จากบทบาท ภารกิจ และศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการให้สอดคล้อง เชื่อมโยง สัมพันธ์กับความต้องการของชุมชนและสังคม การบริการวิชาการแก่สังคมและสังคมอย่างยั่งยืนเป็นพันธกิจหลักที่สำคัญ 1 ใน 5 พันธกิจของแผนยุทธศาสตร์ 15 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรของมหาวิทยาลัยกับชุมชนและสังคมเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (ส่วนกิจการเพื่อสังคม, 2561)

ส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นเพื่อขับเคลื่อนพันธกิจของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ “มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม” มีการดำเนินงานที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้กับชุมชนเพื่อถ่ายทอดและแก้ปัญหาให้กับชุมชน มีภารกิจที่สำคัญ 3 ภารกิจคือ ภารกิจที่ 1 การให้บริการวิชาการแก่สังคมตามนโยบาย 1 จังหวัด 1 มหาวิทยาลัย โดยการจัดทำโครงการที่ต้องมีการบูรณาการร่วมกับพันธกิจด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดผลกระทบอย่างยั่งยืนตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม (การศึกษา, สุขภาพ และด้านวัฒนธรรม) และด้านสิ่งแวดล้อม ภารกิจที่ 2 มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการพัฒนาชุมชนและสังคม ได้แก่ ระดับนานาชาติ ระดับประเทศ และระดับพื้นที่ และภารกิจที่ 3 พัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่จิตอาสาเพื่อรับใช้สังคม ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงาน และชุมชนมีแรงบันดาลใจและจิตสาธารณะในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนพัฒนาพื้นที่ของตนเองให้เกิดความยั่งยืน (ส่วนกิจการเพื่อสังคม, 2561)

จากภารกิจที่สำคัญของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะเห็นได้ว่า การพัฒนาชุมชนและสังคมด้วยหลัก Triple Bottom Line : TBL เพื่อมุ่งหวังพัฒนาชุมชนให้ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยโครงการด้านเศรษฐกิจมีการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน ก่อให้เกิดรายได้ เพื่อสร้าง

ชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ผ่านศักยภาพของมหาวิทยาลัยด้วยองค์ความรู้ทางวิชาการที่หลากหลายเผยแพร่และให้ความรู้แก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีทักษะและความสามารถ เสริมสร้างและพัฒนาอาชีพในระดับชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่เชื่อมโยงกับการขับเคลื่อนและพัฒนาศักยภาพของคนและชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพ ก่อเกิดรายได้ ลดภาระหนี้สิน ด้วยองค์ความรู้ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการหนึ่งด้านเศรษฐกิจ มีการนำองค์ความรู้ด้านการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ มีการดำเนินโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง 3 ปี (2559 – 2561) เป็นการจัดโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(2) เพื่อเกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร (3) เพื่อเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร และ (4) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา มศว 374 สัมมาชีพชุมชนโดยมีพื้นที่เป้าหมายในปีที่ 1 (พ.ศ. 2559) โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการการเพาะเห็ดเบื้องต้น ณ ตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โครงการปีที่ 2 (พ.ศ. 2560) จัดโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป นำผลจากการสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการ ถึงความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพด้านการเพาะเห็ดอื่นๆ ที่สนใจ ณ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากกลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าบ้านบีกริม มีความต้องการที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมประกอบกับอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับการอบรมมีความพร้อม จึงมีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดให้กับชุมชน ปีที่ 3 (พ.ศ. 2561) มีการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ณ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

จากการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ณ ตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว และขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โดยการ

จัดโครงการต่อเนื่อง 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2561) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ตั้งแต่การผลิตก้อนเห็ด การเพาะเห็ดเบื้องต้น การดูแลรักษาก้อนเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด และการนำก้อนเห็ดเก่ามาทำปุ๋ยหมัก ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดการรวมกลุ่มอาชีพและเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้ชุมชน ผลการสะท้อนภายหลังการปฏิบัติ (After action review: AAR) ภายหลังจากเข้าร่วมโครงการครบ 3 ปี พบว่า

1. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมได้ โดยได้รับความรู้ในเรื่องการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ตั้งแต่การผลิตก้อนเห็ด การเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด และการทำปุ๋ยจากก้อนเห็ดเก่าอย่างถูกวิธี ทำให้รู้ว่าสามารถนำทุกส่วนไปทำประโยชน์ได้ มีการวางแผนการทำอาชีพเพาะเห็ดอย่างรอบคอบ และได้แบ่งปันความรู้ให้กับผู้ที่สนใจ ทั้งในกลุ่มเยาวชนจากโรงเรียนที่มาขอศึกษาดูงาน กลุ่มคนในชุมชนที่มาขอความรู้ไปปฏิบัติ ซึ่งความรู้ที่ได้นี้นอกจากนำไปประกอบอาชีพแล้ว ยังช่วยให้เศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น มีสัมพันธภาพที่ดีกับคนในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น และสิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้นจากเดิมที่ก้อนเห็ดเก่ากลายเป็นขยะในชุมชน ตามท้องทุ่งนา แต่ปัจจุบันก้อนเห็ดเก่ากลายเป็นสิ่งที่คนในชุมชนสนใจ มีการซื้อขายกันเพื่อนำไปทำปุ๋ยอีกด้วย

2. เกิดการรวมกลุ่มด้านเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร จากเดิมที่ชุมชนได้มีการรวมกลุ่มเพาะเห็ดขึ้น แต่ไม่ได้ทำร่วมกันอย่างเป็นทางการ หลังจากเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้มีการรวมกลุ่มเพาะเห็ดในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ลงทุนทำก้อนเห็ด ขายดอกเห็ด แปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด และนำก้อนเห็ดเก่าไปทำปุ๋ย การเข้าร่วมโครงการของสมาชิกในชุมชน นอกจากจะทำให้เกิดการรวมกลุ่มแล้ว ยังช่วยให้กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น สมาชิกของกลุ่มมีความมั่นคงทั้งในเรื่องการเงินและอาชีพ รวมทั้งมีประสบการณ์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ผ่านการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (Learning by doing) ทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า สามารถสร้างอาชีพที่ยั่งยืนให้กับคนในชุมชน ที่มารวมกลุ่มเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในนาม “กลุ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม”

3. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร โดยขณะนี้สถานที่รวมกลุ่มของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม จัดเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร” ของชุมชน เนื่องจากมีโรงเรียนมาขอศึกษาดูงาน คนในชุมชนเข้ามาขอความรู้ นอกจากนี้ “กลุ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม” มีการจัดอบรมการเพาะเห็ดนางฟ้าให้กับสมาชิกในชุมชนที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

ได้ศึกษาวิธีการปฏิบัติตั้งแต่การผลิตก้อนเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์เห็ดและการทำปุ๋ยจากก้อนเห็ดเก่า จึงจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

ปัจจุบันผู้เข้าร่วมโครงการครบทั้ง 3 ปี ในนาม “กลุ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม” นอกจากจะสามารถสร้างรายได้จากอาชีพเพาะเห็ดแล้ว สมาชิกในกลุ่มยังสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มสมาชิกในชุมชน เป็นการสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน เกิดเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน (ปีที่ 1) (พ.ศ. 2559)

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเป้าหมายในการสร้างโครงการบริการวิชาการแก่สังคมให้มีความหลากหลายและเข้าถึงความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ 15 ปี ของมหาวิทยาลัย โดยวัตถุประสงค์ของการบริการวิชาการแก่สังคม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันพัฒนาชุมชนและให้มีความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบที่มหาวิทยาลัยกำหนด จากผลการสำรวจความต้องการของชุมชนตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ในปี 2559 พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้ามาสนับสนุนการสร้างอาชีพเสริมโดยต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยลงพื้นที่เพื่อสำรวจความถนัดชุมชนและสร้างอาชีพให้เหมาะกับลักษณะชุมชน เนื่องด้วยประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักและจากการสำรวจความต้องการของชุมชนผ่านผู้นำชุมชน สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้จึงจัดโครงการการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยจัดโครงการต่อเนื่อง 3 ปี มีวัตถุประสงค์ในปีแรกเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในการเลือกเพาะเห็ดเบื้องต้นรวมถึงการดูแลรักษาก้อนเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี ในปีที่สองมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนสามารถผลิตก้อนเห็ดได้ รวมถึงสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดและสามารถใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการควบคุมโรงเพาะเห็ดอัตโนมัติ และปีที่สามมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด โดยทุกองค์ความรู้จะทำการอบรมและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด รวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี

3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้

4. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าได้

5. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค

ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2558 ถึง มิถุนายน 2559

สถานที่ดำเนินการ

ตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มเป้าหมาย (ผู้เข้าร่วมโครงการ) จำนวน 40 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ตอบสนองความต้องการของชุมชนในการสร้างอาชีพ

2. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้

3. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ด รวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี

4. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้สามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้

5. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถหาตลาดขายเห็ดสดและผลิตภัณฑ์ สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. ผู้เข้าร่วมโครงการตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป (ปีที่ 2) (พ.ศ. 2560)

หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีเป้าหมายในการสร้างโครงการบริการวิชาการแก่สังคมให้มีความหลากหลายและเข้าถึงความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นหนึ่งในภารกิจหลักตามยุทธศาสตร์ 15 ปี ของมหาวิทยาลัย โดยวัตถุประสงค์ของการบริการวิชาการแก่สังคม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือกันพัฒนาชุมชนและให้มีความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อม ภายใต้กรอบที่มหาวิทยาลัยกำหนด จากผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดเบื้องต้น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 พบว่าชุมชนตำบลหนองหมากฝ้าย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะเห็ดเบื้องต้น การดูแลรักษาก้อนเห็ด การป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี ตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค รวมถึงสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดอย่างง่าย ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนได้ และมีผู้เข้าร่วมโครงการที่สนใจเกี่ยวกับอาชีพเพาะเห็ดได้สร้างโรงเพาะเห็ดขึ้นภายในบริเวณบ้าน นอกจากนี้ในการอบรมแปรรูปเห็ดนางฟ้า ทางโครงการฯ ได้ติดต่อซื้อเห็ดสดจากฟาร์มเห็ดที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ มาใช้ในการทำกิจกรรมซึ่งเจ้าของฟาร์มเห็ดและกลุ่มสมาชิกเพาะเห็ดมีความต้องการเรียนรู้วิธีการแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ จึงเดินทางมาเข้าร่วมโครงการโดยจะนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปแปรรูปเห็ดในกรณีเห็ดล้นตลาด ซึ่งจากการสอบถามเจ้าของฟาร์มพบว่า แม้จะมีความชำนาญในการผลิตก้อนเห็ดแต่ก็ประสบปัญหาการปนเปื้อนเชื้อราเขียว ทำให้ผลผลิตเกิดความเสียหาย ทางกลุ่มสมาชิกเพาะเห็ด ต. คลองทับจันทร์ จึงต้องการเรียนรู้เทคนิคการทำก้อนเห็ดที่สามารถลดการปนเปื้อนจากเชื้อราและความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการแปรรูปเห็ดชนิดอื่นๆ เพื่อนำไปแปรรูปเห็ดในกรณีเห็ดล้นตลาด ทั้งนี้สอดคล้องกับผลสำรวจของศูนย์บริการวิชาการแก่สังคม เกี่ยวกับความต้องการของชุมชนตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ในปี 2559 พบว่า ชุมชนต้องการส่งเสริมอาชีพเพาะเห็ด

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้จึงจัดโครงการการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป ณ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ เนื่องจากมีอุปกรณ์และเครื่องมือพร้อมสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ด โดยมีกลุ่มสมาชิกเพาะเห็ด ต. ตลองทับจันทร์ และกลุ่มเป้าหมายเดิม คือ ชุมชน ต. หนองหมากฝ้าย เข้าร่วมโครงการ ฯ ทั้งนี้เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยจัดโครงการต่อเนื่อง 4 ปี (พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2562) มีวัตถุประสงค์ในปีที่สองเพื่อให้ชุมชนสามารถผลิตก้อนเห็ดได้ถูกวิธีและสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด โดยทุกองค์ความรู้จะทำการอบรมและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืนและได้ชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด

3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดแนวคิดในการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้

4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี

ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2559 ถึง 30 มิถุนายน 2560

สถานที่ดำเนินการ

ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มเป้าหมาย (ผู้เข้าร่วมโครงการ) จำนวน 88 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี ลดการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด

2. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด

3. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้

4. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5. ผู้เข้าร่วมโครงการงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง : อบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร (ปีที่ 3) (พ.ศ. 2561)

หลักการและเหตุผล

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้จัดทำโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษ และการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง: อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป ณ ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว โครงการนี้มีการบูรณาการร่วมกับวิชา มศว 374 สัมมาชีพชุมชน จัดทำระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง 30 มิถุนายน พ.ศ. 2560

ผลการดำเนินงานพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการจากตำบลคลองทับจันทร์มีศักยภาพในการผลิตก้อนเห็ดเชิงการค้า สามารถเพาะเห็ดสดจำหน่ายในชุมชน สามารถเรียนรู้วิธีการแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ นำไปจำหน่ายในชุมชนได้ นอกจากนี้สมาชิกยังร่วมกันจัดตั้งกลุ่มเพาะ

เห็ดบ้านบีกริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน จากการสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่มพบว่ายังต้องการให้มหาวิทยาลัยส่งเสริมกิจกรรมแปรรูปเห็ดเพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้คณะกรรมการได้สำรวจพื้นที่เพาะเห็ดของกลุ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริมพบว่ายังมีจุดอ่อนอยู่ เนื่องจากมีการวางก้อนเห็ดที่หมดอายุทิ้งไว้โดยทางกลุ่มไม่มีการนำไปใช้ประโยชน์ อาจทำให้เชื้อราในก้อนเห็ดเก่าปนเปื้นไปยังก้อนเห็ดที่เปิดดอกใหม่ส่งผลให้ผลผลิตเห็ดลดลง หากทางกลุ่มได้เรียนรู้การจัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณเพาะเห็ดนอกจากจะช่วยเพิ่มผลผลิตเห็ดสดในโรงเพาะแล้วยังช่วยลดต้นทุนการผลิตก้อนเห็ดได้ สำหรับก้อนเห็ดเก่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกโดยนำไปทำปุ๋ยหมักซึ่งเป็นวิธีการกำจัดขยะในชุมชน ลดการปนเปื้อนเชื้อราและช่วยลดการเผาขยะ สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ที่เน้นการบริการวิชาการแก่สังคมการจัดการการขยะ

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ประชุมร่วมกับเจ้าอาวาสวัดบีกริม ผู้อำนวยการโรงเรียนบีกริม และตัวแทนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม เพื่อวางแผนพัฒนาโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ทั้งนี้คณะกรรมการเห็นควรให้ขยายกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบกระบวนการประชาสังคม “บวร” คือการนำสถาบันหลักในชุมชนท้องถิ่นมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ สถาบันทางสังคม ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. เกษตรกรและกลุ่มเพาะเห็ดบีกริม สถาบันศาสนา ประกอบด้วย เจ้าอาวาสและพระภิกษุวัดบีกริม สถาบันการศึกษา ประกอบด้วย คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบีกริม โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ณ โรงเรียนบีกริม ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ในการดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง สามารถแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เพิ่มองค์ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่าซึ่งเป็นการลดปริมาณขยะภายในชุมชน ลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทุกองค์ความรู้ที่ชุมชนได้รับจะสามารถพัฒนาเป็นชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ทั้งนี้จะทำการอบรมและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ในการดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดแนวคิดในการแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถทำปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่าอย่างถูกวิธี

4. เพื่อลดปริมาณขยะจากก้อนเห็ดเก่าในชุมชน

5. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6. เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร

ระยะเวลาดำเนินการ

กิจกรรมที่ 1 : ประชุมประสานงานและจัดโครงการฯ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560

กิจกรรมที่ 2 : ประชุมสรุปผลการจัดกิจกรรม เดือน มกราคม 2561

กิจกรรมที่ 3 : ติดตามประเมินผลโครงการ ครั้งที่ 1 วันที่ 1-2 เดือน มีนาคม 2561

กิจกรรมที่ 4 : ติดตามประเมินผลโครงการ ครั้งที่ 2 เดือน เมษายน 2561

ประชุมสรุปผลการติดตามและประเมินผลโครงการ เดือน เมษายน 2561

สถานที่ดำเนินการ

ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มเป้าหมาย (ผู้เข้าร่วมโครงการ) จำนวน 105 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงในการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนการผลิตก้อนเห็ดของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด

2. การนำเสนอโครงการพัฒนาสัมมาชีพชุมชนของนิสิตรายวิชา มศว 374 เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ด ช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเกิดแนวคิดในการแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

3. ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่พืชต้องการ ช่วยปรับปรุงดินที่เสื่อมคุณภาพจากการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานาน

4. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถลดปริมาณขยะจากก้อนเห็ดเก่าในชุมชนรวมถึงเศษใบไม้ เศษวัชพืช เศษผักและเปลือกผลไม้ ช่วยลดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาขยะ

5. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถเพิ่มรายได้จากการขายเห็ดสดหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ด สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีจากการทำปุ๋ยหมักใช้เองหรือแลกเปลี่ยนในชุมชน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้โมเดลเชิงตรรกะ

ธัญลักษณ์ มณีโชติ (ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560) ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ (1) ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการอ่านออกเขียนได้ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1 (2) ผู้บริหารโรงเรียนครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จในโครงการอ่านออกเขียนได้จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และผลลัพธ์ 2) โรงเรียนขนาดเล็ก องค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 7 องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ จำนวน 14 องค์ประกอบ ด้านผลผลิต จำนวน 1 องค์ประกอบ และด้านผลลัพธ์ จำนวน 1 องค์ประกอบ 3) โรงเรียนขนาดกลาง องค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 6 องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ จำนวน 11 องค์ประกอบ ด้านผลผลิต จำนวน 1 องค์ประกอบ และด้านผลลัพธ์ จำนวน 1 องค์ประกอบ 4) โรงเรียนขนาดใหญ่องค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ สำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ ด้านปัจจัยนำเข้า จำนวน 6 องค์ประกอบ ด้านกระบวนการ จำนวน 17 องค์ประกอบ ด้านผลผลิต จำนวน 1 องค์ประกอบ และด้านผลลัพธ์ จำนวน 1 องค์ประกอบ

นริสรา หร่ายพิมาย (นริสรา หร่ายพิมาย, 2560) ศึกษาการประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา ประเมินปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยใช้โมเดลเชิงตรรกะขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ (1) ผู้บริหารโครงการ จำนวน 3 คน (2) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ

เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 63 คน และ (3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560 ที่ได้รับการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบวัดเจตคติของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) การประเมินด้านกิจกรรม พบว่า การปฏิบัติในด้านกระบวนการนิเทศติดตาม อยู่ในระดับมาก และการปฏิบัติในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง (3) การประเมินด้านผลผลิต พบว่า การประเมินด้านผลผลิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ความสนใจในการจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษาและเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษาอยู่ในระดับมาก (4) การประเมินด้านผลลัพธ์ พบว่า การประเมินด้านผลลัพธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ความรู้เมื่อได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษาและทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมาก (5) การประเมินด้านผลกระทบ พบว่า การประเมินด้านผลกระทบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ความสนใจในการประกอบอาชีพทางด้านสะเต็มของนักเรียน และความพร้อมในด้านการเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษามีอยู่ในระดับมาก

ชนิดา ไกรเพชร (ชนิดา ไกรเพชร, 2555) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กรสำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ประสิทธิผลองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2) พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 3) ประเมินคุณภาพของระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน สถาบันพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี และสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี จำนวนทั้งหมด 41 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสอบถามโดยใช้แบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยายและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ประสิทธิผลองค์กรที่เหมาะสม สำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2) ระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร

สำหรับสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาประกอบด้วยองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านข้อมูลย้อนกลับและการใช้ผลประเมินทำให้สถาบันอุดมศึกษาตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถาบันตามภารกิจได้ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาอย่างไร บุคลากรในองค์กรเห็นความสำคัญของการประเมิน ตลอดจนนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรได้และเกิดทักษะด้านการประเมินและมีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการประเมินเพิ่มขึ้น (3) ผลการประเมินคุณภาพของระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร มีความเหมาะสมอยู่ระดับดีมาก

ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ (ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ, 2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ Logic Model เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบรูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนเขตชนบทและเพื่อประเมินความสำเร็จในรูปแบบฯ เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ มี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะพัฒนารูปแบบการดำเนินงานฯ ในตำบลสมุด อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ อาสาสมัครถูกคัดเลือกตามคุณสมบัติ 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ทีมพี่เลี้ยง และ 2) ทีมสุขภาพตำบล และระยะประเมินผล ประเมินความสำเร็จฯ ในอาสาสมัคร จำนวน 3 กลุ่มได้แก่ ทีมสุขภาพตำบล เยาวชน และผู้ประกอบการร้านค้า ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานฯ เป็นรูปแบบ “กลไกทีมสุขภาพประจำตำบล” ซึ่งทีมสุขภาพตำบลเข้ามามีบทบาทหลักใน 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ 2) รณรงค์สร้างกระแส 3) สร้างความรู้ความตระหนัก การรับรู้ด้านกฎหมายและกฎระเบียบชุมชน และ 4) ติดตาม ตรวจเยี่ยม เฝ้าระวังการกระทำผิดกฎระเบียบในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งทีมพี่เลี้ยงเป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการ ระยะประเมินผลพบว่า ความคงอยู่ของการดำเนินกิจกรรมของทีมสุขภาพอยู่ระดับปานกลาง ความรู้เกี่ยวกับมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนอยู่ในระดับดี การรับรู้มาตรการฯ ของผู้ประกอบการร้านค้าในระดับดี ไม่พบการโฆษณาเกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณร้านค้าและการทำงานโดยใช้ทีมสุขภาพจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบังคับใช้กฎหมาย

ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2559) ได้ทำการศึกษาการนำทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเพื่อการปรับตัวด้านภูมิอากาศมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) นำเสนอแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะ 2) นำเสนอการบูรณาการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเข้าด้วยกันเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนขององค์กรทางด้านการพัฒนาทั้งที่เป็นหน่วยงาน

ภาครัฐ และองค์การหรือหน่วยงานนอกภาครัฐ ซึ่งได้แก่ องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร และองค์กรการพัฒนาเอกชน 3) ชี้ให้เห็นถึงส่วนประกอบของโครงสร้างและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบซึ่งเกิดจากการประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนขององค์การพัฒนาทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ และองค์การนอกภาครัฐ ซึ่งได้แก่องค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไร และองค์การพัฒนาเอกชน โดยการนำข้อมูลจากคู่มือด้านการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการปรับตัวและความเปราะบางที่เสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของมูลนิธิรักษ์ไทยมาวิเคราะห์ เพื่อประกอบการอธิบายและเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อการนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในกระบวนการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเข้าด้วยกันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวางแผนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นขององค์การการพัฒนาในประเทศไทย ทั้งองค์การนอกภาครัฐและองค์การภาครัฐในระดับท้องถิ่น ได้แก่ องค์การพัฒนาเอกชนและองค์การที่ไม่แสวงหาผลกำไรหรือองค์การสาธารณะประโยชน์ รวมทั้งองค์การภาครัฐในระดับท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล

Bhibha M. Das and Deirdre Dlugonski (Bhibha M. Das and Deirdre Dlugonski, 2018) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบเชิงตรรกะสำหรับโปรแกรมการการออกกำลังกายด้วยการเดินตามชุมชนสำหรับคุณแม่ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยการเดินสำหรับคุณแม่โดยให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประชากรและอธิบายทฤษฎีโปรแกรมกระบวนการของการพัฒนาแบบจำลองตรรกะและส่วนประกอบแบบจำลองตรรกะ ผู้เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้จำนวน 86 คน เป็นแม่ที่มีอายุระหว่าง 18 – 64 ปี กับเยาวชนอายุ 26 ปีหรือน้อยกว่าอาศัยอยู่ในชุมชน การประเมินกระบวนการการสังเกตการณ์และการสนทนากลุ่มข้อมูลถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดรูปแบบการประเมินโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมของโปรแกรมมีความเหมาะสมเพียงพอ ชุดกิจกรรมที่ดำเนินงานสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ระยะสั้นและระยะยาว เป้าหมายของโปรแกรมคือ การปรับปรุงสถานะสุขภาพโดยรวมของครอบครัวและชุมชน โมเดลเชิงตรรกะนี้อาจมีผลกระทบด้านสาธารณสุขที่สำคัญเพราะสามารถทำหน้าที่เป็นกรอบแนวทางสำหรับชุมชนอื่นๆ ที่ต้องการพัฒนานำไปใช้และประเมินผลโครงการออกกำลังกายด้วยการเดินสำหรับคุณแม่ สำหรับความรู้ของผู้เขียนโมเดลเชิงตรรกะนี้เป็นรูปแบบแรก

และอาจถูกใช้โดยผู้ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขและชุมชนเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายโดยเฉพาะการเดินเท้าในและประชากรที่ด้อยโอกาส

Michelle M. Bulter และคณะ (Michelle M. Butler et al., 2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบการประเมินผลการรักษาพยาบาลโดยการผดุงครรภ์ โดยการใช้โปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะในการเลือกผลลัพธ์ที่จะรวมอยู่ในการประเมินผลมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อใช้โปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะในการระบุทฤษฎีของโปรแกรมและเป็นกรอบบูรณาการในการออกแบบและการวิเคราะห์การประเมินผลโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (2) เพื่อระบุผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องมากที่สุดที่จะหมายรวมถึงการประเมินผล โดยการระบุและการเชื่อมโยงโปรแกรม (การรักษาทางการแพทย์โดยการผดุงครรภ์และฝากครรภ์) ผลลัพธ์กับเป้าหมาย ทรัพยากรและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการศึกษา คือ ดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการทบทวนวรรณกรรม ทบทวนเอกสารนโยบายและความคิดเห็นก่อนหน้าของการรักษาทางการแพทย์, การสัมภาษณ์กับผู้ผดุงครรภ์ สูติแพทย์และผู้จัดการที่จะระบุความเป็นไปได้ของผลลัพธ์, การสนทนากลุ่มระหว่างผู้ผดุงครรภ์ สูติแพทย์และผู้จัดการและผู้หญิงที่ได้รับการรักษาทางการแพทย์เพื่อปรับแต่งและจัดลำดับความสำคัญของผลลัพธ์ และติดตามผลการสำรวจเพื่อปรับแต่งและจัดลำดับความสำคัญของผลลัพธ์ที่ระบุและการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลผลลัพธ์แต่ละตัวได้แก่ (1) ตัวเลือก (2) ความสัมพันธ์/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ดูแล (3) ประสบการณ์ในการดูแลรักษา (4) การเตรียมการและการศึกษาสำหรับการคลอดบุตรและบิดา มารดา (5) ประสิทธิภาพของการดูแล (6) ผลลัพธ์องค์กร และ (7) ศักยภาพของโปรแกรมแหล่งที่มาของข้อมูลที่ได้ระบุผลลัพธ์แต่ละครั้งประกอบด้วยเอกสารข้อมูลที่มีอยู่ แผนภูมิข้อมูล การสำรวจของผู้หญิงและการสัมภาษณ์และกลุ่มสนทนาระหว่างผู้ผดุงครรภ์ สูติแพทย์ ผู้จัดการและผู้หญิง ผลการศึกษาคือ โปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะได้รวมแนวทางที่เป็นระบบและมีความโปร่งใสในการระบุผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องที่จะรวมอยู่ในการประเมินผล ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาใช้ตั้งแต่การออกแบบการประเมินผลโครงการซึ่งมีกำลังมีการสรุปผล โปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ในการออกแบบการประเมินผลวิธีการจะต้องครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้แน่ใจว่าผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในการเลือกผลที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้แน่ใจว่ามีวิธีการที่เหมาะสมกับผลลัพธ์ควรพิจารณาผ่านในช่วงของการรักษาพยาบาล การเงิน และมิติด้านกระบวนการ ความเข้าใจและความเกี่ยวข้องของผลลัพธ์ที่ระบุไว้ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อกำหนดอย่างเข้มงวดและโครงร่างที่สอดคล้องกันสำหรับการประเมินผลของการฝากครรภ์การผดุงครรภ์

Lisa Jaegers และคณะ (Lisa Jaegers et al., 2014) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมโมเดลเชิงตรรกะและการวางแผนการประเมินสำหรับโครงการมีส่วนร่วมทางการยศาสตร์ในการก่อสร้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อหาเป้าหมายสำหรับการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน (2) เพื่อหาความสัมพันธ์ของขั้นตอนในกระบวนการทำงานสำหรับหาแนวทางแก้ไข โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้รับเหมาที่ได้รับการคัดเลือกในสามระดับและทำงานในที่เดียวกัน กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีการประชุมประจำปีเพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการทำงาน มีการสำรวจการทำงานและตารางการทำงานของกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลา 6 เดือน โปรแกรมการมีส่วนร่วมในการทำงานจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และใช้โมเดลเชิงตรรกะในการอธิบายการวางแผนกระบวนการทำงานและการออกแบบการประเมินผลสรุปของโปรแกรมเพื่อให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า โมเดลเชิงตรรกะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับใช้ในการอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงของโปรแกรม การประเมินกระบวนการในการวัดที่ช่วยส่งผลต่อการตัดสินใจและสามารถบอกถึงความต้องการในการเปลี่ยนแปลงโปรแกรม เพื่อให้การประเมินผลสรุปของโปรแกรมมีประสิทธิภาพ

Torghele Karen และคณะ (Torghele Karen. et al., 2007) ศึกษาการใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ในการพัฒนาเครื่องมือสำรวจ (survey instrument) สำหรับการประเมินโปรแกรม (program evaluation) การประชุมชั้นสุดยอดในการเตรียมความพร้อมสำหรับกรณีฉุกเฉิน (emergency preparedness summits) สำหรับโรงเรียนการพยาบาลในจอร์เจีย วัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่ออธิบายวิธีการใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) และ (2) เพื่อให้คำแนะนำการประเมินโปรแกรมโดยมีการใช้แผนภาพที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการและให้ตัวอย่างการประเมินการเตรียมความพร้อมกรณีฉุกเฉินสำหรับโรงเรียนพยาบาลในจอร์เจีย ในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เป็นวิธีที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยการผลิต กิจกรรม ผลผลิต และผลลัพธ์ของโปรแกรม ทำให้กรอบการทำงานมีความชัดเจน ในการวางแผนการประเมินผลที่ครอบคลุม ควรดูองค์ประกอบทั้งหมดในโปรแกรมและวิธีการที่ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบพื้นที่ที่ควรได้รับการแก้ไข เมื่อการสำรวจเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลโปรแกรม จึงควรระบุเป้าหมายวัตถุประสงค์คำถามการวิจัย โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) และการสำรวจคำถาม สามารถช่วยให้เอกสารครบถ้วนสมบูรณ์ การแสดงความเชื่อมโยงของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) และความคาดหวังและความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับการตอบสนองอย่างมีคุณค่าสำหรับการประเมินผลที่มีประโยชน์

จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จำนวน 9 เรื่อง พบว่า (1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนำโมเดลเชิงตรรกะไปใช้ ส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะและการนำโมเดลเชิงตรรกะไปใช้ในการประเมินผล (2) ด้านวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (3) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ (4) ด้านบริบทที่ประเมิน ส่วนใหญ่ประเมินในบริบททางธุรกิจ สุขภาพ และการศึกษา

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ

ขวัญกมล ดอนขวา (ขวัญกมล ดอนขวา, 2555) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบทางตรงของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 2) ผลกระทบทางตรงของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน และ 3) ผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.513 ส่วนกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.417 ทางด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.434 นอกจากนี้มีปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษามากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.302 ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางด้านการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสมาชิกกลุ่มและการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการเพิ่มยอดขายจากการขายสินค้าภายในชุมชน โดยรายได้จากการขายจะมีผลต่อขนาดของการจัดสรรกำไรไปช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมในชุมชนที่เป็นที่ต้องการของกลุ่มอาชีพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยในด้านการให้การศึกษามากที่สุด

ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์, 2561) ได้ทำการศึกษางานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนในชุมชนตระหนักถึงปัญหาของตน และเป็นตัวกระตุ้น

ให้คนในชุมชนเกิดความรู้ ความคิด ในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันวางแผน และร่วมกันรับผลที่เกิดขึ้น ซึ่งกระบวนการเหล่านี้สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้มากที่สุด และสามารถแก้ไขปัญหาของคนในชุมชนได้ตรงประเด็นที่สุด เพราะผู้ที่ทำวิจัยท้องถิ่นนั้นคือคนในชุมชนเอง โดยการสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถวางแผนได้ว่าชุมชนควรจะเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นใดก่อน ตามความต้องการของชุมชนที่จะแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งเมื่อชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยความเข้มแข็งของชุมชนสามารถวัดได้จากการที่ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง เกิดการรวมกลุ่มกัน เกิดการสร้างเครือข่าย เป็นต้น การที่ชุมชนจะเข้มแข็งขึ้นได้นั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ การมีส่วนร่วมกันของคนในชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังนั้นงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงมีส่วนสำคัญในการทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง จนชุมชนเกิดความเข้มแข็งขึ้นในที่สุด

วิทูลย์ แก้วสุวรรณ เกษมชาติ นเรศเสนีย์ และบุญเรือง ศรีเหรัญ (วิทูลย์ แก้วสุวรรณ เกษมชาติ นเรศเสนีย์ และบุญเรือง ศรีเหรัญ, 2559) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง และ 3) ศึกษาแนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการผสมผสานวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแทนครัวเรือนใน 8 ชุมชน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 584 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง โดยที่ด้านการมีความรู้ความเข้าใจที่อยู่ในระดับสูงสุดนั้น พบว่ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปราชญ์ผู้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทุกด้านที่ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินชีวิต ส่วนด้านความมีเหตุผลที่อยู่ในระดับต่ำสุด พบว่าชุมชนได้เห็นข้อเด่น ข้อดี โอกาส 2) ปัจจัยการพัฒนาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างในการพัฒนาในด้านต่างๆ นั้นควรเน้นการพัฒนาและทบทวน ศึกษาให้ชัดเจนและทำให้เพื่อประโยชน์ในอนาคต การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มภาคกลางตอนล่าง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการปัญหาได้ด้วยตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) แนวทางการปรับปรุงการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประกอบด้วย การมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ

โรจนา ธรรมจินดา และคณะ (โรจนา ธรรมจินดา และคณะ, 2560) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา กลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถาน อำเภอปัว จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และเพื่อค้นหารูปแบบการรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยศึกษาประชากรสมาชิกกลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถาน และผู้นำชุมชน จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การนำชาวบ้านไปศึกษาดูงาน การสนทนากลุ่มและประชุมกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วม มี 7 ขั้นตอน คือ 1) การแนะนำนักวิจัยและแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยให้กับชุมชน 2) การร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน 3) การเติมองค์ความรู้ในชุมชน 4) การร่วมกันพิจารณารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ 5) การร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน 6) การปฏิบัติตามแผน และ 7) การติดตามและประเมินผล รูปแบบการรวมกลุ่มธุรกิจชุมชนผักปลอดสารบ้านดอนสถานมีรูปแบบเฉพาะที่แตกต่างจากชุมชนอื่น กล่าวคือ มีการร่วมกลุ่มเพื่อผลิตผักปลอดสาร ควบคุมคุณภาพ และจำหน่ายผักปลอดสารในนามกลุ่มฯ ลักษณะการร่วมทุนประกอบไปด้วยทุนส่วนรวมและทุนส่วนตัว การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจชุมชนนี้ทำให้สมาชิกสามารถขายผลผลิตในราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ซึ่งเป็นผลดีทั้งต่อสุขภาพของเกษตรกรและสภาพแวดล้อม ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ สมาชิกกลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถานควรจัดทำแผนการตลาดและการผลิตสื่อเพื่อรองรับการขยายตลาดต่อไป

พรรษวดี พงษ์ศิริ (พรรษวดี พงษ์ศิริ, 2560) ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการในการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การแก้ปัญหา และการพัฒนาความรู้ความสามารถของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามให้สูงขึ้น กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 432 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรวัด likert 5 อันดับ ผลการวิจัยพบว่า การตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์และอิทธิพลของตัวแปรที่มี

ต่อการพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีอิทธิพลต่อศักยภาพ มีอิทธิพลต่อศักยภาพในการแข่งขัน มีค่าเท่ากับ 0.96 ซึ่งตัวแปรเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถอธิบายได้ดังนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รองลงมาคือ การผลิตและการตลาด ตามลำดับ ตัวแปรศักยภาพในการแข่งขันสามารถอธิบายได้ดังนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านคุณภาพ รองลงมาคือ การเรียนรู้ขององค์กร และการติดต่อเครือข่าย ตามลำดับ ดังนั้น การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การผลิต การตลาด คุณภาพ การเรียนรู้ขององค์กร และการติดต่อเครือข่าย เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามได้มากขึ้น ตามแบบจำลอง CCL Framework

สิริกร บุญสังข์ และคณะ (สิริกร บุญสังข์ และคณะ, 2017) ทำการศึกษาการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุขและเพื่อหาแนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ นักวิชาการพัฒนาชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าครอบครัวตัวอย่างในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง และสมาชิกในชุมชนบ้านสระแทด ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุมชนบ้านสระแทดมีรูปแบบการพึ่งตนเองของชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็นเป็นสุขจากการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้รับการสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโนนสูง นับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2553 โดยนิยามความหมายว่า “การดำเนินชีวิตในกระแสบริโภคนิยม และการโฆษณาชวนเชื่อให้ซื้อสินค้าต่างๆ คนในชุมชนจะต้องลดรายจ่าย ลดความฟุ่มเฟือย สร้างรายได้ และครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้” มี 2 ระดับ คือ 1.1 ความพอเพียงระดับครัวเรือน คือ ครอบครัวอบอุ่น ลดรายจ่าย ลดความฟุ่มเฟือย สร้างรายได้ในครัวเรือน คือ ทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้เห็นรายรับ ปลูกผักสวนครัว ส่วนที่เหลือนำไปขาย และการผลิตของใช้ในครัวเรือน 1.2 ความพอเพียงระดับชุมชน มีรูปแบบการพึ่งตนเองโดยการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น 1) กลุ่มประเภทสวัสดิการชุมชน 2) กลุ่ม

ประเภทองค์กรการเงิน 3) กลุ่มประเภทการพัฒนาอาชีพ และ 4) กลุ่มธุรกิจชุมชน 2. แนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข คือ 2.1 แนวทางการพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้ชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข ระดับครัวเรือน คือ 1) สร้างจิตสำนึก สร้างภูมิคุ้มกันให้สมาชิกในครัวเรือน ขยัน ประหยัด อดออม ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่หาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง 2) เพิ่มทางเลือกในการทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน และการลดต้นทุนการผลิต 3) สร้างอาชีพเสริมให้มีรายได้ 4) การแก้ไขปัญหาดินเค็ม น้ำกร่อย และการขาดแคลนน้ำ 2.2 มีการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพ ได้แก่ 1) การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวอย่างครบวงจร 2) การรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันทำปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต และ 3) พัฒนาโรงสีข้าวชุมชน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจที่กล่าวมาข้างต้น จำนวน 6 เรื่อง พบว่า การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การผลิต การตลาด คุณภาพ การเรียนรู้ขององค์กร และการติดต่อเครือข่าย เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเศรษฐกิจชุมชนได้มากขึ้น การสร้างรูปแบบการพึ่งตนเองโดยการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้แก่การรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มทางเลือกในการทำกิจกรรมเพื่อลดรายจ่ายในชีวิตประจำวัน และการลดต้นทุนการผลิต สร้างอาชีพเสริมให้มีรายได้ และการแก้ไขปัญหาร่วมกันภายในชุมชน

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ได้วิธีการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะจะต้องสร้างองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) กิจกรรม (actitivies) ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ (outcomes) สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ : โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

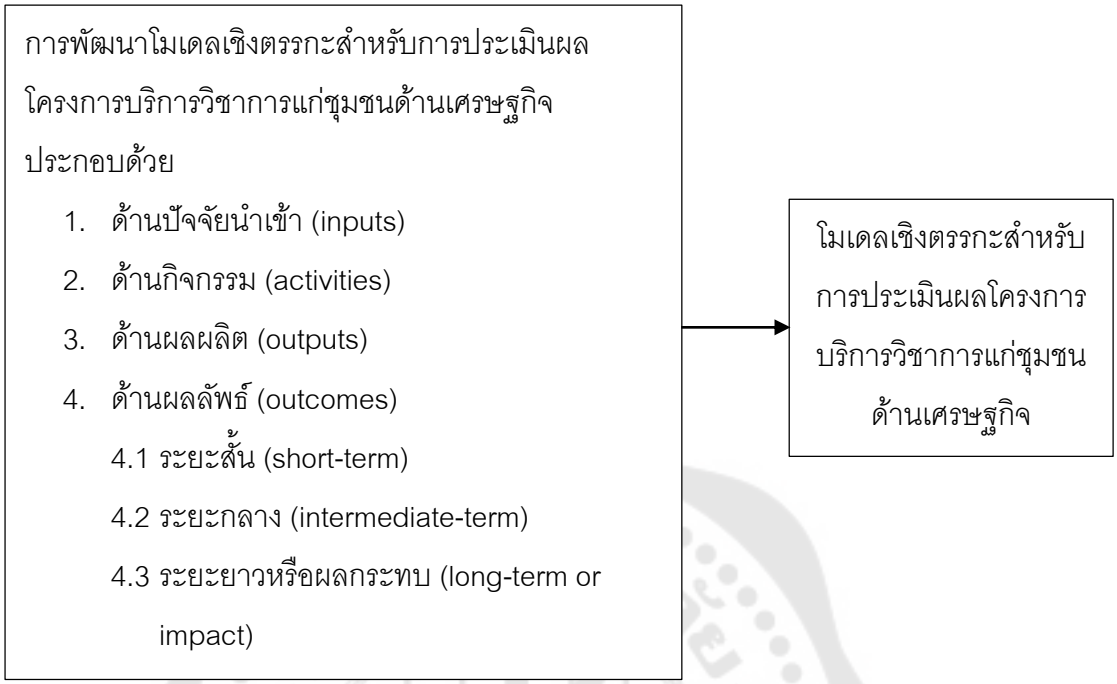

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. องค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะตามทฤษฎี

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ใช้สำหรับการประเมินความสำเร็จของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาและการสังเคราะห์เอกสารโครงการ เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ผู้วิจัยได้นำเสนอร่างองค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะตามทฤษฎี ดังภาพประกอบ 5

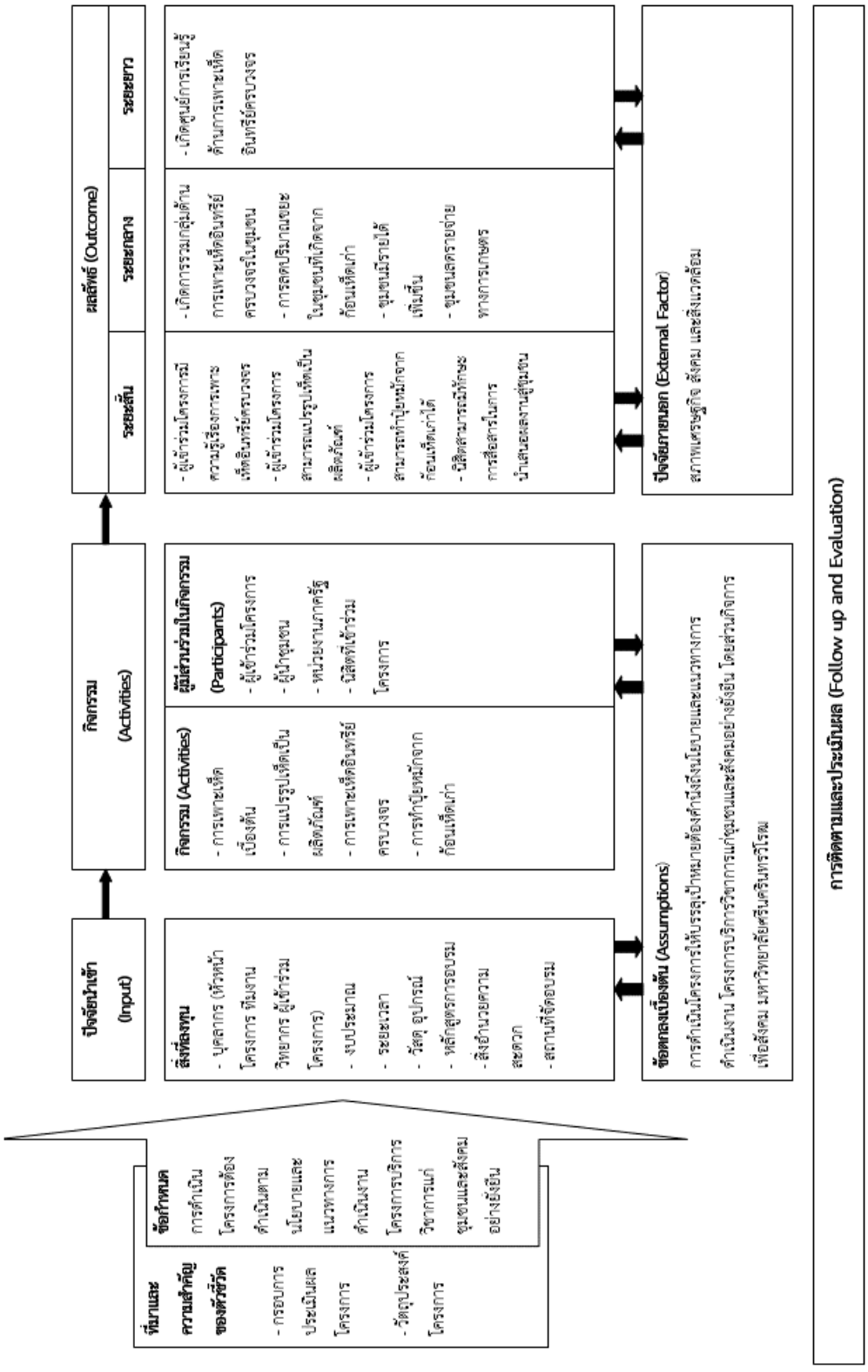

ภาพประกอบ 5 ร่างองค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษาตามทฤษฎี

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ เป็นระยะที่ทำให้ได้แบบร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามโมเดลเชิงตรรกะ

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

เป็นระยะที่ทำให้ได้ร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model)

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้เป็นร่างองค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามทฤษฎี

3. เก็บข้อมูลการวิจัยจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ที่ได้จาก

การดำเนินงานโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

4. การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตามกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 3 คน และเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

4. การนำผลการวิเคราะห์เนื้อหามาสังเคราะห์เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5. นำผลการวิเคราะห์ในข้อ 4 มาจัดทำเป็นร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักความสอดคล้องและหลักเกณฑ์เชิงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อสรุปสำหรับการกำหนดองค์ประกอบต่างๆ ในด้านปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

6. นำร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ตรวจพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

7. นำเสนอโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

8. ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดประชุมการสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ให้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวข้องกับความครอบคลุม ความเหมาะสม

ความชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ขององค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

9. ปรับปรุงร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจัดทำโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงฉบับสมบูรณ์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยในระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม โดยมีการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (purposive sampling) ดังนี้

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1.1 ผู้นำชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1 ท่าน

1.2 ตัวแทนชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน

2. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจและด้านการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

2.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ท่าน

2.2 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุสังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

3.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3.3 ผู้บริหารโครงการ ได้แก่ หัวหน้าโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน

3.4 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อกำหนดปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อศึกษาองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิด มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 1 วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาในประเด็นเกี่ยวข้องกับความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ขององค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3. แบบบันทึการสนทนากลุ่ม (focus group) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการจดบันทึกข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) วัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาในประเด็นเกี่ยวข้องกับความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการ

นำไปใช้ขององค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ในระยะที่ 1 มีแนวทางการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของโครงการ เอกสารแนวทางในการดำเนินงานตามโครงการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ เพื่อกำหนดประเด็นการตั้งคำถาม

2. ศึกษาการเขียนข้อคำถาม และการสร้างแบบสัมภาษณ์จากตำรา เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างข้อคำถามสำหรับสัมภาษณ์และตรวจสอบให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการวัดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบมีโครงสร้าง ที่มีการกำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ตรวจพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง

5. ได้แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระยะที่ 1 ผู้วิจัยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 ท่าน ในพื้นที่ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และเพื่อติดต่อเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยและกระบวนการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการ

2. ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผลโครงการ จำนวน 3 ท่าน และเพื่อติดต่อเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการตรวจสอบความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 1

3. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มด้วยตนเอง

4. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

5. ประสานงานและนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (focus group) ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนกิจการเพื่อสังคม อาคารสำนักงานอธิการบดี เพื่อพิจารณาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) และเอกสารเกี่ยวกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าและกิจกรรมส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เกี่ยวกับองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (input) กิจกรรม (activities) ผลผลิต (output) และผลลัพธ์หรือผลกระทบ (outcomes or impact)

2. ดำเนินการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาพัฒนาเป็นโมเดลเชิง

ตรรกะสำหรับประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ฉบับสมบูรณ์

3. นำเสนอองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ตรวจพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง

5. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้วยตนเอง

6. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการและประเมินผลโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน

4. นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะในด้านความเหมาะสม ครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ของปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีการให้ระดับคะแนนจากการตอบแบบสอบถามดังนี้

ระดับการให้คะแนน

5 หมายถึง ความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง ความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การศึกษาทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ และเอกสารเกี่ยวกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. การกำหนดองค์ประกอบต่างๆ และข้อคำถามที่จะใช้ในการวิจัยโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ

3. การศึกษาแนวทางการสร้างแบบสอบถามจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการร่างข้อคำถามแบ่งเป็นสองส่วนหลัก ส่วนแรกแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและส่วนที่สองการเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

4. นำแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ร่างไว้เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รวมทั้งภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุง

5. การนำแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์แล้วนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลโครงการ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความชัดเจนในการสื่อความโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีค่า 0.67 – 1.00 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ได้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มีค่า IOC = 1.00

6. การจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

7. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

8. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และผู้วิจัยดำเนินการติดตามประสานงานทางโทรศัพท์และนัดหมายเพื่อจัดส่งแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ผลข้อมูล

การวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐานคือค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ช่วงคะแนน (ค่าเฉลี่ย)	ผลการประเมิน
4.51 – 5.00	องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ในระดับ มากที่สุด
3.51 – 4.50	องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ในระดับ มาก
2.51 – 3.50	องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50	องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ในระดับ น้อย
1.00 – 1.50	องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมครอบคลุม และมีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ในระดับ น้อยที่สุด

การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด มาจัดกลุ่มข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามกรอบแนวคิดจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (Ellen Tylor-Powell & Ellen Henert, 2008; Lisa Jaegers et al.,2014; McCutcheon K & Lohan M., 2017; Midland and lancasshire Commissioning Suport Unit, 2016; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562; สุวิมล ว่องวาณิช, 2559; ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560; นริสรา หร่ายพิมาย, 2560; ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2559) ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ โดยมีผลการวิเคราะห์ โมเดลเชิงตรรกะออกเป็น 3 โมเดล ดังนี้

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะที่ 1 เป็นการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและ

การแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากการสังเคราะห์เอกสารโครงการและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 1 ท่าน และตัวแทนชุมชน จำนวน 2 ท่าน ดังข้อความต่อไปนี้

1. **ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา** คือ สาเหตุและปัญหาของชุมชนที่จำเป็นให้มีการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

"อาชีพหลักของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางการเกษตร มีหลายครัวเรือนที่เพาะเห็ดเพื่อจำหน่าย ทั้งเห็ดสดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดคือหลายคนที่ยังขาดความรู้ในการเพาะและแปรรูปเห็ดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย"

(การสัมภาษณ์, ผู้นำชุมชน)

"ครอบครัวเราประกอบอาชีพทางการเกษตร และหลายครอบครัวในชุมชนของเรา การเพาะเห็ดเป็นอาชีพเสริมที่ช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว บ่อยครั้งที่เห็ดออกมาไม่สมบูรณ์ โรงเห็ดขึ้นราบ่อยมากต้องรื้อและทำใหม่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงเรือนบ่อยมาก ถ้าทำแบบต้นทุนถูกราก็ยังขึ้นอยู่ตลอด เรื่องการแปรรูปพอผลผลิตที่ได้จากเห็ดสดมีน้อย ก็จะไม่สามารถนำมาแปรรูปได้"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 1)

"การเพาะเห็ดเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ปัญหาที่เกิดส่วนใหญ่คือผลผลิตที่ได้ไม่มากนัก เพราะไม่มีความรู้ในการปลูกเห็ดที่ถูกต้อง ที่ทำๆ กันเพราะทางเกษตรมาให้ความรู้ แต่ก็เพียงผิวเผิน สำหรับการแปรรูปจากเห็ดตอนนี้ทำอยู่เห็ดทอดเพียงอย่างเดียว แต่ก็ทำไม่ได้มากนักเพราะเห็ดออกน้อยและต้นเห็ดเล็กไม่สมบูรณ์"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า สาเหตุและความสำคัญของปัญหา ประกอบด้วย การลดค่าครองชีพ

การสร้างอาชีพเสริม การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ด และการส่งเสริมทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่กำหนดหลักการและเหตุผล ด้านความต้องการของชุมชนในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเลือกเพาะเห็ดเบื้องต้น การดูแลรักษาก้อนเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี และส่งเสริมให้ชุมชนสามารถผลิตก้อนเห็ด การสร้างโรงเรือนเพาะเห็ดที่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนให้สามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดได้

2. **ด้านปัจจัยนำเข้า** (input) คือ ทรัพยากรที่ส่งผลให้การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ

“สิ่งแรกที่จะทำให้การดำเนินโครงการสำเร็จได้ ก็คือ งบประมาณ ถ้างบประมาณไม่มี โครงการดีๆ ก็ไม่เกิดแน่นอน รองลงมาก็ความรู้ ถ้าอาจารย์มีความรู้ ความเชี่ยวชาญก็จะนำความรู้ที่ดีมาเผยแพร่ให้แก่ชุมชนได้ สำหรับทรัพยากรอื่นๆ เช่น สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ก็มีความสำคัญเพราะถ้าไม่มีสถานที่ ไม่มีอาหารจัดเลี้ยง เครื่องเสียงต่างๆ ก็ไม่สามารถดำเนินโครงการได้”

(การสัมภาษณ์, ผู้นำชุมชน)

“งบประมาณเลย ถ้าไม่มีงบประมาณอย่างอื่นๆ ก็ไม่ตามมา และคนที่จะนำความรู้มาให้ต้องเก่ง รวมทั้งการทำงานที่เป็นระบบทั้งผู้จัดและผู้เข้าร่วม”

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 1)

“อยากให้มองถึงงบประมาณ ความพร้อมของชุมชน ความต้องการของชุมชน ว่าสามารถแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชนได้หรือไม่ เนื้อหาการอบรมก็สำคัญ หากไม่ดีพอชุมชนก็ไม่สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในการประกอบอาชีพของตัวเองได้”

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย งบประมาณ เนื้อหาการอบรม ทีมงาน/กิจกรรม วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุและอุปกรณ์ ความต้องการของชุมชน และระบบการบริหารจัดการโครงการ

3. **ด้านผลผลิต (output)** ประกอบด้วย กิจกรรม (activities) และการมีส่วนร่วม (participations) คือ รูปแบบของกิจกรรม/หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมให้แก่ชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่ส่งผลให้การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ

“มีการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะให้แก่ชุมชนด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดที่ถูกต้อง สำหรับคนที่มีส่วนร่วมเป็นผู้นำชุมชน ตัวแทนคนที่ทำอาชีพด้านการเพาะเห็ด”

(การสัมภาษณ์, ผู้นำชุมชน)

“สอนด้านการเพาะเห็ดแบบครบวงจร ทั้งการสร้างโรงเรือน การทำก้อนเชื้อเห็ด การปลูกเห็ด และการแปรรูปจากเห็ด คนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นคนในชุมชนเข้าร่วม”

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 1)

“มีการฝึกอบรมด้านการเพาะเห็ดที่ถูกต้อง ให้ผลผลิตดีๆ ด้านการแปรรูปนั้นอยากให้มีเหมือนกัน แต่ชอบในการฝึกด้านการเพาะเห็ดมากกว่า คนในชุมชนที่ประกอบอาชีพการเพาะเห็ดมีส่วนร่วมในการจัดโครงการนี้”

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า ด้านผลผลิต ด้านกิจกรรม ประกอบด้วย การฝึกอบรมด้านการเพาะ

เห็ด และการฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

4. **ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น** (short-term outcomes) คือ ผลจากการเข้าร่วมโครงการที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลา 1 – 3 ปี หลังจากการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

"ชุมชนมีความรู้ด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดที่ถูกต้อง"

(การสัมภาษณ์, ผู้นำชุมชน)

"ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองได้"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 1)

"เป็นความรู้และทักษะที่ถูกต้องด้านการเพาะเห็ดและแปรรูปจากเห็ด"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น ประกอบด้วย ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

5. **ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง** (intermediate-term outcomes) คือ ผลจากการเข้าร่วมโครงการที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลา 4 – 6 ปี หลังจากการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ

"น่าจะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากความรู้ที่ได้รับ และอาจจะเกิดกลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน หรือกลุ่มสหกรณ์การเพาะเห็ด"

(การสัมภาษณ์, ผู้นำชุมชน)

"รายได้น่าจะเพิ่มขึ้น ลืมตาอ้าปากกันได้"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 1)

"รายได้ครัวเรือนน่าจะเพิ่มขึ้น จากการขายเห็ดและการแปรรูป รวมทั้งอาจจะมีการรวมกลุ่มกันเพื่อจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์จากเห็ด เมื่อกลุ่มคนเยอะขึ้นเศรษฐกิจชุมชนน่าจะดีขึ้น"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน

6. **ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ** (long-term outcomes/impact) คือ ผลจากการเข้าร่วมโครงการที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลา 7 – 10 ปีขึ้นไป หลังจากการเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงประสบความสำเร็จ

"หวังว่าชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ภาระหนี้สินลดลงปัจจุบันการกู้ยืมทั้งในระบบและนอกระบบเยอะมาก เศรษฐกิจชุมชนจะได้ดีขึ้น และอยากให้เกิดศูนย์การเรียนรู้เพื่อหารายได้เข้าชุมชนอีกทางหนึ่ง"

(การสัมภาษณ์, ผู้นำชุมชน)

"น่าจะหมดหนี้หมดสิน รายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้นไม่ลำบากเหมือนทุกวันนี้"

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 1)

“ก็คงจะปลดหนี้ได้นะ การกู้หนี้ยืมสินลดลง มีเงินบางส่วนใช้หนี้ และเก็บบ้างบางส่วน”

(การสัมภาษณ์, ตัวแทนชุมชน คนที่ 2)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ พบว่า ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ ประกอบด้วย ลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบ และเกิดต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน

เมื่อวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และเอกสารโครงการและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยดำเนินการร่างโมเดลเชิงตรรกะจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) ดังภาพประกอบ 6

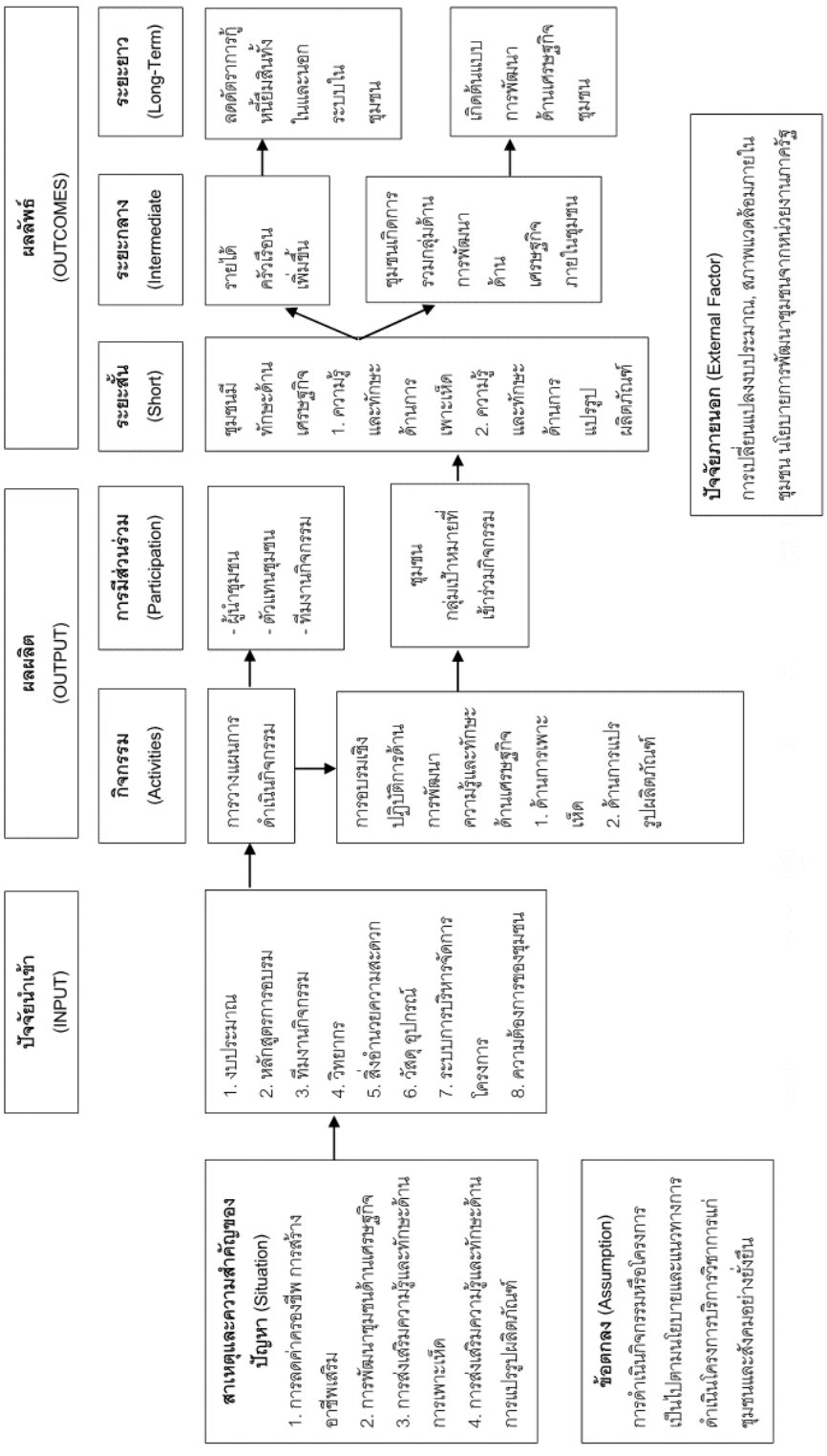

ภาพประกอบ 6 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 1

จากภาพประกอบ 6 สามารถสรุปองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 1 ได้ดังนี้

1. สาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การลดค่าครองชีพ การสร้างอาชีพเสริม การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมทักษะด้านการเพาะเห็ด และการส่งเสริมทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื่องจากชุมชนขาดความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ประกอบด้วย งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน/กิจกรรม วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุและอุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการโครงการ และความต้องการของชุมชน

3. ด้านผลผลิต (output) แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ด้านกิจกรรม (activities) ประกอบด้วย การฝึกอบรมด้านการเพาะเห็ด และการฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการมีส่วนร่วม (participation) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

4. ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

5. ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน

6. ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ประกอบด้วย ลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบ และเกิดต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน

7. ด้านข้อตกลง (assumption) ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินกิจกรรมโครงการเป็นไปตามแนวทางการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินโครงการตามหลักเกณฑ์ของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการสังเคราะห์เอกสารแนวทางและนโยบายการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ที่กำหนดให้ทุกโครงการต้องดำเนินโครงการภายใต้เงื่อนไขของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

8. ปัจจัยภายนอก (external factor) ผู้วิจัยสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลต่อการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน และนโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะที่ 2 เป็นการพิจารณาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 1 ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน จำนวน 3 ท่าน และจากการศึกษาเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุง เพื่อให้ได้โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในภาพรวมควรวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ครอบคลุมตามทฤษฎีของโมเดลเชิงตรรกะ (logic model) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาประยุกต์ในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดลที่ 2

ผู้วิจัยศึกษากรอบตามกรอบแนวคิดจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ (Ellen Tylor-Powell & Ellen Henert, 2008; Lisa Jaegers et al.,2014; McCutcheon K & Lohan M., 2017; Midland and lancasshire Commissioning Suport Unit, 2016; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562; สุวิมล ว่องวาณิช, 2559; ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560; นริสรา หร่ายพิมาย, 2560; ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์, 2559) ผลการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. สาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชน ซึ่งเป็นสาเหตุและปัญหาที่สำคัญต่อการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด การวางแผนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุและอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน

3. ด้านกิจกรรม (activities) ประกอบด้วย หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านการเพาะเห็ด ด้านการแปรรูปผลิต การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณากา

3. ด้านผลผลิต (output) ประกอบด้วย ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด

4. ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย ชุมชนทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด และชุมชนมีทักษะด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน

5. ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด และเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน

6. ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ประกอบด้วย ลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบ ชุมชนน่าอยู่และสภาพแวดล้อมดี และเกิดต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน

7. ด้านข้อตกลง (assumption) ประกอบด้วย การดำเนินโครงการควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนเพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชน บูรณาการการวางแผนโครงการร่วมกับเครือข่าย โดยกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

สำหรับด้านปัจจัยภายนอกไม่มีการปรับปรุง ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 2 ดังภาพประกอบ 7

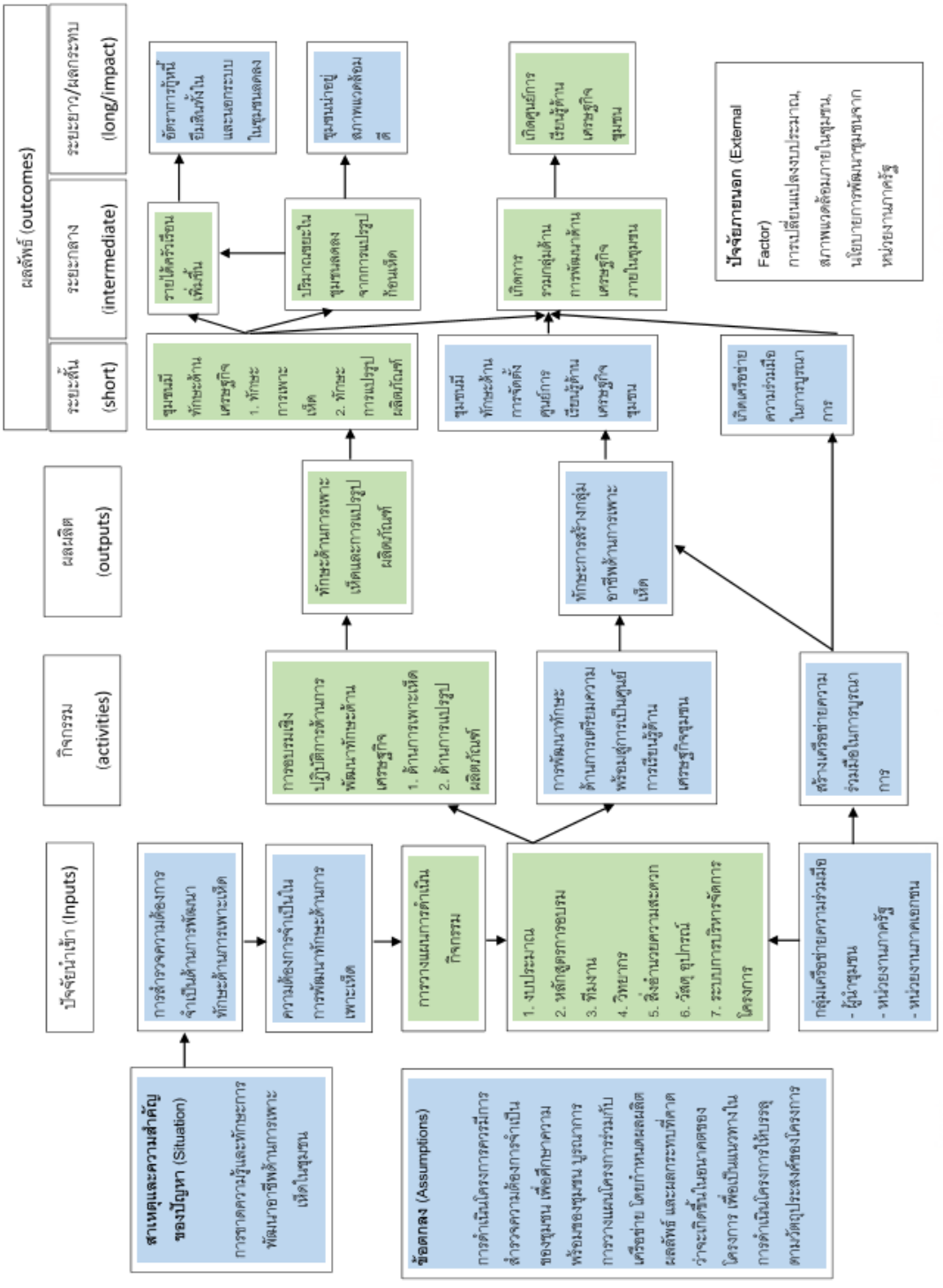

ภาพประกอบ 7 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 2

จากภาพประกอบ 7 แสดงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 2 จากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยโมเดลที่ 2 มีการปรับปรุงบางส่วน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำสัญลักษณ์สีไว้ เพื่อแสดงความชัดเจนถึงการปรับปรุงจากโมเดลที่ 1 มาถึงโมเดลที่ 2 โดยคำอธิบายของสีไว้ดังนี้

สีเขียว หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (โมเดลที่ 1)

สีฟ้า หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

สีขาว หมายถึง องค์ประกอบที่ไม่มีการปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ

การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะที่ 3 เป็นการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จากการนำโมเดลเชิงตรรกะจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดลที่ 2 นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาการวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานในด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน ผู้บริหารโครงการ ได้แก่ หัวหน้าโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน และนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมและสังคม ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตรวจสอบความเหมาะสมโดยการจัดสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาในประเด็นเกี่ยวข้องกับความครอบคลุม ความเหมาะสม ความชัดเจน และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ขององค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้าน

เศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยนำเสนอผลการสนทนากลุ่ม (focus group) เกี่ยวกับองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ดังนี้

1. **ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา** (situation) หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการและจำเป็นที่จะแก้ไขปัญหานั้น ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตามข้อความต่อไปนี้

"จากข้อความที่ระบุไว้ว่า การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน มีความเหมาะสม เพราะถ้าชุมชนไม่เกิดปัญหา คงไม่เกิดโครงการนี้"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

"สาเหตุและความสำคัญของปัญหา มีความเหมาะสม ชัดเจน แสดงถึงปัญหาของชุมชนที่แท้จริง"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2

"การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ด เป็นปัญหาหลักของชุมชนใช่หรือไม่ คุณได้ไปสัมภาษณ์ชุมชนแล้วใช่หรือไม่"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 4

"เกิดจากการสัมภาษณ์ชุมชน ผู้ให้ข้อมูลในระยะแรกของการร่างโมเดล และเกิดจากการสังเคราะห์จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์"

ความคิดเห็นของ ผู้วิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา พบว่า การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน เป็นสาเหตุและความสำคัญ

ของปัญหาที่ทำให้เกิดโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. **ด้านปัจจัยนำเข้า** (inputs) หมายถึง ความเพียงพอ ความเหมาะสม และความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

"จากโมเดลที่เห็นว่า การสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด คิดว่าไม่จำเป็นต้องนำมาใส่ในโมเดล เพราะมันเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการก่อนเขียนโครงการ น่าจะเป็นผลการสำรวจมากกว่าที่จะนำมาใส่"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

"ด้านการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ควรจะอยู่ในส่วนของทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการมากกว่า ไม่ควรแยกออกมาแบบนี้ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากร และควรเพิ่มข้อความ "ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ เป็นหัวข้อด้านบนของกล่อง งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ฯลฯ ด้วยน่าจะดีกว่าไหม"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2

"ด้านทรัพยากรที่ใช้ เช่น งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน และอื่นๆ คุณคิดว่าครอบคลุมของการดำเนินโครงการแล้วใช่ไหม"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 3

"ครอบคลุมของการดำเนินโครงการฯ เพราะจากการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์ข้อมูลได้ครบถ้วน"

ความคิดเห็นของ ผู้วิจัย

"รายการครบถ้วน แค่ปรับเพิ่มการวางแผนการดำเนินกิจกรรม นำมาใส่ในกล่องนี้"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 4

“หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่หน่วยงานใดบ้าง ที่ดูจากนิยามศัพท์ที่ผู้วิจัยเขียนอธิบายแล้วว่า เป็นองค์การที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ มีการดำเนินการอย่างอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น องค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรสาธารณะประโยชน์ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการนั้น คิดว่า ควรเขียนคำขยายลงในด้านท้ายของ หน่วยงานภาคเอกชน เลยดีไหม อาจจะวงเล็บไว้ เพราะที่ผู้วิจัยเขียนไว้ในกล่องนั้นดูกว้างมาก”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 3

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะด้านปัจจัยนำเข้า ดังภาพประกอบ 8

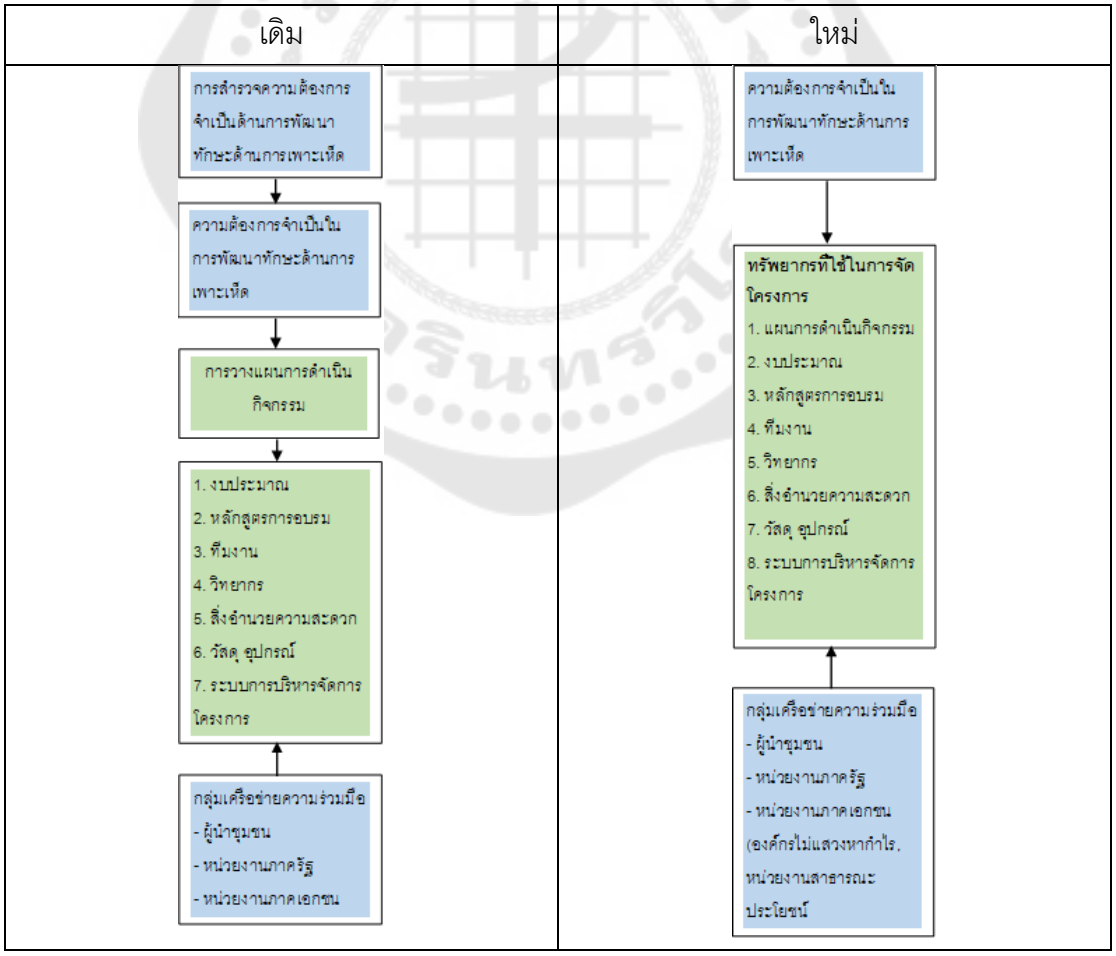

ภาพประกอบ 8 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs)

จากภาพประกอบ 8 การปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนแนะในการปรับปรุง คือ การตัดกล่องข้อความการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการที่นำมาสู่ผลของความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด และการวางแผนการดำเนินกิจกรรม ปรับปรุงโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ

3. **ด้านกิจกรรม** (activities) หมายถึง การปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ให้แก่ชุมชน

"ด้านกิจกรรมนั้น เกิดจากการศึกษาเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่ส่งเสริมทักษะ/ความรู้ให้แก่ชุมชน"

ความคิดเห็นของ ผู้วิจัย

"ครอบคลุมทุกกิจกรรมหรือไม่"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

"ครบทุกกิจกรรม มีเพิ่มเติมในส่วนของกิจกรรม ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการที่เพิ่มขึ้นมาจากกิจกรรมที่โครงการกำหนด เนื่องจากการสร้างเครือข่ายเป็นส่วนสำคัญหนึ่งในปัจจัยนำเข้า ซึ่งได้แก่ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะและเอกสารโครงการ การสร้างเครือข่ายย่อมมีความสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการดำเนินโครงการ เพราะหากขาดกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินโครงการอาจจะไม่ส่งผลไปถึงผลลัพธ์และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้"

ความคิดเห็นของ ผู้วิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้านกิจกรรม พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ

ด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ 1) ด้านการเพาะเห็ด 2) ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ

4. **ด้านผลผลิต** (outputs) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมโครงการที่เกิดขึ้นชัดเจน เช่น การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เป็นต้น

"จากกล่องข้อความประกอบด้วย 2 กล่อง คือ ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด แต่จากการอ่านเอกสารโครงการฯ แล้ว พบว่าผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการฯ ในปี พ.ศ. 2559 ระบุไว้ว่า ผู้เข้าร่วมสามารถหาตลาดขายเห็ดและผลิตภัณฑ์ สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริม ในความคิดเห็นเห็นควรเพิ่มผลผลิตอีก 1 กล่อง คือ ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และเพิ่มแนวทางทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ลงในส่วนของผลผลิตน่าจะมีความชัดเจนขึ้น"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

"เห็นควรสอดแทรกในส่วนของกิจกรรม เป็นข้อย่อยที่ 3 เพราะการอบรมจริงๆ แล้วมีการสอดแทรกเนื้อหาทางการตลาดอยู่ในกิจกรรมย่อยอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่ได้นำเข้าไปในกิจกรรมหลักของโครงการฯ และควรเพิ่มกล่องแนวทางทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมในส่วนของผลผลิต"

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 4

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะด้านปัจจัยด้านกิจกรรมและผลผลิตตามข้อเสนอแนะ ดังภาพประกอบ 9 และ 10

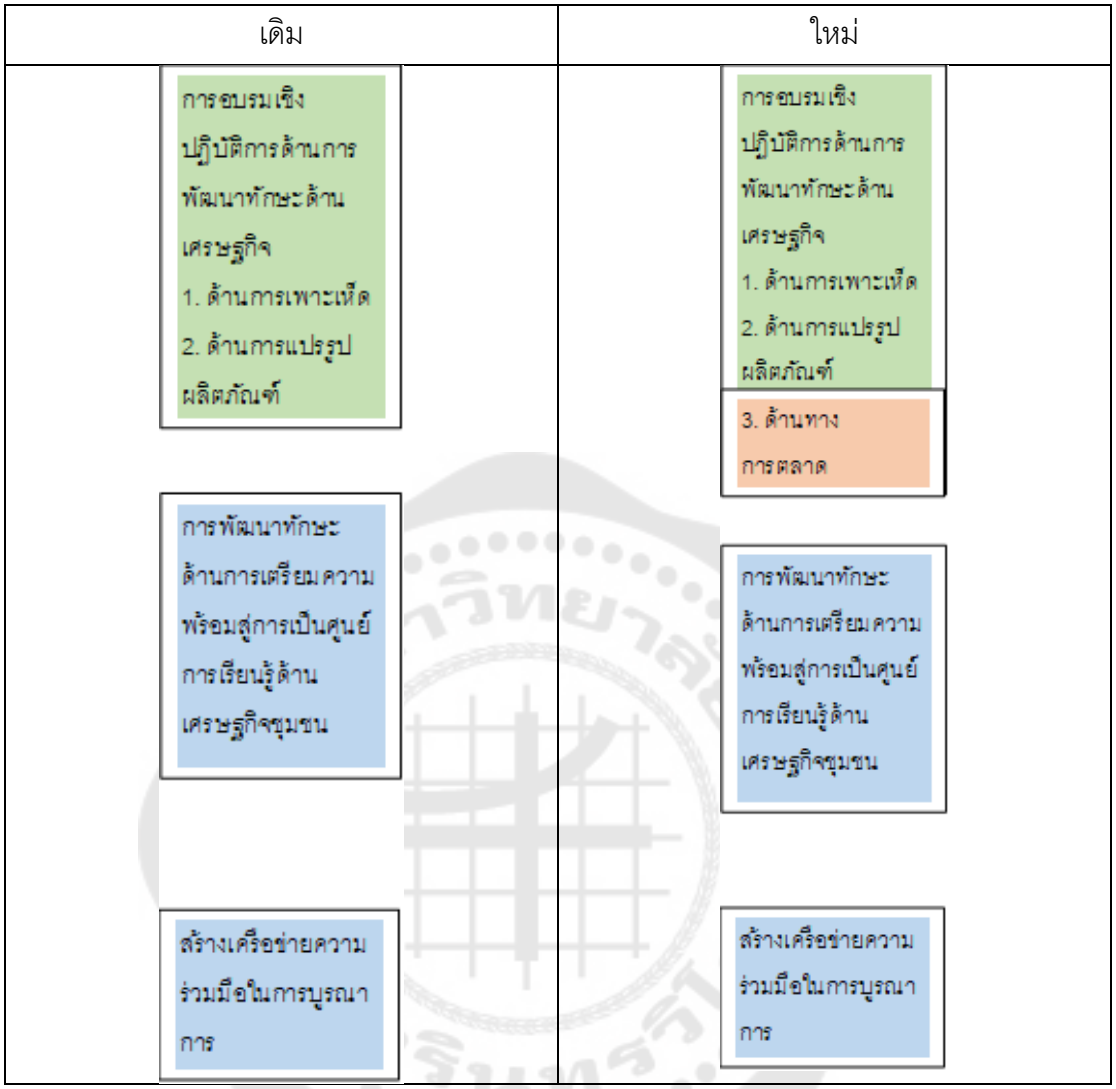

ภาพประกอบ 9 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านกิจกรรม (activities)

จากภาพประกอบ 9 การปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านกิจกรรม (activities) ตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนแนะในการปรับปรุง คือ เพิ่มการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ข้อ 3 ด้านทางการตลาด ทั้งนี้ จากเอกสารโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผลที่คาดว่าจะได้รับของโครงการฯ ในปี พ.ศ. 2559 มีการระบุไว้ว่า ผู้เข้าร่วมสามารถหาตลาดขายเห็ดและผลิตภัณฑ์ สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริม

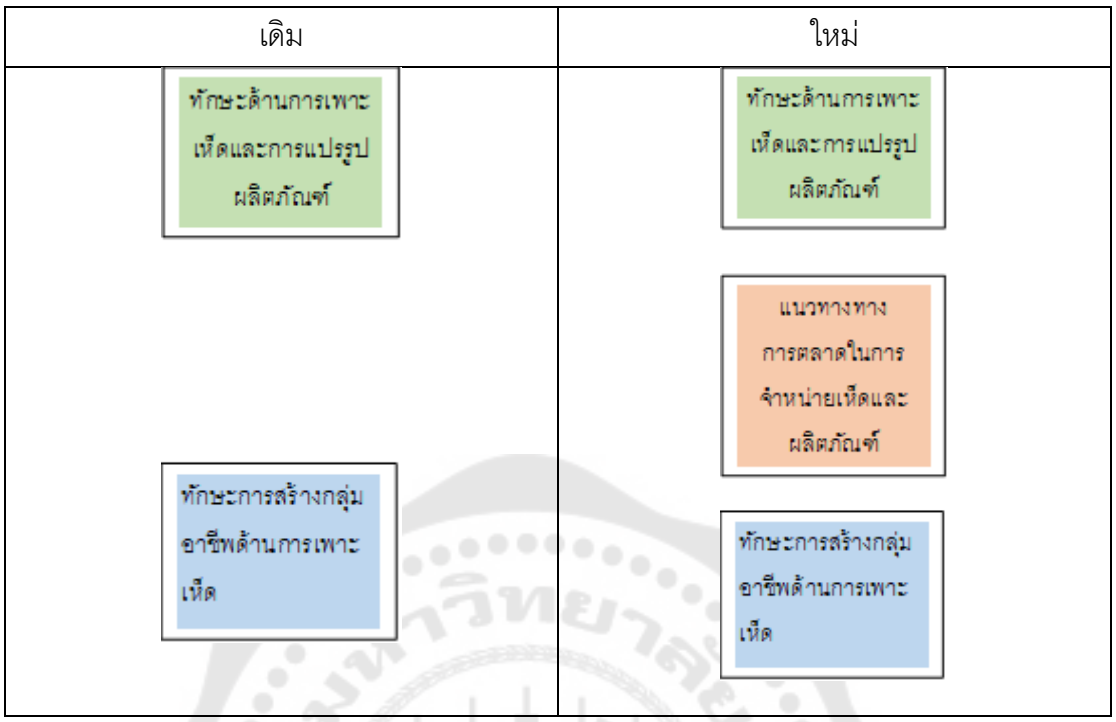

ภาพประกอบ 10 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลผลิต (outputs)

จากภาพประกอบ 10 การปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลผลิต (outputs) ตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนแนะในการปรับปรุง คือ เพิ่มแนวทางทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้เป็นกิจกรรม (activities) ที่เพิ่มเติม คือการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ข้อ 3 ด้านทางการตลาด

5. **ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น** (short-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 1 – 3 ปี

“หากพิจารณาดีๆ ดูแล้วผลผลิตและผลลัพธ์ระยะสั้น ไม่แตกต่างกันเลย ควรจะปรับนะ หรืออาจจะรวมกับผลผลิตเลยก็ได้”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

“ควรปรับข้อความหน่อยดีไหม เพราะต้องแยกอย่างชัดเจนระหว่าง output และ outcome เช่น ถ้า outcome ควรจะเปลี่ยนเป็น ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและ

แปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ และชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะด้านผลผลิตและด้านผลลัพธ์ระยะสั้น ดังภาพประกอบ 11

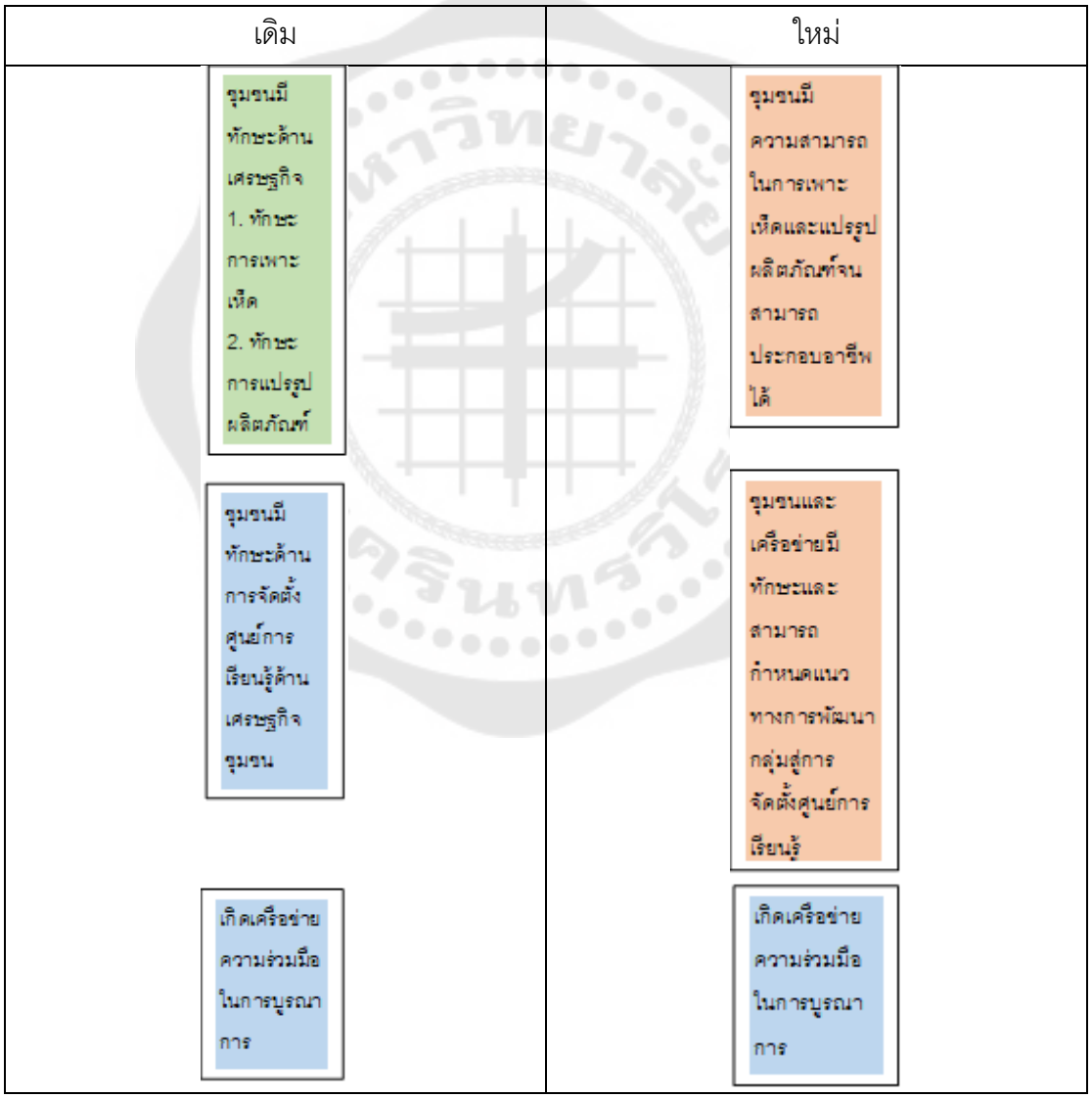

ภาพประกอบ 11 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes)

จากภาพประกอบ 11 การปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนแนะในการปรับปรุง คือ ปรับข้อความที่แสดงถึงผลลัพธ์ระยะสั้นที่ชัดเจนและแยกจากผลผลิตที่เกิดขึ้น ได้แก่ ชุมชนมีความสามารถในเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ และชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

6. **ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง** (intermediate-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 4 - 6 ปี

“รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น นี่เกิดผลที่เกิดขึ้นจากผลผลิต มีความเหมาะสม แต่ปริมาณขยะในชุมชนลดลงนี่เป็นผลที่เกิดจากผลผลิตใช่ไหม”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

“เป็นส่วนหนึ่งของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากก้อนเห็ดเก่า โดยการแปรรูปดังกล่าวไม่ใช่แค่แปรรูปผลิตภัณฑ์ทางอาหารเท่านั้น แต่โครงการมีการอบรมโดยให้ก้อนเห็ดเก่าเดิมทีต้องทิ้งทำให้ปริมาณขยะเพิ่มขึ้น ต้นทุนด้านการจัดการขยะก็สูงขึ้นตามด้วย จึงเป็นส่วนหนึ่งของผลลัพธ์ระยะกลางนี้ได้”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 4

เมื่อวิเคราะห้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด และเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน

7. **ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ** (long-term outcomes/impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องผลผลิต ผลลัพธ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการในระยะ 7 - 10 ปี ขึ้นไป

“อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งภายในและนอกระบบในชุมชนลดลง คิดว่าโครงการนี้ไม่ได้ช่วยในการเรื่องกู้หนี้ยืมสินได้โครงการเดียว อาจจะมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินได้ อยากให้ปรับเป็น ชุมชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนชุมชนน่าอยู่สภาพแวดล้อมดี อาจจะเป็นผลที่เกิดจากการลดปริมาณขยะ ถือว่าเหมาะสมที่จะเป็น long-term และการเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน อาจจะเป็นผลพวงที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2

“ถ้าหากพิจารณาจากข้อมูลของผู้วิจัยที่นำเสนอผลของโมเดลที่ 1 และที่ 2 ยิ่งจากโมเดลที่ 1 เห็นว่าเป็นความต้องการในการลดหนี้หรือปลดหนี้ ก็เห็นสมควรคงไว้ และเพิ่ม ชุมชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นผลกระทบหรือผลลัพธ์ระยะยาวได้”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

“ถ้าอย่างนั้นก็เพิ่ม ชุมชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นอีก 1 ผลกระทบ”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 3

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ ดังภาพประกอบ 12

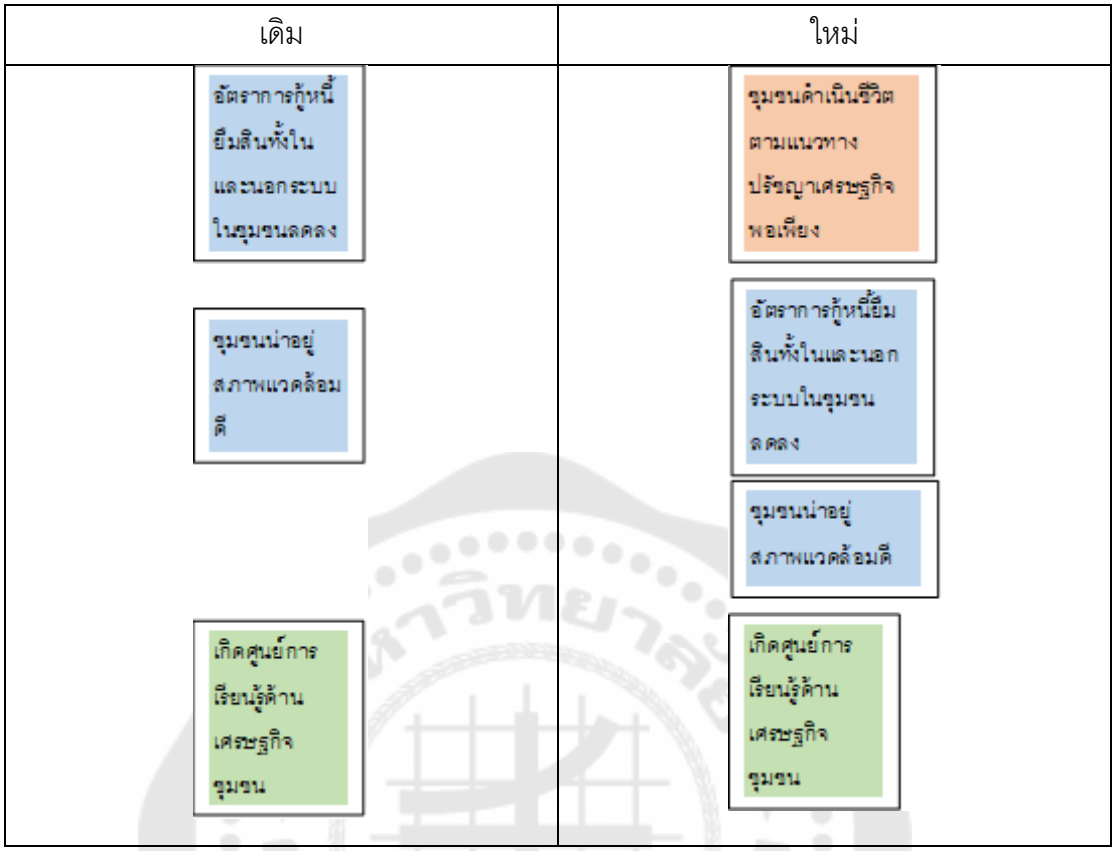

ภาพประกอบ 12 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (short-term outcomes or impact)

จากภาพประกอบ 12 การปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (short-term outcomes or impact) ตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนแนะในการปรับปรุง คือ เพิ่มชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้เป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

8. **ด้านปัจจัยภายนอก** (external factor) หมายถึง ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงได้ เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ

“จาก external factor ที่ระบุไว้ในโมเดล มีความเหมาะสม เพราะประเด็นทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อม นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐเป็นสิ่งที่เหนือการควบคุม”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและ การสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ด้านการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อม นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ

9. **ด้านข้อตกลง** (Assumption) หมายถึง สมมติฐานจากการศึกษาและทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเชิงตรรกะ

“เกิดจากที่คุณสังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะใช่ไหม แล้วการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนนั้น จำเป็นอย่างไร”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

“เกิดจากการศึกษาวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ รวมทั้งศึกษาเอกสารโครงการ ว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาของชุมชน แล้วนำไปสู่การเขียนโครงการ และดำเนินโครงการ เพื่อการแก้ไขปัญหาของชุมชน หากไม่มีการสำรวจความต้องการจำเป็นเลย การทำโครงการบริการวิชาการแก่สังคม อาจจะไม่สนองตอบความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงได้ และการดำเนินโครงการอาจจะไม่เกิดประสิทธิผลแก่ชุมชนได้”

ความคิดเห็นของ ผู้วิจัย

“ดูจากรายละเอียดที่อธิบายแล้ว เห็นว่าควรต้องปรับข้อความให้สอดคล้องกับสาเหตุและความสำคัญของปัญหาน่าจะเหมาะสมกว่า”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 2

“งั้นควรปรับเป็น การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหา และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน”

ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านที่ 1

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้านข้อตกลง ดังภาพประกอบ 13

เดิม	ใหม่
ข้อตกลง (Assumptions) การดำเนินโครงการควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชน บูรณาการการวางแผนโครงการร่วมกับเครือข่าย โดยกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	**ข้อตกลง** (Assumptions) การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

ภาพประกอบ 13 แสดงการปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านข้อตกลง (assumption)

จากภาพประกอบ 13 การปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ ด้านข้อตกลง (assumption) ตามข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนแนะในการปรับปรุง คือ

การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหา และความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

จากการสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยสังเคราะห์และปรับปรุงองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (ฉบับร่าง) โมเดลที่ 2 ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยโมเดลที่ 3 มีการปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำสัญลักษณ์สีไว้ เพื่อแสดงความชัดเจนถึงการปรับปรุงจากโมเดลที่ 2 มาถึงโมเดลที่ 3 โดยคำอธิบายของสีไว้ดังนี้

สีเขียว หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากการสังเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (โมเดลที่ 1)

สีฟ้า หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากการให้ข้อเสนแนะเพื่อปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะ (โมเดลที่ 2) ของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

สีส้ม หมายถึง องค์ประกอบที่เกิดจากการให้ข้อเสนอะแนะเพื่อปรับโมเดลเชิงตรรกะของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

สีขาว หมายถึง องค์ประกอบที่ไม่มีการปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดลที่ 3 ดังภาพประกอบ 14

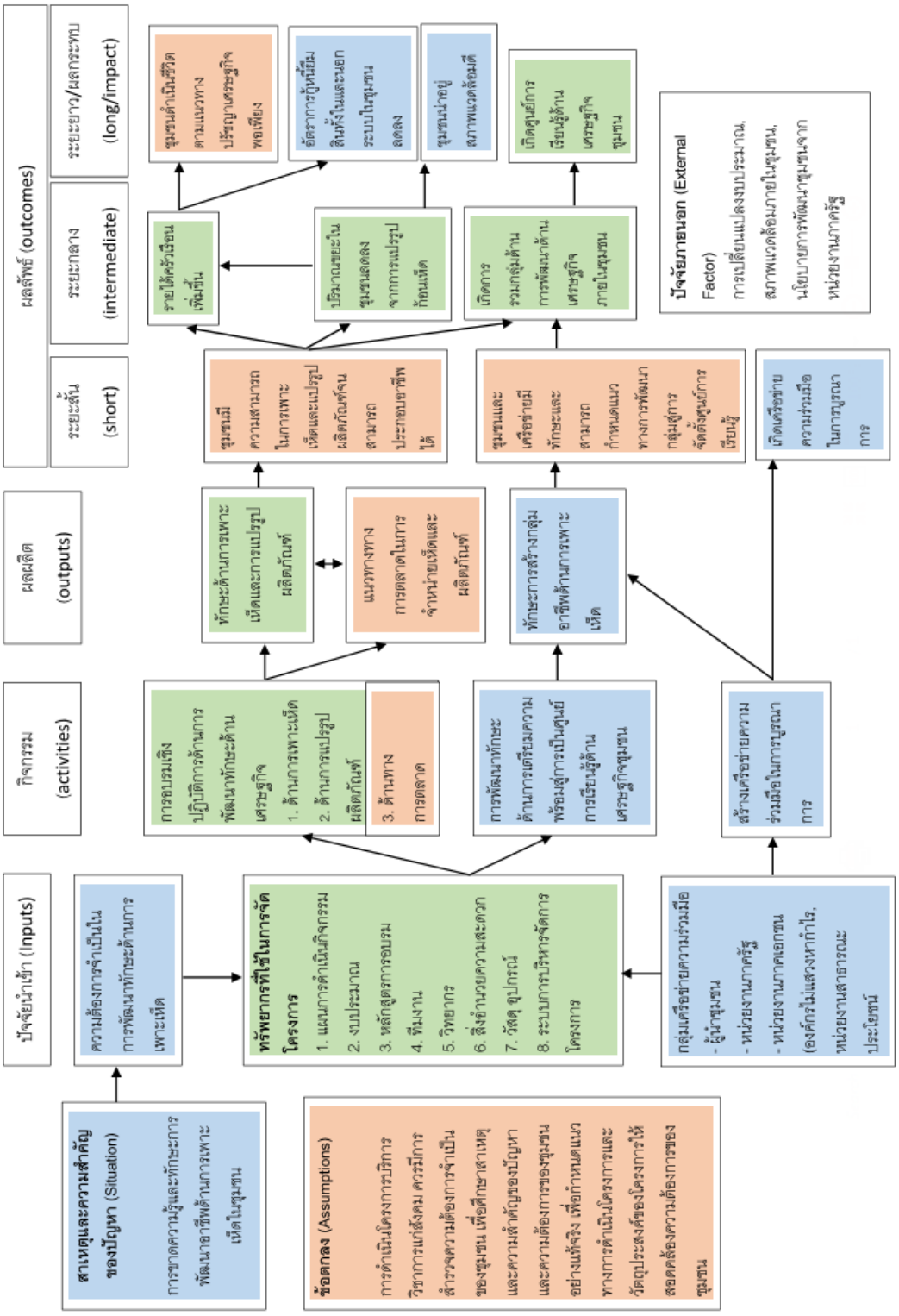

ภาพประกอบ 14 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

โมเดลที่ *3*

จากภาพประกอบ 14 พบว่า

1. องค์ประกอบด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (Situation) หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการและจำเป็นที่จะแก้ไขปัญหานั้น ประกอบด้วย

การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน

2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ความเพียงพอ ความเหมาะสม ความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

2.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด

2.2 ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ หมายถึง ปัจจัยที่จำเป็นในการจัดโครงการ ประกอบด้วย แผนดำเนินกิจกรรม งบประมาณที่มีความเพียงพอ หลักสูตรการอบรม ได้แก่ เทคนิควิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดการทางการตลาด และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น ทีมงาน ได้แก่ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่และกลุ่มคนที่ดำเนินการและบริหารจัดการโครงการมีทักษะและความชำนาญในการจัดโครงการ วิทยากร ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านวิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดการทางการตลาด และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ความสะดวกสบายที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับระหว่างการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอ เช่น ระบบไฟฟ้า โสตทัศนูปกรณ์ สถานที่จัดโครงการ ห้องน้ำ เป็นต้น วัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ สินทรัพย์ที่โครงการมีไว้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเพียงพอ ระบบการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินโครงการเป็นระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน

2.3 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดโครงการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการจัดโครงการและการดำเนินการตามโครงการ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ได้แก่ ตัวแทนชุมชนในการบริหารจัดการภายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้านที่ชุมชนนับถือ เป็นต้น หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ส่วนราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และเทศบาลอำเภอ เป็นต้น หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรสาธารณะประโยชน์ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรม (Activities) หมายถึง การปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ให้แก่ชุมชน ประกอบด้วย

3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ เป็นการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะเวลาหลายวัน โดยเน้นการทำงานและคิดร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน ได้แก่ ด้านการเพาะเห็ด เป็นหลักสูตรการอบรมด้านการเพาะเห็ด ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการจัดการทางการตลาด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

3.2 การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง กระบวนการเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมความรู้ แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ

3.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินการกิจกรรมหรือโครงการร่วมกัน

4. องค์ประกอบด้านผลผลิต (Outputs) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมโครงการที่เกิดขึ้นชัดเจน เช่น การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

4.1 ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นทักษะความรู้ด้านการเพาะเห็ดที่ถูกต้อง

4.2 แนวทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ เป็นความรู้ด้านการจัดการทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์

4.3 ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด เป็นทักษะความรู้และแนวทางการสร้างกลุ่มอาชีพดานการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์

5. องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการนำความความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 1 – 3 ปี ประกอบด้วย

5.1 ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการมาแล้ว 1 – 3 ปี

5.2 ชุมชนมีทักษะด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนและกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ มีความรู้และความสามารถในการกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

6. องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วม

โครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 4 – 6 ปี ประกอบด้วย

6.1 รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น เป็นผลที่เกิดจากผลลัพธ์ระยะสั้น เมื่อชุมชนมีการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพนั้นๆ

6.2 ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด เมื่อชุมชนมีทักษะจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ปริมาณก้อนเห็ดเก่าที่เหลือใช้มีการนำมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นปุ๋ยอินทรีย์ในการเกษตร

6.3 เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน กลุ่มคนที่ดำเนินธุรกิจด้านการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน มีการรวมกลุ่มกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชนด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

7. องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes: impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลผลิต ผลลัพธ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการ ในระยะ 7 - 10 ปีขึ้นไป เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

7.1 ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนเกิดความตระหนักรู้และดำเนินชีวิตทั้งด้านการใช้ชีวิตการประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผลกระทบที่เกิดจากการที่ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

7.2 อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง เมื่อชุมชนมีความรู้และทักษะในการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดที่ถูกวิธี ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ทำให้การกู้หนี้ยืมสินลดลง เพราะเกิดสภาพคล่องทางการเงินภายในชุมชน

7.3 ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี เมื่อชุมชนมีแนวทางการแปรรูปจากก้อนเห็ดเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ปริมาณขยะลดลงทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนดีขึ้น

7.4 เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นผลที่เกิดจากการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนจนพัฒนาเป็น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชนด้านการเพาะเห็ด

และการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด จึงมีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดครบวงจร ชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ และสามารถเผยแพร่ความรู้ให้แก่บุคคลที่สนใจทั่วไป

8. องค์ประกอบด้านปัจจัยภายนอก (external factor) หมายถึง ประกอบด้วย

การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐที่โครงการไม่สามารถควบคุมได้

9. องค์ประกอบด้านข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) หมายถึง สมมติฐานจากการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเชิงตรรกะ ประกอบด้วย

การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยตรวจสอบโดยการใช้ข้อมูลจากการทำแบบประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จัดส่งให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมในองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้เขียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1. ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	**ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)**		
	$\overline{X}$	SD	**แปลผล**
ความเหมาะสมของร่างโมเดลเชิงตรรกะ			
1. โมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสม	4.20	0.836	มาก
2. ความเพียงพอของข้อมูลในโมเดลเชิงตรรกะ	4.20	0.447	มาก
3. ความสมเหตุสมผลของโมเดลเชิงตรรกะ	4.20	0.447	มาก
4. ภาษาที่ใช้ในโมเดลเชิงตรรกะมีความชัดเจน	4.20	0.447	มาก
5. โมเดลเชิงตรรกะครอบคลุมถึงสาระสำคัญของโครงการ	4.60	0.547	มากที่สุด
รวม	**4.28**	**0.460**	**มาก**

จากตาราง 4 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับประเมินผลโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, SD = 0.460) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือ โมเดลเชิงตรรกะครอบคลุมถึงสาระสำคัญของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.547) ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับความเหมาะสมเท่ากันทั้งหมดคือ โมเดลเชิง

ตรรกะมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.20, SD = 0.836) ความเพียงพอของข้อมูลในโมเดลเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผลของโมเดลเชิงตรรกะ และภาษาที่ใช้ในโมเดลเชิงตรรกะมีความชัดเจน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, SD = 0.447)

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	**ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)**		
	$\overline{X}$	SD	**แปลผล**
ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs)			
1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด	4.80	0.447	มากที่สุด
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ	4.80	0.447	มากที่สุด
2.1 แผนการดำเนินกิจกรรม	4.80	0.447	มากที่สุด
2.2 งบประมาณ	4.80	0.447	มากที่สุด
2.3 หลักสูตรการอบรม	4.80	0.447	มากที่สุด
2.4 ทีมงาน	4.80	0.447	มากที่สุด
2.5 วิทยากร	4.80	0.447	มากที่สุด
2.6 สิ่งอำนวยความสะดวก	4.80	0.447	มากที่สุด
2.7 วัสดุ อุปกรณ์	4.80	0.447	มากที่สุด
2.8 ระบบการบริหารจัดการโครงการ	4.60	0.547	มากที่สุด
3. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ	4.80	0.447	มากที่สุด
3.1 ผู้นำชุมชน	4.80	0.447	มากที่สุด
3.2 หน่วยงานภาครัฐ	4.80	0.447	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
3.3 หน่วยงานภาคเอกชน (องค์กรไม่แสวงหากำไร หน่วยงานสาธารณะประโยชน์)	4.60	0.547	มากที่สุด
รวม	**4.77**	**0.432**	**มากที่สุด**
ด้านกิจกรรม (Activities)			
4. การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ	4.80	0.447	มากที่สุด
4.1 ด้านการเพาะเห็ด	4.80	0.447	มากที่สุด
4.2 ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์	4.80	0.447	มากที่สุด
4.2 ด้านการจัดการทางการตลาด	4.80	0.447	มากที่สุด
5. การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน	4.60	0.547	มากที่สุด
6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ	4.80	0.447	มากที่สุด
รวม	**4.76**	**0.434**	**มากที่สุด**
ด้านผลผลิต (Outputs)			
7. ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์	4.80	0.447	มากที่สุด
8. ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์	4.80	0.447	มากที่สุด
9. ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด	4.80	0.447	มากที่สุด
รวม	**4.80**	**0.447**	**มากที่สุด**

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (Short-term outcomes)			
10. ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้	4.80	0.447	มากที่สุด
11. ชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	4.80	0.447	มากที่สุด
12. เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ	4.80	0.447	มากที่สุด
รวม	**4.80**	**0.447**	**มากที่สุด**
ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes)			
13. รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	4.80	0.447	มากที่สุด
14. ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด	4.80	0.447	มากที่สุด
15. เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน	4.80	0.447	มากที่สุด
รวม	**4.80**	**0.447**	**มากที่สุด**
ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (Long-term outcomes or Impact)			
16. ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	0.836	มาก
17. อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง	4.80	0.447	มากที่สุด
18. ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี	4.80	0.447	มากที่สุด
19. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน	4.80	0.447	มากที่สุด
รวม	**4.65**	**0.418**	**มากที่สุด**

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (Situation)			
19. การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน	4.60	0.547	มากที่สุด
ด้านปัจจัยภายนอก (External factor)			
20. การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ	4.40	0.547	มาก
ด้านข้อตกลง (Assumption)			
21. การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน	4.60	0.547	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	**4.68**	**0.415**	**มากที่สุด**

จากตาราง 5 พบว่า การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม 9 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.68, SD = 0.415) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมในด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) กิจกรรม (activities) ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ด้านปัจจัย

ภายนอก (external factor) ด้านข้อตกลง (assumption) พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.77, SD = 0.432) และมีความเห็นว่าผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ ได้แก่ แผนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณที่เพียงพอ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการ

ด้านกิจกรรม (activities) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.76, SD = 0.434) และมีความเห็นว่ากิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ด้านการเพาะเห็ด ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการทางการตลาด การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการบูรณาการการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการและความต้องการจำเป็นของชุมชน

ด้านผลผลิต (outputs) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80, SD = 0.447) และมีความเห็นว่าเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ผู้เข้าร่วมอบรมจะมีทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด

ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80, SD = 0.447) และมีความเห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 1 – 3 ปี ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการในการบริหารจัดการกิจกรรมภายในชุมชน

ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.80, SD = 0.447) และมีความเห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 4 - 6 ปี ชุมชนมีจะมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ปริมาณขยะในชุมชนลดลง เนื่องจากชุมชนมีทักษะการบริหารจัดการก้อนเห็ดเก่าและสามารถแปรรูปเป็น

ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตร และเป็นช่วยลดต้นทุนปุ๋ยได้อีกทางหนึ่ง และเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.65, SD = 0.418) และมีความเห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 7 - 10 ปีขึ้นไป ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี จากการลดปริมาณขยะที่เกิดจากก้อนเห็ดเก่า และเกิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชน ผลจากการมีทักษะอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปครบวงจรที่ยั่งยืนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้บุคคลทั่วไปได้

ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.547) และมีความเห็นว่าการขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชนเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชน

ด้านปัจจัยภายนอก (external factor) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.40, SD = 0.547) และมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นปัจจัยภายนอกที่โครงการไม่สามารถบริหารจัดการและควบคุมได้

ด้านข้อตกลง (assumption) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.547) และมีความเห็นว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย ผู้วิจัยกำหนดในการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) แบ่งเป็น

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะ เป็นระยะที่ทำให้ได้กรอบการประเมินผลการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านเศรษฐกิจ

1.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1.1.1 ผู้นำชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 1 ท่าน

1.1.2 ตัวแทนชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 ท่าน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1.2.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 2 ท่าน

1.2.2 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

1.3 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1.3.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

1.3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

1.3.3 ผู้บริหารโครงการ ได้แก่ หัวหน้าโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน

1.3.4 นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล และมีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการและด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

1. อาจารย์ที่มีประสบการณ์สาขาวัดและประเมินผลที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. อาจารย์ที่มีประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการบริหารโครงการทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1 ท่าน

4. นักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ชุด ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบปลายเปิดเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการจัดสนทนากลุ่ม (focus group) ด้านความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 แบบตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีการดำเนินการในระยะที่ 1 โดยการประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารโครงการและด้านการประเมินผลโครงการ และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และนัดหมายเพื่อจัดการสนทนากลุ่ม (focus group) ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2562 ถึงเดือนเมษายน 2563 ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกฉบับ และในระยะที่ 2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานและทำหนังสือขอความร่วมมือในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ออกโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยดำเนินการติดตามประสานงานทางโทรศัพท์ และเดินทางไปพบด้วยตนเอง

4. การตรวจสอบความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และความชัดเจนในการสื่อความของแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการ

ประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5. วิเคราะห์ข้อมูลตามความเหมาะสมของประเภทข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6. ประมวลผลและเสนอผลการวิจัย โดยการพรรณนา แยกตามความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการตามแนวทางดังนี้

1. ใช้เทคนิคการบรรยายเชิงพรรณนาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard diviation) สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. นำแบบสอบถามมาจัดกระทำทะเบียนข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ สรุปได้ดังนี้

1. โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 องค์ประกอบด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน

1.2 องค์ประกอบด้านข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ประกอบด้วย การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน

1.3 องค์ประกอบด้านปัจจัยภายนอก (external factor) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐที่โครงการไม่สามารถควบคุมได้

1.4 องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ประกอบด้วย

1.4.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด ได้แก่ ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ดของชุมชน

1.4.2 ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ ประกอบด้วย ปัจจัยที่จำเป็นในการจัดโครงการ ประกอบด้วย แผนดำเนินกิจกรรม งบประมาณที่มีความเพียงพอ หลักสูตรการอบรม ได้แก่ เทคนิควิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดการทางการตลาด และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น ทีมงาน ได้แก่ หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่และกลุ่มคนที่ดำเนินการและบริหารจัดการโครงการมีทักษะและความชำนาญในการจัดโครงการ วิทยากร ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านวิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดการทางการตลาด และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ความสะดวกสบายที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับระหว่างการดำเนินโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอ เช่น ระบบไฟฟ้า โสตทัศนูปกรณ์ สถานที่จัดโครงการ ห้องน้ำ เป็นต้น วัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ สินทรัพย์ที่โครงการมีไว้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเพียงพอ ระบบการบริหารจัดการโครงการ ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินโครงการเป็นระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน

1.4.3 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กลุ่มหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดโครงการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการจัดโครงการและการดำเนินการตามโครงการ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ได้แก่ ตัวแทนชุมชนในการบริหารจัดการภายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้านที่ชุมชนนับถือ เป็นต้น หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ส่วนราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และเทศบาลอำเภอ เป็นต้น หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรสาธารณะประโยชน์ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

1.5 องค์ประกอบด้านกิจกรรม (activities) ประกอบด้วย

1.5.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ เป็นการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะเวลาหลายวัน โดยเน้นการทำงานและคิดร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน ได้แก่ ด้านการ

เพาะเห็ด เป็นหลักสูตรการอบรมด้านการเพาะเห็ด ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และด้านการจัดการทางการตลาด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

1.5.2 การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ เป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมความรู้ แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ

1.5.3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ เป็นแนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินการกิจกรรมหรือโครงการร่วมกัน

1.6 องค์ประกอบด้านผลผลิต (outputs) ประกอบด้วย

1.6.1 ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นทักษะความรู้ด้านการเพาะเห็ดที่ถูกต้อง

1.6.2 แนวทางการจัดการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ เป็นความรู้ด้านการจัดการทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์

1.6.3 ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด เป็นทักษะความรู้และแนวทางการสร้างกลุ่มอาชีพดานการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์

1.7 องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย

1.7.1 ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการมาแล้ว 1 – 3 ปี

1.7.2 ชุมชนมีทักษะด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนและกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ มีความรู้และความสามารถในการกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

1.8 องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย

1.8.1 รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น เป็นผลที่เกิดจากผลลัพธ์ระยะสั้น เมื่อชุมชนมีการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพนั้นๆ

1.8.2 ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด เมื่อชุมชนมีทักษะจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ปริมาณก้อนเห็ดเก่าที่เหลือใช้มีการนำมาประยุกต์และดัดแปลงเป็นปุ๋ยอินทรีในการเกษตร

1.8.3 เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน กลุ่มคนที่ดำเนินธุรกิจด้านการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน มีการรวมกลุ่มกันโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชนด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เป็นต้น

1.9 องค์ประกอบด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ประกอบด้วย

1.9.1 ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนเกิดความตระหนักรู้และดำเนินชีวิตทั้งด้านการใช้ชีวิต การประกอบอาชีพตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผลกระทบที่เกิดจากการที่ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด

1.9.2 อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง เมื่อชุมชนมีความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดอย่างถูกวิธี พร้อมทั้งมีช่องทางการตลาดทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้น การกู้หนี้ยืมสินจึงมีอัตราที่ลดลง

1.9.2 ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี เมื่อชุมชนมีแนวทางการแปรรูปจากก้อนเห็ดเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ปริมาณขยะลดลงทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนดีขึ้น

1.9.3 เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นผลที่เกิดจากการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนจนพัฒนาเป็น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชนด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด และมีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดครบวงจร ชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ และสามารถเผยแพร่ความรู้ให้แก่บุคคลที่สนใจทั่วไป

2. ผลการประเมินความเหมาะสมของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.28, SD = 0.460) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือ โมเดลเชิงตรรกะครอบคลุมถึงสาระสำคัญของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.547) ส่วนด้านอื่นๆ มีระดับความเหมาะสมเท่ากันทั้งหมดคือ โมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 4.20, SD = 0.836) ความเพียงพอของ

ข้อมูลในโมเดลเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผลของโมเดลเชิงตรรกะ และภาษาที่ใช้ในโมเดลเชิงตรรกะมีความชัดเจน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, SD = 0.447)

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.68, SD = 0.415) ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ($\overline{X}$ = 4.77, SD = 0.432) กิจกรรม (activities) ($\overline{X}$ = 4.76, SD = 0.434) ผลผลิต (outputs) ($\overline{X}$ = 4.80, SD = 0.447) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ($\overline{X}$ = 4.80, SD = 0.447) ผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ($\overline{X}$ = 4.80, SD = 0.447) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ($\overline{X}$ = 4.65, SD = 0.418) ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.547) ด้านปัจจัยภายนอก (external factor) ($\overline{X}$ = 4.40, SD = 0.547) และด้านข้อตกลง (assumption) ($\overline{X}$ = 4.60, SD = 0.547)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาและปรับปรุงทั้งสิ้น 3 โมเดล

ผลการพัฒนาองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ โมเดลที่ 1 ประกอบด้วย สาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การลดค่าครองชีพ การสร้างอาชีพเสริม การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมทักษะด้านการเพาะเห็ด และการส่งเสริมทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื่องจากชุมชนขาดความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ประกอบด้วย งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน/กิจกรรม วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุและอุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการโครงการ และความต้องการของชุมชน ด้านผลผลิต (outputs) แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ด้านกิจกรรม (activities) ประกอบด้วย การฝึกอบรมด้านการเพาะเห็ด และการฝึกอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการมีส่วนร่วม (participation) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพ

การเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ประกอบด้วย ลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบ และเกิดต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านข้อตกลง (assumption) ผู้วิจัยสังเคราะห์เอกสารโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินกิจกรรมโครงการเป็นไปตามแนวทางการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินโครงการตามหลักเกณฑ์ของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการสังเคราะห์เอกสารแนวทางและนโยบายการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ที่กำหนดให้ทุกโครงการต้องดำเนินโครงการภายใต้เงื่อนไขของส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจัยภายนอก (external factor) ผู้วิจัยสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลต่อการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน และนโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม

ผลการพัฒนาองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ โมเดลที่ 2 ประกอบด้วย สาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชน ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด การวางแผนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุและอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ด้านกิจกรรม (activities) ประกอบด้วย หลักสูตรการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านการเพาะเห็ด ด้านการแปรรูปผลิต การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ ด้านผลผลิต (outputs) ประกอบด้วย ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย ชุมชนทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูป

ผลิตภัณฑ์จากเห็ด และชุมชนมีทักษะด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด และเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ประกอบด้วย การลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบ ชุมชนน่าอยู่และสภาพแวดล้อมดี และเกิดต้นแบบการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านข้อตกลง (assumption) ประกอบด้วย การดำเนินโครงการควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนเพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชน บูรณาการการวางแผนโครงการร่วมกับเครือข่าย โดยกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ผลการพัฒนาองค์ประกอบของโมเดลเชิงตรรกะ โมเดลที่ 3 ประกอบด้วย ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ประกอบด้วย การขาดความรู้และทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน ด้านข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) ประกอบด้วย การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) ประกอบด้วย ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ดของชุมชน ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ ประกอบด้วย แผนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ได้แก่ เทคนิควิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจัดการทางการตลาด และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน ทีมงาน วิทยากร และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการบริหารจัดการโครงการ กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน (องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรสาธารณะประโยชน์) ด้านกิจกรรม (Activities) ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ เป็นการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะเวลาหลายวัน โดยเน้นการทำงานและคิดร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน ได้แก่ ด้านการเพาะเห็ด ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และด้านการจัดการทางการตลาด และการพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ ด้านผลผลิต (outputs) ประกอบด้วย ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์

แนวทางการจัดการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ประกอบด้วย ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ชุมชนมีทักษะด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes: impact) ประกอบด้วย ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี และเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน

2. การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม 9 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมในด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) กิจกรรม (activities) ผลผลิต (outputs) ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes : impact) ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) ด้านปัจจัยภายนอก(external factor) และด้านข้อตกลง (assumption) สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยทำการศึกษาครอบคลุมทุกด้านสอดคล้องกับ W.K. Kellogg Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017) ที่มีการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะด้านการประเมินผลลัพธ์ ประกอบด้วย 3 ระยะด้วยกัน ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) ผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศด้านการประเมินที่ครอบคลุมมากที่สุด ประกอบกับผู้วิจัยทำการการศึกษาตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ (logic model) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง การสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และการจัดการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้โมเดลเชิงตรรกะ

สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นแนวทางการประเมินโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านปัจจัยนำเข้า (inputs) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์, 2561) ที่กล่าวว่า การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถวางแผนได้ชุมชนควรเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในประเด็นใดก่อนที่จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง ด้านทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ ได้แก่ แผนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณที่เพียงพอ หลักสูตรการอบรม ทีมงาน วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ W.K. Kellog Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017), น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของโมเดลเชิงตรรกะประกอบด้วยทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า (resources or inputs) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ องค์กร กิจกรรม/โปรแกรม ทรัพยากรต่างๆ กลยุทธ์และนโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับ นริสรา หร่ายพิมาย (นริสรา หร่ายพิมาย, 2560) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งให้ให้การดำเนินการโครงการประสบความสำเร็จ ได้แก่ บุคลากต งบประมาณ ทรัพยากรอื่นๆ สื่อและวัสดุอุปกรณ์ และรวมถึงสถานที่จัดกิจกรรม

ด้านกิจกรรม (activities) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่กิจกรรมทุกกิจกรรมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการทางการตลาด การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการบูรณาการ ซึ่งสังเกตได้ว่า การสร้างเครือข่ายเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากเทียบเท่ากับกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่เป็นกิจกรรมหลักของวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ ฐากร ชัยสถาพร (ฐากร ชัยสถาพร, 2560) ที่กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายทางสังคม เป็นการสร้างเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพซึ่งกันและกัน เป็นการรวมกลุ่มของคนที่มีอาชีพเดียวกัน สภาพปัญหาเดียวกัน

ที่รวมตัวเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน แบ่งหน้าที่งาน กระจายอำนาจให้แก่สมาชิก และมีนักการเมืองเข้ามาช่วยประสานงานระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มาช่วยเพิ่มพูนความรู้และในการสร้างเครือข่ายทางสังคม ร่วมกันแก้ปัญหา และขับเคลื่อนเครือข่ายทางสังคมไปด้วยกัน และ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์, 2561) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมกันของคนในชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ ด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดการทางการตลาด การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน ขวัญกมล ดอนขวา (ขวัญกมล ดอนขวา, 2555) กล่าว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางด้านการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสมาชิกกลุ่มและการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการเพิ่มยอดขายจากการขายสินค้าในชุมชนและทำให้เศรษฐกิจภายในชุมชนดีขึ้น และ พรรษวดี พงษ์ศิริ (พรรษวดี พงษ์ศิริ, 2560) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจของชุมชนควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การผลิต การตลาด คุณภาพและการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันของเศรษฐกิจชุมชนได้มากขึ้น

ด้านผลผลิต (outputs) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ผู้เข้าร่วมอบรมจะมีทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2559) ที่กล่าวว่า ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงของกิจกรรมในโครงการและอาจรวมถึงประเภทระดับ และเป้าหมายของบริการที่ต้องการจัดให้โดยโปรแกรม และศิริชัย กาญจนาวาสี (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2562) ที่กล่าวว่า ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นทันทีจากการดำเนินงาน (initial or immediate outputs) หรือผลเบื้องต้น ผลผลิตเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงอันเนื่องมาจากกิจกรรมหรือการปฏิบัติงาน และ W.K. Kellog Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017) และนริสรา หร่ายพิมาย (นริสรา หร่ายพิมาย, 2560) กล่าวว่า ผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรม อาจจะรวมถึงเป้าหมายที่เกิดขึ้นจากโปรแกรมหรือกิจกรรม ได้แก่ ความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

ด้านผลลัพธ์ (outcomes) W.K. Kellog Foundation (W.K. Kellogg Foundation (U.S.), 2017) กล่าวว่า ผลลัพธ์นั้นเกิดจากผลผลิตซึ่งอาจจะเกิดขึ้นตามระยะเวลาดังนี้ 1) ด้าน

ผลลัพธ์ระยะสั้น (short-term outcomes) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 1 – 3 ปี ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ ชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และเกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการในการบริหารจัดการกิจกรรมภายในชุมชน 2) ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate-term outcomes) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 4 - 6 ปี ชุมชนมีจะมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจากการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ปริมาณขยะในชุมชนลดลง เนื่องจากชุมชนมีทักษะการบริหารจัดการก้อนเห็ดเก่าและสามารถแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในการเกษตร และเป็นช่วยลดต้นทุนปุ๋ยได้อีกทางหนึ่ง และเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์, 2561) และโรจนา ธรรมจินดา และคณะ (โรจนา ธรรมจินดา และคณะ, 2560) กล่าวว่า เมื่อชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทำให้สมาชิกสามารถดำเนินการธุรกิจร่วมกันทำประโยชน์ทำให้พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทางด้านการจำหน่ายสินค้าที่ได้ราคาที่เป็นธรรมมากขึ้น 3) ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (long-term outcomes or impact) พบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการในช่วงระยะเวลา 7 - 10 ปีขึ้นไป ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการใช้ทรัพยกรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่า อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี จากการลดปริมาณขยะที่เกิดจากก้อนเห็ดเก่า และเกิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชน ผลจากการมีทักษะอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปครบวงจรที่ยั่งยืนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้บุคคลทั่วไปได้ จากการสังเกตผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ พบว่า ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีระดับคะแนนต่ำกว่าด้านอื่นมีระดับคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, SD = 0.836) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประเมินผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบอาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานมากกว่าผลลัพธ์ระยะสั้นและผลลัพธ์ระยะกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2559) ธัญลักษณ์ มณีโชติ (ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560) ที่กล่าวว่า ผลกระทบเป็นการเปลี่ยนแปลงที่คาดหวังให้เกิดขึ้นหรือไม่

คาดหวังให้เกิดขึ้นโดยพื้นฐานที่ปรากฏในองค์กร ชุมชน หรือระบบ ซึ่งเป็นผลของกิจกรรมภายในโปรแกรมภายในระยะเวลา 7 – 10 ปี

ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (situation) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเห็นว่าการขาดทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชนเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) กล่าวว่า สาเหตุและความสำคัญของปัญหาเป็นประเด็นที่สำคัญภายใต้บริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดทำโมเดลเชิงตรรกะ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์, 2561) กล่าวว่า การที่ชุมชนตระหนักถึงปัญหาของคนในชุมชน เป็นตัวกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักรู้ ความคิดในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันวางแผนและร่วมกันรับผลที่เกิดขึ้น ซึ่งนำไปสู่การร่วมกันหาแนวทางวางแผนการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ด้านปัจจัยภายนอก (external factor) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ เป็นปัจจัยภายนอกที่โครงการไม่สามารถบริหารจัดการและควบคุมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ มณีโชติ (ธัญลักษณ์ มณีโชติ, 2560) กล่าวว่า ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และนฤมล พึ่งทอง (นฤมล พึ่งทอง, 2557) กล่าวว่า ปัจจัยภายนอก เป็นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่ไม่สามารถควบคุมได้ ประกอบด้วยปัจจัยที่มีขอบเขตกว้าง และมีผลกระทบต่อการบริหาร ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคม การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมืองและกฎหมาย เป็นต้น

ด้านข้อตกลง (assumption) พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเห็นว่าการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค (น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค, 2555) กล่าวว่า ข้อตกลงเบื้องต้นหรือสมมติฐานเป็นความเชื่อที่มีต่อการดำเนินโครงการ ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ เป็นสิ่งที่ส่งผลให้โครงการดำเนินการได้อย่างสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์ (ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล

ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์, 2561) กล่าวว่า การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถวางแผนได้ว่าชุมชนควรจะเริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นประเด็นใดก่อน ตามความต้องการของชุมชนที่จะแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งเมื่อชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้ก็จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง โดยความเข้มแข็งของชุมชนนั้นสามารถวัดได้จากการที่ชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ การนำโมเดลไปปฏิบัติควรมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโครงการ ความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ของโครงการ/กิจกรรม และสอดคล้องกับโนบายหรือแนวทางการปฏิบัติตามเป้าหมายของแต่ละโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้

1.2 โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ เป็นแค่แนวทางในการนำปัจจัยนำเข้า กิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม เมื่อได้ปฏิบัติตามโมเดลนั้นแล้วก็จะส่งผลให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ตามเป้าหมาย โมเดลนี้ไม่ได้เป็นผลการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเพียงกรอบและแนวทางการกำหนดปัจจัยนำเข้า กิจกรรม ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบสำหรับการประเมินผลโครงการเท่านั้น เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในการเป็นแนวทางในการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการด้านอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ เพื่อกำหนดกรอบการประเมินผลโครงการเพื่อสะท้อนถึงความสำเร็จของการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ

2.2 ควรมีการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่หลากหลาย

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจเป็นแนวทางการในการประเมินผลการดำเนินการของโครงการ

บรรณานุกรม

Bhibha M. Das and Deirdre Dlugonski. (2018). Development of a Logic Model for a Community-Based Walking Program for Mothers. Clinical Investigation/Case Study, 3(4), 28-35.

Caitlin A. Gamel-Mc Cormick. (2011). A CRITICAL LOOK AT THE CREATION AND UTILIZATION PROCESS OF LOGIC MODELS. University of Delaware, USA. (Master of Arts in Urban Affairs and Public Policy).

Centers for Disease Control and Privention. (2003). Evaluation Guide: Developing and Using a Logic Model. National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion: Division for Heart Disease and Strok Prevention.

Ellen Tylor-Powell & Ellen Henert. (2008). Devloping a logic model: Teaching and training guide. สืบค้นจาก https://fyi.extension.wisc.edu/programdevelopment/files/2016/03/lmguidecomplete.pdf

Kneale D. Thomas J. & Harris K. (2005). Developing and Optimising the Use of Logic Models in Systematic Reviews: Exploring Practice and Good Practice in the Use of Programme Theory in Reviews. PLoS ONE 10(11): e0142187.

Lisa Jaegers et al. (2014). Development of a Program Logic Model and Evaluation Plan for a Participatory Ergonomics Intervention in Construction. American Journal of industrial medicine(57), 351-361.

McCutcheon K & Lohan M. (2017). A logic model approach to the development of an education app. Nursing Management, 24(5), 31-35.

Michelle M. Butler et al. (2014). Evaluating midwifery –led antenatal care: Using a programme logic model to identify relevant outcomes. Midwifery,, 30, 34-41.

Midlands and Lancashire Commissioning Suport Unit. (2016). Your guide to using Logic Models. สืบค้นจาก https://www.midlandsandlancashirecsu.nhs.uk/images/Logic_Model_Guide_AGA_2262_ARTWORK_FINAL_07.09.16_1.pdf

Sue A. Kaplan & Katherine E. Garrett. (2005). The use of logic models by community-based initiatives. Evaluation and Program Planning, 28 (2005), 167-172.

Torghele Karen. et al. (2007). Logic Model Use in Developing a Survey Instrument for Program Evaluation; Emergency Preparedness Summits for Schools of Nursing in Geogia. Public Health Nursing, 24(5), 472-479.

W.K. Kellogg Foundation (U.S.). (2004). Logic Model development guide. Battle Creek (MI) USA: W.K. Kellogg Foundation.

W.K. Kellogg Foundation (U.S.). (2017). The Step-by-Step Guide to Evaluation: How to become Savvy Evaluation consumers. USA: W.K. Kellogg Foundation

โรจนา ธรรมจินดา และคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา กลุ่มผักปลอดสารบ้านดอนสถาน อำเภอปัว จังหวัดน่าน Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences), 10(4), 98-107.

ขวัญกมล ดอนขวา. (2555). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุนารี:

จรัญ จันทลักขณา. (2560). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชนิดา ไกรเพชร. (2555). การพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิผลองค์กร สำหรับสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐากร ชัยสถาพร. (2560). แนวทางการสร้างเครือข่ายทางสังคม กรณีศึกษา ระบบทวิภาคี เพื่อยกระดับคุณภาพแรงงานไทย. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60:

ธัญลักษณ์ มณีโชติ. (2560). การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการอ่านออกเขียนได้ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาการการประเมิน)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ธัญลักษณ์ มณีโชติ และ นริสรา หร่ายพิมาย. (2557). การประเมินโดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ. วารสารการวัดผลการศึกษา, 31(90), 1-12.

ธีระวุธ ธรรมกุล และคณะ. (2561). การประยุกต์ Logic Model เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานป้องกันและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเยาวชน.

วารสารวิชาการสาธารณสุข, 27(3), 420-431.

นริสรา หร่ายพิมาย. (2560). การประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบสะเต็มศึกษา โดยใช้โมเดลเชิงตรรกะ กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ. (บัณฑิตวิทยาลัย).

นฤมล พึ่งทอง. (2557). ปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับการส่งออกของอุตสาหกรรมยางรถยนต์จากประเทศไทย. (ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี. (วิชาเอกธุรกิจระหว่างประเทศ).

น้ำเพชร ศรีวิจิตรโชค. (2555). การประเมินผล “โครงการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา” ด้วยตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model). กรุงเทพฯ:

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

ประสาน ยิ้มอ่อน. (2549). การเพาะเห็ด. กรุงเทพฯ: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

พรรษวดี พงษ์ศิริ. (2560). การพัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดมหาสารคามตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจปริทัศน์, 13(23-49).

ภาวิดา เจริญจินดารัตน์ และดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์. (2561). งานวิจัยท้องถิ่นเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 32(2), 152-161.

มณีวรรณ คาเรง. (2557). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก https://sites.google.com/site/prachyasersthkicphxpheiyng12/phra-rachdari-wa-dwy-sersthkic-phx-pheiyng

ราชกิจจานุเบกษา. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) เล่มที่ 135 ตอนที่ 82ก. กรุงเทพฯ.

วิทยา ทวีนุช. (2554). การเพาะเห็ดแบบเศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 3). ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.

วิทูลย์ แก้วสุวรรณ เกษมชาติ นเรศเสนีย์ และบุญเรือง ศรีเหรัญ. (2559). การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. วารสารการเมืองการปกครอง, 6(2), 55-69.

วิรินธิ์ กิตติพิชัย จุฑามาศ แก้วพิจิตร และอังศินันท์ อินทรกำแพง. (2552). โครงการรประเมินผลหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (นบอ.) ตามโครงการสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่. กรุงเทพฯ:

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2562). ทฤษฎีการประเมิน พิมพ์ครั้งที่ 9: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2559). การนำทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงและตัวแบบตรรกะเพื่อการปรับตัวด้านภูมิอากาศมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 9(1), 41-58.

ส่วนกิจการเพื่อสังคม, ม. (2561). รายงานประจำปี โครงการบริการวิชาการแก่ชุมชน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2561. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สิริกร บุญสังข์ และคณะ. (2017). การพัฒนาชุมชนต้นแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อชุมชนอยู่เย็น เป็นสุข. NRRU Community Research Journal, 11(2), 9-20.

สุรีย์มาศ ทัสโร. (2556). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ด้วยแนวคิด Logic Model. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

สุวิมล ว่องวาณิช (2559). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา: จุดประกายความคิดใหม่: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไอคอนพริ้นติ้ง.

สุวิมล ว่องวานิช. (2552). การออกแบบและประเมินโครงการโดยใช้ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง. วารสารการวิจัยสังคมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร: สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสัมภาษณ์
สำหรับองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะ
สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ :
โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ระยะที่ 1

องค์ประกอบ	ข้อคำถาม
ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา	1. ในช่วง 3 ปีก่อน ที่โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของท่าน คนส่วนใหญ่ในชุมชนของท่านประกอบอาชีพอย่างไร 2. การเพาะเห็ดเป็นอาชีพหลักของครัวเรือนและชุมชนหรือไม่อย่างไร 3. มีปัญหาด้านการเพาะเห็ดหรือไม่ อย่างไร
ด้านปัจจัยนำเข้า	4. โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการในชุมชนของท่านมาช่วงระยะเวลา 3 ปี สิ่งใดที่ท่านคิดว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการสามารถดำเนินการได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
ด้านผลผลิต - กิจกรรม - การมีส่วนร่วม	5. ความรู้ที่โครงการฯ มาให้บริการวิชาการแก่สังคม ให้แก่ชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง 6. ใครบ้างที่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการฯ
ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น	6. ในช่วงระยะเวลา 1 – 3 ปีที่ผ่านมา จากการเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว ตัวท่านและคนในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง	7. อยากให้ท่านมองในอนาคตว่า ในอีก 4 ปีข้างหน้า หากตัวแทนและชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง ตามข้อ 6 ตัวท่านและชุมชนจะเป็นอย่างไร
ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ	8. หากท่านมองในอนาคตถึงความยั่งยืน ในระยะยาว ชุมชนของท่านเป็นอย่างไร หากท่านและชุมชนยังคงหรือประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากโครงการฯ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์
ความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะ
สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ :
โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 1

สาระสำคัญของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการหนึ่งด้านเศรษฐกิจ มีการนำองค์ความรู้ด้านการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ มีการดำเนินโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง 3 ปี (2559 – 2561) เป็นการจัดโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) เพื่อเกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร (3) เพื่อเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร และ (4) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา มศว 374

ผลการดำเนินการพบว่า

1. ผู้เข้าร่วมสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมได้

2. เกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในนาม “กลิ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม”

3. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

4. สมาชิกในกลุ่มยังสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มสมาชิกในชุมชน เป็นการสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
1 (2559)	การอบรมชิงปฏิบัติการการเพาะเห็ดเบื้องต้น	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ 5. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ตอบสนองความน้องการของชุมชนในการสร้างอาชีพ 2. ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 3. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 4. ผู้เข้าร่วมมีความรู้สามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 5. ผู้เข้าร่วมสามารถหาตลาดขายเห็ดสดและผลิตภัณฑ์สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค
2 (2560)	การอบรมชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี ลดการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
3 (2561)	การอบรมชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ในการดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถทำปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่าอย่างถูกวิธี 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพาะเห็ด	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงในการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนการผลิตก้อนเห็ดของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่พืชต้องการ ช่วยปรับปรุงดินที่เสื่อมคุณภาพจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นเวลานาน 3. ผู้เข้าร่วมสามารถลดปริมาณขยะจากก้อนเห็ดเก่าในชุมชนรวมถึงเศษใบไม้ เศษวัชพืช เศษผักและเปลือกผลไม้ช่วยลดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาขยะ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถเพิ่มรายได้จากการขายเห็ดสดหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ด สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีจากการทำปุ๋ยหมักใช้เองหรือแลกเปลี่ยนในชุมชน

โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ: โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดล 1

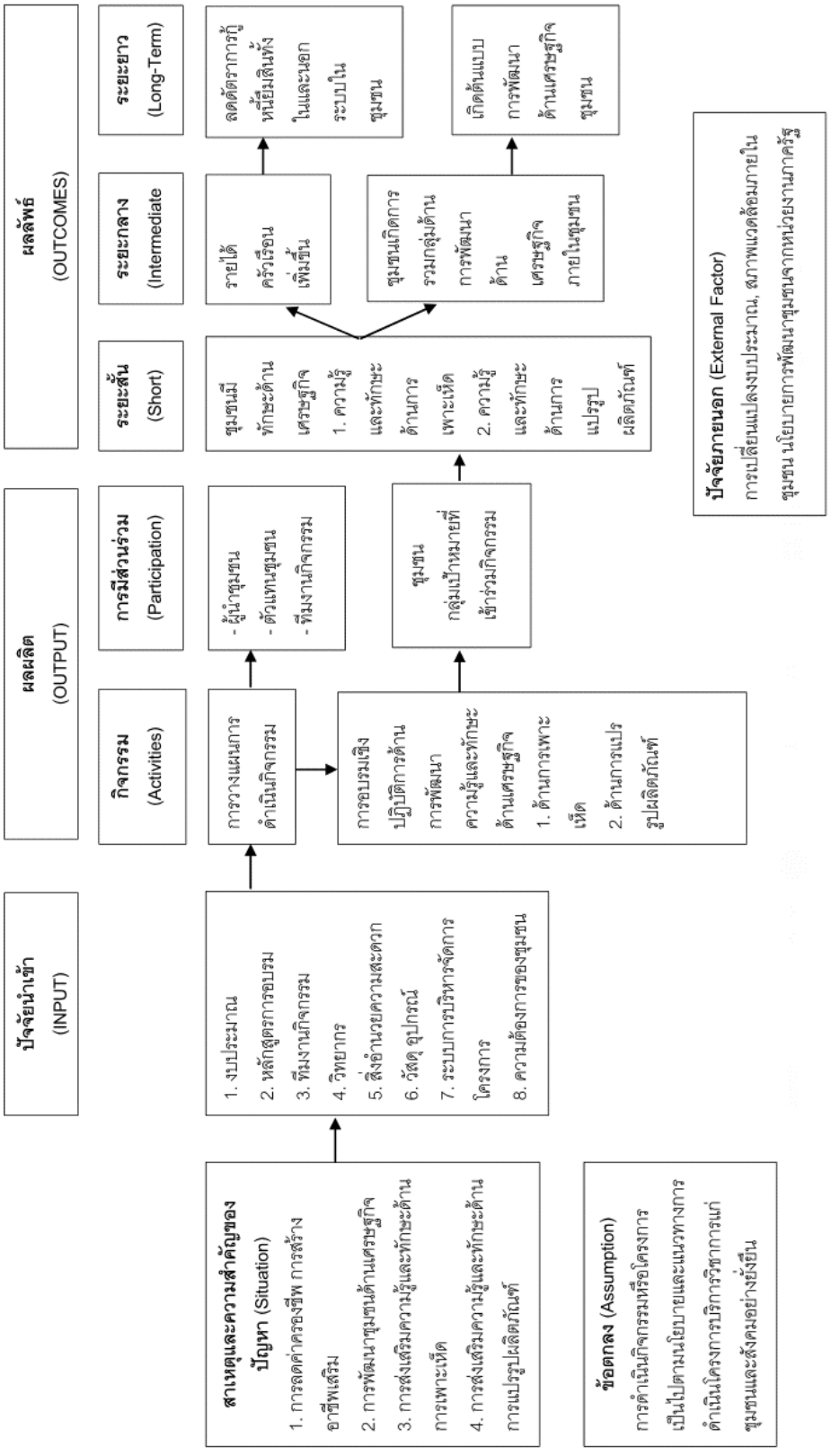

ข้อคำถามความเหมาะสมในองค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะ โมเดลที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
1. **ด้านปัจจัยนำเข้า** (Inputs) ประกอบด้วย งบประมาณ หลักสูตรการอบรม ทีมงานกิจกรรม วิทยากร สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์ ระบบการบริหารจัดการโครงการ และความต้องการของชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
2. **ด้านกิจกรรม** (Activities) ประกอบด้วย การวางแผนการดำเนินกิจกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเศรษฐกิจ 1) ด้านการเพาะเห็ด 2) ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
3. **ด้านการมีส่วนร่วม** (Participation) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชน ทีมงานกิจกรรม และชุมชนเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
4. **ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น** (Short-term outcomes) ประกอบด้วย ชุมชนมีทักษะด้านเศรษฐกิจ 1) ความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ด และ 2) ความรู้และทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
5. **ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง** (Intermediate-term outcomes) ประกอบด้วย รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น และชุมชนเกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจภายในชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
6. **ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ** (Long-term outcomes or Impact) ประกอบด้วย ลดอัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชน และเกิดต้นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
7. **ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา** (Situation) ประกอบด้วย การลดค่าครองชีพ การสร้างอาชีพเสริม การพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการเพาะเห็ด และการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร

ข้อคำถามความเหมาะสมในองค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะ โมเดลที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
8. **ด้านปัจจัยภายนอก** (External factor) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
9. **ด้านข้อตกลง** (Assumption) ประกอบด้วย การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเป็นไปตามนโยบายและแนวทางการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร หากมีความคิดเห็นในการปรับปรุง ควรปรับปรุงอย่างไร
10. **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับการพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น**

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group)
ความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะ
สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ :
โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 1

สาระสำคัญของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการหนึ่งด้านเศรษฐกิจ มีการนำองค์ความรู้ด้านการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ มีการดำเนินโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง 3 ปี (2559 – 2561) เป็นการจัดโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) เพื่อเกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร (3) เพื่อเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร และ (4) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา มศว 374

ผลการดำเนินการพบว่า

1. ผู้เข้าร่วมสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมได้

2. เกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในนาม “กลิ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม”

3. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

4. สมาชิกในกลุ่มยังสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มสมาชิกในชุมชน เป็นการสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
1 (2559)	การอบรมชิงปฏิบัติการการเพาะเห็ดเบื้องต้น	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ 5. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ตอบสนองความน้องการของชุมชนในการสร้างอาชีพ 2. ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 3. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 4. ผู้เข้าร่วมมีความรู้สามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 5. ผู้เข้าร่วมสามารถหาตลาดขายเห็ดสดและผลิตภัณฑ์สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค
2 (2560)	การอบรมชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี ลดการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
3 (2561)	การอบรมชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ในการดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถทำปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่าอย่างถูกวิธี 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพาะเห็ด	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงในการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนการผลิตก้อนเห็ดของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่พืชต้องการ ช่วยปรับปรุงดินที่เสื่อมคุณภาพจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นเวลานาน 3. ผู้เข้าร่วมสามารถลดปริมาณขยะจากก้อนเห็ดเก่าในชุมชนรวมถึงเศษใบไม้ เศษวัชพืช เศษผักและเปลือกผลไม้ช่วยลดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาขยะ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถเพิ่มรายได้จากการขายเห็ดสดหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ด สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีจากการทำปุ๋ยหมักใช้เองหรือแลกเปลี่ยนในชุมชน

โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ: โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดล 2

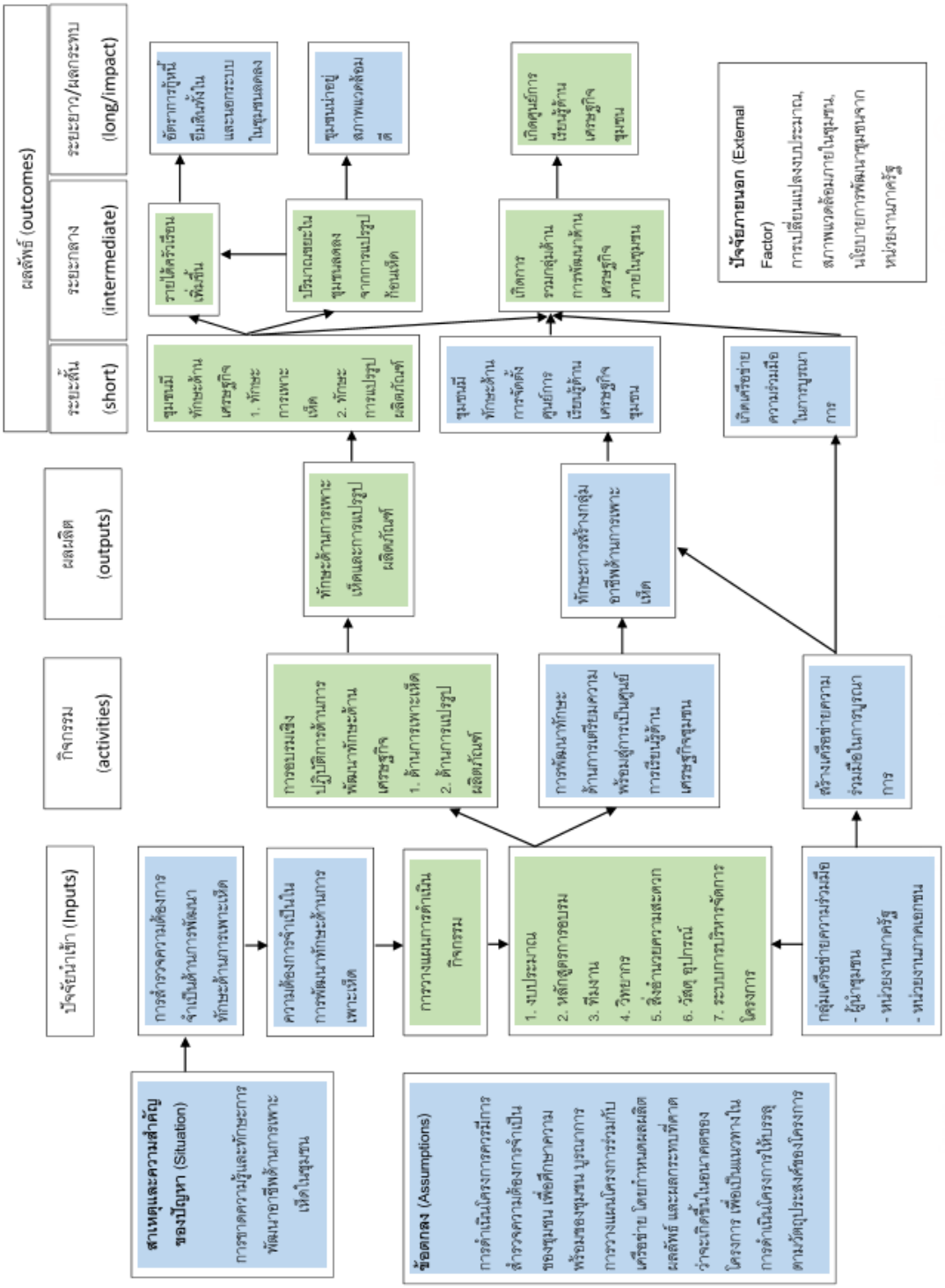

องค์ประกอบโมเดลเชิงตรรกะ โมเดลที่ 2 **ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ**
ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ความเพียงพอ ความเหมาะสม ความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ
1. การสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง การสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน ด้านการเพาะเห็ด ที่ชุมชนมีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาทักษะด้านใดบ้างเกี่ยวกับการเพาะเห็ด
2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด
3. การวางแผนการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การเขียนโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และวางแผนการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการเพาะเห็ดของชุมชน
4. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ หมายถึง ปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งระบบการบริหารจัดการโครงการ
4.1 งบประมาณ หมายถึง ทุนที่ได้รับจัดสรรเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการมีความเพียงพอ
4.2 หลักสูตรการอบรม หมายถึง ข้อมูลเนื้อหาในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เทคนิควิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เทคนิคทางการตลาดในกาตจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น
4.3 ทีมงาน หมายถึง หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่และกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการและบริหารจัดการโครงการมีทักษะและความชำนาญในการจัดโครงการ
4.4 วิทยากร หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านวิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เทคนิคทางการตลาดในกาตจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น
4.5 สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความสะดวกสบายที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับระหว่างการดำเนินโครงการ เช่น ระบบไฟฟ้า โสตทัศนูปกรณ์ สถานที่จัดโครงการ ห้องน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอและเหมาะสม
4.6 วัสดุ อุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่โครงการมีไว้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเพียงพอ
4.7 ระบบการบริหารจัดการโครงการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการโครงการเป็นระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน
5. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดโครงการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการจัดโครงการ และการดำเนินการตามโครงการ
5.1 ผู้นำชุมชน หมายถึง ตัวแทนชุมชนในการบริหารจัดการภายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้านที่ชุมชนนับถือ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ
5.2 หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง ส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และเทศบาลอำเภอ เป็นต้น ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ
5.3 หน่วยงานภาคเอกชน หมายถึง องค์กรไม่แสวงหากำไร, หน่วยงานสาธารณะประโยชน์ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ
ด้านกิจกรรม (Activities) หมายถึง การปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ให้แก่ชุมชน

6. การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะเวลาหลายวัน โดยเน้นการทำงานและคิดร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติโดยการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน
6.1 ด้านการเพาะเห็ด หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านการเพาะเห็ด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ
6.2 ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ
7. การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมความรู้ แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
8. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินการกิจกรรม/โครงการร่วมกัน
ด้านผลผลิต (Outputs) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมโครงการที่เกิดขึ้นชัดเจน เช่น การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เป็นต้น
9. ทักษะทางด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง หมายถึง ทักษะความรู้และแนวคิดด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ
10. ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ทักษะความรู้และแนวคิดในการการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ดที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ
ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (Short-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 1 – 3 ปี
11. ชุมชนมีทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ชุมชนมีทักษะเพิ่มขึ้นด้านการเพาะเห็ดอย่างถูกวิธี และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพได้
12. ชุมชนมีทักษะด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง ชุมชนมีทักษะเพิ่มขึ้นด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างถูกวิธี และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพได้
13.ชุมชนมีทักษะด้านการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง ชุมชน กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ มีความรู้และสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มอาชีพสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้
14. เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการชุมชนและกลุ่มเครือข่ายมีการสร้างกลุ่มในการทำงานร่วมกันด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การหาช่องทางการตลาด รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น
ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (intermediate - term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 4 – 6 ปี

15. รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น หมายถึง รายได้ครัวเรือนของชุมชน เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด
16. ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด หมายถึง ปริมาณขยะจากก้อนเห็ดชุมชนลดลง จากการนำก้อนเห็ดเก่ามาใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ในการเกษตร
17. เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่ดำเนินธุรกิจด้านการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน มีการรวมกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น
ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (Long - term outcomes or Impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลผลิต ผลลัพธ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการ ในระยะ 7 - 10 ปีขึ้นไป
18. อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง หมายถึง เมื่อชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ทำให้อัตราการกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งเงินกู้ภายในและภายนอกระบบลดลง
19. ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี หมายถึง ปริมาณขยะที่ลดลงภายในชุมชน มีระบบการบริหารจัดการขยะที่เกิดจากก้อนเห็ดเก่าเหลือใช้ โดยการนำมาใช้ในการทำปุ๋ยหมัก ทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนน่าอยู่ขึ้น
20. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง จากการรวมกลุ่มของกลุ่มอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และกลุ่มเครือข่ายให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และร่วมกันวางแผนในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน
ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (Situation) หมายถึง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการและจำเป็นที่จะแก้ไขปัญหานั้น
21. การขาดความรู้และทักษะทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน หมายถึง ชุมชนที่ประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดขาดความรู้ และทักษะการเพาะเห็ดที่ถูกต้อง
ด้านปัจจัยภายนอก (External factor) หมายถึง ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงได้ เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ
22. การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ, สภาพแวดล้อมภายในชุมชน, นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้อาจเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างการดำเนินโครงการ
ด้านข้อตกลง (Assumption) หมายถึง สมมติฐานจากการศึกษาและทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเชิงตรรกะ
23. การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาความพร้อมของชุมชน บูรณาการการวางแผนโครงการร่วมกับเครือข่าย โดยกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ หมายถึง สมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นว่าหากมีการดำเนินการตามที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานแล้ว โครงการจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะ สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ : โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาโปรดพิจารณาว่าแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนด้านเศรษฐกิจ : โครงการการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีความเหมาะสมและเพียงพอตามองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่กำหนดหรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ระดับความเหมาะสม” ตามความคิดเห็นของท่านดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

สาระสำคัญของโครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการหนึ่งด้านเศรษฐกิจ มีการนำองค์ความรู้ด้านการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ชุมชนในพื้นที่ มีการดำเนินโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง 3 ปี (2559 – 2561) เป็นการจัดโครงการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2) เพื่อเกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร (3) เพื่อเกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร และ (4) เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการกับการเรียนการสอนในรายวิชา มศว 374

ผลการดำเนินการพบว่า

1. ผู้เข้าร่วมสามารถประกอบอาชีพเพาะเห็ดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมได้

2. เกิดการรวมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในนาม “กลิ่มเพาะเห็ดบ้านบีกริม”

3. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

4. สมาชิกในกลุ่มยังสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มสมาชิกในชุมชน เป็นการสร้างอาชีพให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
1 (2559)	การอบรมชิงปฏิบัติการการเพาะเห็ดเบื้องต้น	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 4. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าได้ 5. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ตอบสนองความน้องการของชุมชนในการสร้างอาชีพ 2. ผู้เข้าร่วมสามารถนำวัสดุภายในท้องถิ่นมาประยุกต์สร้างโรงเพาะเห็ดได้ 3. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดรวมถึงสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งพาสารเคมี 4. ผู้เข้าร่วมมีความรู้สามารถผลิตก้อนเห็ดเองได้ 5. ผู้เข้าร่วมสามารถหาตลาดขายเห็ดสดและผลิตภัณฑ์สามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนและสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงผลเสียในการใช้ยาฆ่าแมลงต่อผู้บริโภค

ปีที่	โครงการย่อย	วัตถุประสงค์	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
2 (2560)	การอบรมชิงปฏิบัติการผลิตก้อนเห็ดและการแปรรูป	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ผู้เข้าร่วมสามารถผลิตก้อนเห็ดได้อย่างถูกวิธี ลดการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ผู้เข้าร่วมมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลรักษาก้อนเห็ด 3. ผู้เข้าร่วมสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากการนำเห็ดสดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถลดค่าครองชีพในครัวเรือนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. ผู้เข้าร่วมสามารถป้องกันศัตรูเห็ดโดยไม่พึ่งสารเคมี
3 (2561)	การอบรมชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดอินทรีย์ครบวงจร	1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้ในการดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดแนวคิดในการนำแปรรูปเห็ดเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย 3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถทำปุ๋ยหมักจากก้อนเห็ดเก่าอย่างถูกวิธี 4. เพื่อลดค่าครองชีพในครัวเรือนให้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. เพื่อพัฒนาเป็นชุมชนที่มีศักยภาพพร้อมเป็นชุมชนต้นแบบด้านการเพาะเห็ด	ชุมชนในพื้นที่เป้าหมายจังหวัดแห่งหนึ่ง	1. ผู้เข้าร่วมสามารถดูแลรักษาก้อนเห็ดให้ได้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง ลดความเสี่ยงในการปนเปื้อนเชื้อรา ช่วยลดต้นทุนการผลิตก้อนเห็ดของเกษตรกรผู้เพาะเห็ด 2. ความรู้ด้านการทำปุ๋ยหมักช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถผลิตปุ๋ยอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่พืชต้องการ ช่วยปรับปรุงดินที่เสื่อมคุณภาพจากการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เป็นเวลานาน 3. ผู้เข้าร่วมสามารถลดปริมาณขยะจากก้อนเห็ดเก่าในชุมชนรวมถึงเศษใบไม้ เศษวัชพืช เศษผักและเปลือกผลไม้ช่วยลดภาวะโลกร้อนที่เกิดจากการเผาขยะ 4. ผู้เข้าร่วมสามารถเพิ่มรายได้จากการขายเห็ดสดหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปเห็ด สามารถลดรายจ่ายค่าปุ๋ยเคมีจากการทำปุ๋ยหมักใช้เองหรือแลกเปลี่ยนในชุมชน

โมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ: โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โมเดล 3

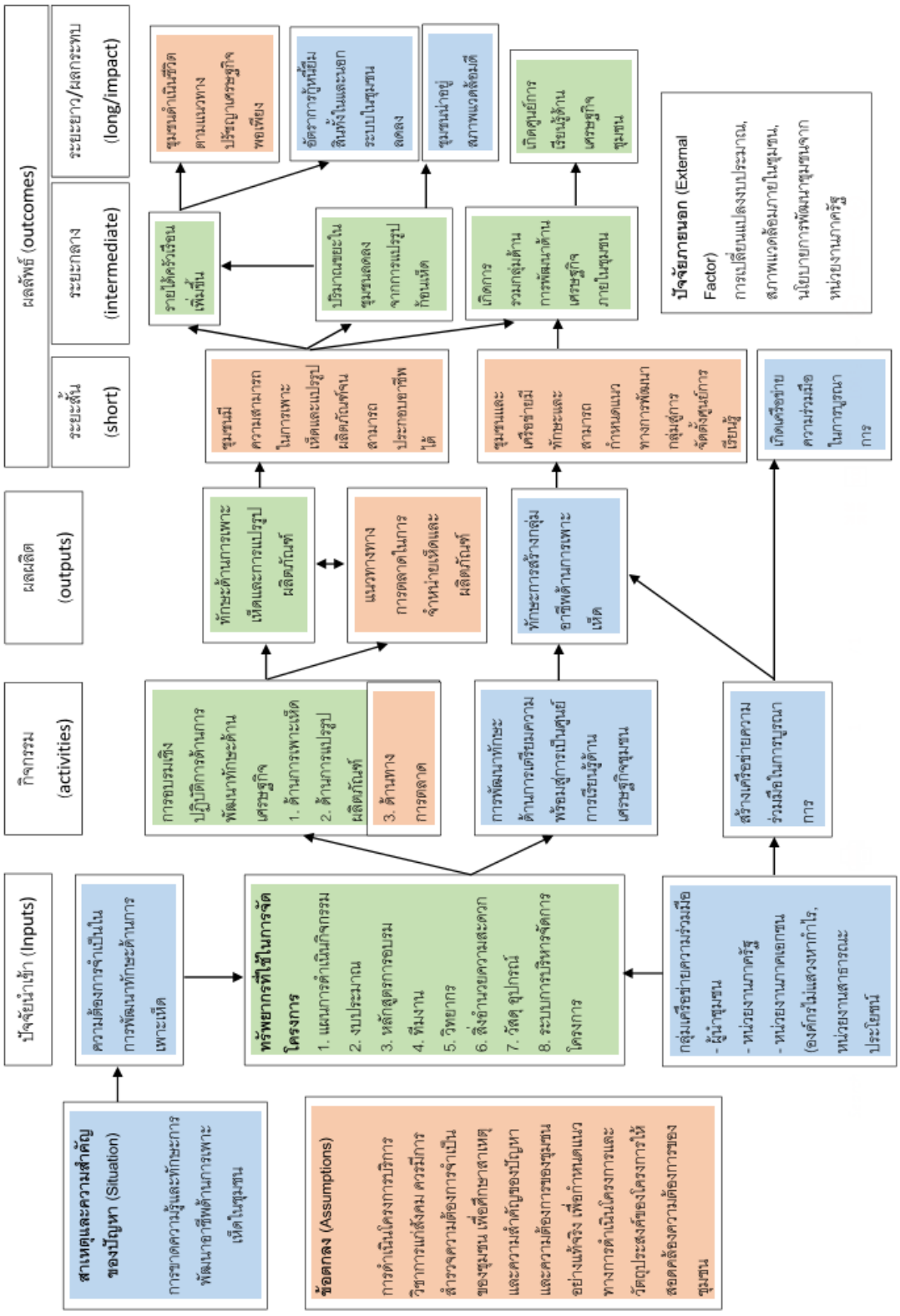

ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของร่างโมเดลเชิงตรรกะ

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1. ท่านคิดว่าโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมในระดับใด						
2. ความเพียงพอของข้อมูลในโมเดลเชิงตรรกะอย่างในระดับใด						
3. ความสมเหตุสมผลของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับใด						
4. ภาษาที่ใช้ในโมเดลเชิงตรรกะมีความชัดเจน						
5. โมเดลเชิงตรรกะครอบคลุมถึงสาระสำคัญของโครงการ						

6. ข้อเสนอแนะ (หากท่านเห็นว่ารายการใดที่มีผลการประเมินต่ำกว่า 4 คะแนน ขอให้ท่านให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโมเดลเชิงตรรกะ)

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ความเพียงพอ ความเหมาะสม ความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ						
1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด						
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ หมายถึง ปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งแผนการดำเนินกิจกรรมและระบบบริหารจัดการโครงการ						
2.1 แผนการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การเขียนโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษ และแผนการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการเพาะเห็ดของชุมชน						
2.2 งบประมาณ หมายถึง ทุนที่ได้รับจัดสรรเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการมีความเพียงพอ						
2.3 หลักสูตรการอบรม หมายถึง ข้อมูลเนื้อหาในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เทคนิควิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เทคนิคทางการตลาดในกาตจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น						
2.4 ทีมงาน หมายถึง หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่และกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการและบริหารจัดการโครงการมีทักษะและความชำนาญในการจัดโครงการ						
2.5 วิทยากร หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านวิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เทคนิคทางการตลาดในกาตจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
2.6 สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความสะดวกสบายที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับระหว่างการดำเนินโครงการ เช่น ระบบไฟฟ้า โสตทัศนูปกรณ์ สถานที่จัดโครงการ ห้องน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอและเหมาะสม						
2.7 วัสดุ อุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่โครงการมีไว้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเพียงพอ						
2.8 ระบบการบริหารจัดการโครงการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการโครงการเป็นระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน						
3. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดโครงการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการจัดโครงการ และการดำเนินการตามโครงการ						
3.1 ผู้นำชุมชน หมายถึง ตัวแทนชุมชนในการบริหารจัดการภายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้านที่ชุมชนนับถือ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ						
3.2 หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง ส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และเทศบาลอำเภอ เป็นต้น ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ						
3.3 หน่วยงานภาคเอกชน หมายถึง องค์กรไม่แสวงหากำไร, หน่วยงานสาธารณะประโยชน์ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ						
ด้านกิจกรรม (Activities) หมายถึง การปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ให้แก่ชุมชน						
4. การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะเวลาหลายวัน โดยเน้นการทำงานและคิดร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติโดยการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
4.1 ด้านการเพาะเห็ด หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านการเพาะเห็ด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ						
4.2 ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ						
4.3 ด้านทางการตลาด หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านทางการตลาด การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้า ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ						
5. การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กระบวนการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมความรู้ แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้						
6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินการกิจกรรม/โครงการร่วมกัน						
ด้านผลผลิต (Outputs) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมโครงการที่เกิดขึ้นชัดเจน เช่น การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เป็นต้น						
7. ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง ทักษะความรู้และแนวคิดด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
8. ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ หมายถึง หมายถึง ทักษะความรู้และแนวคิดทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ						
9. ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ทักษะความรู้และแนวคิดในการการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ดที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ						
ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (Short-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 1 – 3 ปี						
10. ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำทักษะหรือความรู้ที่ได้รับจากโครงการมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต						
11. ชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ชุมชนและเครือข่ายสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนได้						
12. เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการชุมชนและกลุ่มเครือข่ายมีการสร้างกลุ่มในการทำงานร่วมกันด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การหาช่องทางการตลาด รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate - term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 4 – 6 ปี						
13. รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น หมายถึง รายได้ครัวเรือนของชุมชน เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด						
14. ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด หมายถึง ปริมาณขยะจากก้อนเห็ดชุมชนลดลง จากการนำก้อนเห็ดเก่ามาใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ในการเกษตร						
15. เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่ดำเนินธุรกิจด้านการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน มีการรวมกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น						
ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (Long - term outcomes or Impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลผลิต ผลลัพธ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการ ในระยะ 7 - 10 ปีขึ้นไป						
16. ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ชุมชนเกิดความตระหนักถึงการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง การกู้หนี้ยืมสินลดลง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดการแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชนในการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์						
17. อัตราการกู้หนี้ยืมสินทั้งในและนอกระบบในชุมชนลดลง หมายถึง เมื่อชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ทำให้อัตราการกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งเงินกู้ภายในและภายนอกระบบลดลง						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
18. ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี หมายถึง ปริมาณขยะที่ลดลงภายในชุมชน มีระบบการบริหารจัดการขยะที่เกิดจากก้อนเห็ดเก่าเหลือใช้โดยการนำมาใช้ในการทำปุ๋ยหมัก ทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนน่าอยู่ขึ้น						
19. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง จากการรวมกลุ่มของกลุ่มอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และกลุ่มเครือข่ายให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และร่วมกันวางแผนในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน						
ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (Situation) หมายถึง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการและจำเป็นที่จะแก้ไขปัญหานั้น						
20. การขาดความรู้และทักษะทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน หมายถึง ชุมชนที่ประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดขาดความรู้ และทักษะการเพาะเห็ดที่ถูกต้อง						
ด้านปัจจัยภายนอก (External factor) หมายถึง ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงได้ เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ						
21. การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ, สภาพแวดล้อมภายในชุมชน, นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้อาจเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างการดำเนินโครงการ						

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ด้านข้อตกลง (Assumption) หมายถึง สมมติฐานจากการศึกษาและทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเชิงตรรกะ						
22. การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน หมายถึง สมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นว่าหากมีการดำเนินการตามที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานแล้ว โครงการจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้						

ลงนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....

(.....)

ภาคผนวก ข

ผลการตรวจสอบแบบสอบถามความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ: โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่าง ๆ ของแบบร่างโมเดลเชิงตรรกะ สำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่ชุมชนด้านเศรษฐกิจ : โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของร่างโมเดลเชิงตรรกะ

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะสำหรับปรับปรุง
1. ท่านคิดว่าโมเดลเชิงตรรกะมีความเหมาะสมในระดับใด	1.00	
2. ความเพียงพอของข้อมูลในโมเดลเชิงตรรกะอย่างในระดับใด	1.00	
3. ความสมเหตุสมผลของโมเดลเชิงตรรกะอยู่ในระดับใด	1.00	
4. ภาษาที่ใช้ในโมเดลเชิงตรรกะมีความชัดเจน	1.00	
5. โมเดลเชิงตรรกะครอบคลุมถึงสาระสำคัญของโครงการ	1.00	

ตอนที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของโมเดลเชิงตรรกะ

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ความเพียงพอ ความเหมาะสม ความพร้อมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ		
1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชนในการพัฒนาทักษะด้านการเพาะเห็ด	1.00	
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดโครงการ หมายถึง ปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งแผนการดำเนินกิจกรรมและระบบบริหารจัดการโครงการ	1.00	
2.1 การวางแผนการดำเนินกิจกรรม หมายถึง การเขียนโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษ และแผนการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับผลการสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการเพาะเห็ดของชุมชน	1.00	เปลี่ยนเป็น “แผนการดำเนินกิจกรรม”

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
2.2 งบประมาณ หมายถึง ทุนที่ได้รับจัดสรรเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการมีความเพียงพอ	1.00	
2.3 หลักสูตรการอบรม หมายถึง ข้อมูลเนื้อหาในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ เทคนิควิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เทคนิคทางการตลาดในกาตจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น	1.00	
2.4 ทีมงาน หมายถึง หัวหน้าโครงการ เจ้าหน้าที่และกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการและบริหารจัดการโครงการมีทักษะและความชำนาญในการจัดโครงการ	1.00	
2.5 วิทยากร หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านวิธีการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เทคนิคทางการตลาดในกาตจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ และแนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น	1.00	
2.6 สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง ความสะดวกสบายที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับระหว่างการดำเนินโครงการ เช่น ระบบไฟฟ้า โสตทัศนูปกรณ์ สถานที่จัดโครงการ ห้องน้ำ เป็นต้น มีความเพียงพอและเหมาะสม	1.00	
2.7 วัสดุ อุปกรณ์ หมายถึง สินทรัพย์ที่โครงการมีไว้ใช้ในการดำเนินกิจกรรมมีความเพียงพอ	1.00	
2.8 ระบบการบริหารจัดการโครงการ หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการโครงการเป็นระบบไม่ยุ่งยากซับซ้อน	1.00	
3. กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดโครงการ พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกด้านการจัดโครงการ และการดำเนินการตามโครงการ	1.00	
3.1 ผู้นำชุมชน หมายถึง ตัวแทนชุมชนในการบริหารจัดการภายในชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้านที่ชุมชนนับถือ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ	1.00	
3.2 หน่วยงานภาครัฐ หมายถึง ส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ และเทศบาลอำเภอ เป็นต้น ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ	1.00	

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
3.3 หน่วยงานภาคเอกชน หมายถึง องค์กรไม่แสวงหากำไร, หน่วยงานสาธารณะประโยชน์ ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการ	1.00	ระบุให้ชัดเจนว่า “องค์กรไม่แสวงหากำไร หน่วยงานสาธารณะประโยชน์”
ด้านกิจกรรม (Activities) หมายถึง การปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้ให้แก่ชุมชน		
4. การอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกันเป็นระยะเวลาหลายวัน โดยเน้นการทำงานและคิดร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติโดยการส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน	1.00	
4.1 ด้านการเพาะเห็ด หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านการเพาะเห็ด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ	1.00	
4.2 ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ	1.00	
4.3 ด้านทางการตลาด หมายถึง หลักสูตรการอบรมด้านทางการตลาด การหาช่องทางการจำหน่ายสินค้า ที่ใช้ในการฝึกทักษะส่งเสริมความรู้ให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ	1.00	
5. การพัฒนาทักษะด้านการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง หลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมความรู้ แนวทางการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ และกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้	1.00	เปลี่ยนข้อความตรง “หมายถึง” จาก “หลักสูตรการอบรม” เป็น “กระบวนการอบรม”
6. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง แนวทางการดำเนินการเพื่อสร้างเครือข่ายในการดำเนินการกิจกรรม/โครงการร่วมกัน	1.00	
ด้านผลผลิต (Outputs) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการดำเนินกิจกรรมโครงการที่เกิดขึ้นชัดเจน เช่น การได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เป็นต้น		
7. ทักษะด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ หมายถึง ทักษะความรู้ด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ	1.00	เพิ่มเติมข้อความ “และแนวคิด” ต่อท้าย “ทักษะความรู้”

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
8. ทักษะทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ หมายถึง หมายถึง ทักษะความรู้ทางการตลาดในการจำหน่ายเห็ดและผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ	1.00	เพิ่มเติมข้อความ “และแนวคิด” ต่อท้าย “ทักษะความรู้”
9. ทักษะการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ทักษะความรู้ในการการสร้างกลุ่มอาชีพด้านการเพาะเห็ดที่ชุมชนเข้าร่วมโครงการได้รับจากการดำเนินกิจกรรมโครงการ	1.00	เพิ่มเติมข้อความใน หมายถึง “และแนวคิด” ต่อท้าย “ทักษะความรู้”
ด้านผลลัพธ์ระยะสั้น (Short-term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 3 – 6 เดือน		
10. ชุมชนมีทักษะด้านการเพาะเห็ด หมายถึง ชุมชนมีทักษะเพิ่มขึ้นด้านการเพาะเห็ดอย่างถูกวิธี และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถประกอบอาชีพได้	1.00	เปลี่ยนเป็น “ชุมชนมีความสามารถในการเพาะเห็ดและแปรรูปผลิตภัณฑ์จนสามารถประกอบอาชีพได้” หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการที่นำทักษะหรือความรู้ที่ได้รับจากโครงการมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
11. ชุมชนและเครือข่ายมีทักษะและสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ชุมชนและเครือข่ายสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนากลุ่มสู่การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนได้	1.00	
12. เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการบูรณาการ หมายถึง เมื่อสิ้นสุดการดำเนินโครงการชุมชนและกลุ่มเครือข่ายมีการสร้างกลุ่มในการทำงานร่วมกันด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ การหาช่องทางการตลาด รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนด้านเศรษฐกิจชุมชน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น	1.00	
ด้านผลลัพธ์ระยะกลาง (Intermediate - term outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การนำความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังจากการดำเนินโครงการไปแล้ว 1 – 3 ปีขึ้นไป		

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
13. รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น หมายถึง รายได้ครัวเรือนของชุมชน เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด	1.00	
14. ปริมาณขยะในชุมชนลดลงจากการแปรรูปก้อนเห็ด หมายถึง ปริมาณขยะจากก้อนเห็ดชุมชนลดลง จากการนำก้อนเห็ดเก่ามาใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ในการเกษตร	1.00	
15. เกิดการรวมกลุ่มด้านการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่ดำเนินธุรกิจด้านการเพาะเห็ด การแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน มีการรวมกลุ่มโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เช่น สหกรณ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น	1.00	
ด้านผลลัพธ์ระยะยาวหรือผลกระทบ (Long - term outcomes or Impact) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากผลผลิต ผลลัพธ์ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการดำเนินโครงการ ในระยะ 3 ปีขึ้นไป		
16. ชุมชนดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ชุมชนเกิดความตระหนักถึงการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง การกู้หนี้ยืมสินลดลง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดการแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชนในการประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์	1.00	
17. ชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี หมายถึง ปริมาณขยะที่ลดลงภายในชุมชน มีระบบการบริหารจัดการขยะที่เกิดจากก้อนเห็ดเก่าเหลือใช้ โดยการนำมาใช้ในการทำปุ๋ยหมัก ทำให้สภาพแวดล้อมภายในชุมชนน่าอยู่ขึ้น	1.00	
18. เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง จากการรวมกลุ่มของกลุ่มอาชีพการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และกลุ่มเครือข่ายให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มด้านการเพาะเห็ดและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และร่วมกันวางแผนในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทำให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจชุมชน	1.00	
ด้านสาเหตุและความสำคัญของปัญหา (Situation) หมายถึง สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่ชุมชนมีความต้องการและจำเป็นที่จะแก้ไขปัญหานั้น		

รายการประเมิน	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
19. การขาดทักษะการพัฒนาอาชีพด้านการเพาะเห็ดในชุมชน หมายถึง ชุมชนที่ประกอบอาชีพด้านการเพาะเห็ดขาดความรู้ ทักษะการเพาะเห็ดที่ถูกต้อง	1.00	
ด้านปัจจัยภายนอก (External factor) หมายถึง ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงได้ เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ		
20. การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ, สภาพแวดล้อมภายในชุมชน, นโยบายการพัฒนาชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้อาจเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างการดำเนินโครงการ	1.00	
ด้านข้อตกลง (Assumption) หมายถึง สมมติฐานจากการศึกษาและทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโมเดลเชิงตรรกะ		
21. การดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคม ควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของชุมชน เพื่อศึกษาสาเหตุและความสำคัญของปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน หมายถึง สมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นว่าหากมีการดำเนินการตามที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานแล้ว โครงการจะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	1.00	

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ: โครงการเพาะเห็ดปลอดสารพิษและการแปรรูปตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. นายสมหมาย ลำแลง	สมาชิก อบต. คลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
2. นางสมหญิง ศรีประจัน	ตัวแทนชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
3. นายคำมูน มุ่งสมดี	ตัวแทนชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โมเดลที่ 1

1. ผศ.ดร.ถนอมศักดิ์ ศรีจันทรา	ส่วนกิจการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.บงกช พิชัยกำจรวุฒิ	วิทยาลัยอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นางสาวสิรินาฏ มูลเมือง	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โมเดลที่ 2

1. อาจารย์ ดร.ฐิติพร กรัยวิเชียร	สำนักวิจัยและวางแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ คล้ายคลึง	วิทยาลัยอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.พนิดา ศกุนตนาค	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ ดร.ชุติมา ศรีสุข	สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. นางสุภาพร เทียมบุญประเสริฐ	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมองค์ประกอบต่างๆ ของโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคมด้านเศรษฐกิจ โมเดลที่ 2

1. อาจารย์ ดร.ชุติมา ศรีสุข	สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ เกวลิน งามพิริยกร	สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นายสมหมาย ลำแลง	สมาชิก อบต. คลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
4. นางสมหญิง ศรีประจัน	ตัวแทนชุมชน ตำบลคลองทับจันทร์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
5. นางสุภาพร เทียมบุญประเสริฐ	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงตรรกะสำหรับการประเมินผลโครงการบริการวิชาการแก่สังคม
ด้านเศรษฐกิจ

1. อาจารย์ ดร.ฐิติพร กรัยวิเชียร	สำนักวิจัยและวางแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ คล้ายคลึง	วิทยาลัยอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นางสุภาพร เทียมบุญประเสริฐ	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง
ภาพประกอบการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม (focus group)
ณ ห้องประชุมส่วนกิจการเพื่อสังคม สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอารีรัตน์ ลาวน้อย
วัน เดือน ปี เกิด	10 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	นนทบุรี
วุฒิการศึกษา	2539 ปวช. สาขาวิชาการบัญชี โรงเรียนดุสิตพณิชยการ นนทบุรี
	2541 ปวส. สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โรงเรียนเทคนิควิมลบริหารธุรกิจ
	2543 ปริญญาตรี คณะศิลปศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
ที่อยู่ปัจจุบัน	9/240 หมู่ 2 ตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110